

KIRKKO HELSINGISSÄ
KYRKAN I HELSINGFORS

Helsingin seurakuntayhtymä

Tilinpäätös
Toimintakertomus
2023

Yhteinen kirkkovaltuusto 13.6.2024

Helsingin seurakuntayhtymä – 19 evankelis-luterilaisen seurakunnan ja yhteisten palvelujen muodostama kokonaisuus – toimi kotikaupunkimme ja sen asukkaiden parhaaksi myös vuonna 2023. Tähän toimintakertomukseen olemme tiivistäneet keskeisimmät tapahtumat seurakuntayhtymän toiminnasta, hallinnosta, henkilöstöstä ja jäsenistöstä sekä talouden tunnusluvuista, mukaan lukien investoinnit ja sijoitukset.

Tilinpäätösosan taulukoiden avulla lukija pääsee halutessaan uppoutumaan Suomen suurimman seurakuntatalouden euroihin sentintarkkuudella. Pääosin kirkollisverovaroin mutta osin myös valtion budjettirahoituksella sekä toiminta- ja rahoitustuotoilla pyörivän organisaatiomme raportoinnissa keskeisiä arvoja ovat luotettavuus, vastuullisuus ja läpinäkyvyys. Nämä kivijalat mielessä pitäen olemme tämän dokumentin laatineet.

Helsingin seurakuntayhtymästä käytetään tuttavallisemmin ja arkipäivässä nimeä Kirkko Helsingissä. Termi korostaa, että olemme kirkon jäsenten, tämän kaupungin asukkaiden hengellinen yhteisö. Organisaatiomme ei ole itseään vaan helsinkiläisiä ja Jumalan valtakunnan työtä varten.

Kirkon katse kohdistuu sekä lähelle että kauas: kotikaupunkiimme mutta myös maailman ääriin, nykyhetken haasteisiin mutta myös tulevien sukupolvien toimintamahdollisuuksiin. Käytämme saamamme hyvän tarkoituksenmukaisesti ja kiitollisuutta tuntien - ja hoitaen meille uskottuja varoja myös niin, että Helsingissä on elävä ja tehtäväänsä toteuttava kirkko myös silloin kun itse emme enää ole täällä työtä tekemässä. Tulevat sukupolvet voivat tämänkin dokumentin avulla aikanaan arvioida, miten hoidimme leiviskämme.

Juha Rintamäki
yhtymän johtaja

Juha Silander
hallintojohtaja

Sisällysluettelo

<i>I Toimintakertomus / Verksamhetsberättelse</i>	5
1. Yleiskatsaus	6
1.1. Kirkko Helsingissä	6
1.2. Olennaisimmat tapahtumat seurakuntatyössä	8
1.3. Katsaus talouteen	12
1.4. Arvio merkittävimmistä riskeistä	19
1.5. Vakuutukset	21
1.6. Kriisiytyvän seurakuntatalouden mittareiden arviointi	23
1.7. Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen	24
2. Hallinto	27
2.1. Hallintoelinten kokoonpano	27
2.2. Tietosuoja	29
3. Henkilöstö	30
4. Jäsenmäärä	34
4.1. Jäsenet Helsingissä	34
4.2. Seurakuntien jäsenmäärät	36
4.3. Seurakuntien jäsenistön ja kaupungin väestön kehitys	37
5. Sisäinen valvonta	38
6. Talouden tunnusluvut	39
6.1. Tuloslaskelman tunnusluvut	39
6.2. Rahoituslaskelman tunnusluvut	39
6.3. Taseen tunnusluvut	40
7. Seurakuntakonsernin toiminta ja talous	41
8. Yhteisen kirkkoneuvoston esitys tuloksen käsittelyksi	42
<i>II Talousarvion toteutuminen</i>	43
1. Talousarvion toteutumisvertailut	44
1.1. Talousarvion sitovuustaso	44
1.2. Käyttötalouden toteutuminen	45
Säästöt 2023	46
1.2.1. Yhteinen hallinto	47
1.2.2. Seurakunnallinen toiminta	57
1.2.3. Yhteiset seurakunnalliset tehtävät	63
1.2.4. Ympäristö –ja hautustoimi	76
1.2.5. Kiinteistötoimi	80
2. Tuloslaskelmaosan toteutuminen (ulk/sis)	85
3. Rahoitusosan toteutuminen	86
4. Investointiosan toteutuminen	87
<i>III Tilinpäätöslaskelmat</i>	90
1. Tuloslaskelma	91
2 Rahoituslaskelma	92
3. Tase	93
4. Konsernitase	94
<i>IV Tilinpäätöksen liitetiedot</i>	95

1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	96
1.1. Arvostusperiaatteet ja menetelmät	96
1.2. Jaksotusperiaatteet ja menetelmät	96
1.3. Konsernitase	98
2. Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	98
3. Tuloslaskelman liitetiedot	99
4. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	101
4.1. Pysyvät vastaavat ja poistot	101
4.2. Siirtosaamiset	101
4.3. Rahoitusomaisuus	102
5. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	103
5.1 Siirtovelat	103
6. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	104
6.1. Kattamaton eläkevastuu (laskennallinen JuEL-vastuu)	105
6.2. Kiinnitykset, omavelkaiset takaukset, koronvaihtosopimukset ja leasingvastuut	106
6.3. Maanvuokravastuut	107
6.4. Arvonlisäveron palautusvastuu	107
6.5. Hautausmaa-alueiden vallintarajoitukset	107
7. Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot	108
8. Taseyksikköinä hoidettujen rahastojen tilinpäätökset	109
8.1. Testamenttirahastojen tilinpäätöslaskelmat	109
8.2. Hautainhoitorahaston toimintakertomus ja tilinpäätös	111
Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	119
1.1. Arvostusperiaatteet ja menetelmät	119
1.2. Jaksotusperiaatteet ja menetelmät	119
<i>V Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä</i>	<i>126</i>
<i>VI Luettelot ja selvitykset</i>	<i>128</i>
1. Luettelo kirjanpitokirjoista	129
2. Luettelo tositelajeista	129
<i>VII Tilintarkastuskertomus</i>	<i>131</i>

I Toimintakertomus / Verksamhetsberättelse

1. Yleiskatsaus

1.1. Kirkko Helsingissä

Helsingin seurakuntayhtymä eli Kirkko Helsingissä on 19 evankelis-luterilaisen seurakunnan ja yhteisten palveluiden muodostama organisaatio. Noin 311 000 jäsenen yhteisö näkyy ja kuuluu kotikaupunkimme arjessa ja juhlassa. Kristittyjen yhteisönä Kirkko Helsingissä edistää kaupungin asukkaiden hengellistä elämää ja rakentaa yhdessä merkittäviä ja laadukkaita kohtaamisen ja auttamisen paikkoja. Yhteisömme arvot ovat koko Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle tutut usko, toivo ja rakkaus. Kirkko puolustaa tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, oikeudenmukaisuutta ja luontoa.

Strategiassaan Kirkko Helsingissä lupaa avata yhdessä kirkon ovet, jotta jokainen Jumalan luoma, ainutlaatuinen ihminen voisi olla, tulla ja toimia. Vuosi 2023 päätti kaksivuotisen strategiakauden, jossa toimintaa ohjasivat kaksi keskeistä tavoitetta: 1) Kutsuva kontakti, kuunteleva kohtaaminen ja yhteen tuleminen sekä 2) yhteiskunnallinen vastuun kanto antamalla tiloja, verkostot, osaamista ja resursseja hädänalaisten auttamiseen.

Helsingin seurakuntayhtymän 109,5 milj. euron toimintakuluista noin 58 prosenttia kohdentuu seurakuntiin ja 42 prosenttia yhteisiin palveluihin. Koko seurakuntayhtymän työntekijäresurssit olivat palkkakuluilla mitaten noin 54,3 milj. euroa ja henkilötyövuosina ilmaisten 1060. Työpanoksesta noin 60 prosenttia tehtiin seurakunnissa, ja hengellisen työn tehtävissä koko seurakuntayhtymän henkilöstövahvuudesta työskenteli 44 prosenttia. Seurakunnista suurin on Malmi sekä henkilöstöltään että budjetiltaan ja luonnollisesti myös jäsenmäärältään. Yhteisistä palveluista euroissa mitaten suurin osasto on kiinteistötoimi ja henkilöstövahvuudeltaan yksiköistä suurin on kiinteistöosastoon kuuluva ympäristö- ja hautaustoimi.

Vihkimisten määrät ennätysalhaalla

Helsingin evankelis-luterilaisiin seurakuntiin kuului vuoden 2023 lopussa 310 515 jäsentä. Edellisestä vuodesta jäsenmäärä on vähentynyt yhteensä 4 931 henkilöllä eli 1,6 prosenttia. Suurin pudotus näyttää tällä erää jääneen vuosiin 2021 ja 2022, jolloin vähenemä oli molempina vuosina noin 6 800. Yksi selittävä tekijä on koko Helsingin edellisiä vuosista selvästi lisääntynyt väkiluvun kasvu. Kirkon jäsenten muuttoliikkeen lisäksi jäsenmääriin vaikuttavat kasteet (2 339), kuolemat (3 971), kirkkoon liittymiset (1 856 vähintään yksivuotiaista) ja kirkosta erot (6 828). Kirkkoon kuuluu nyt 46,0 prosenttia kaupungin asukkaista.

Helsingin vetovoima nuorten opiskelijoiden ja nuorten aikuisten parissa näkyy kirkon tilastoissa. Ikävuosikymmeniin pilkottuna selvästi suurin kirkkoon kuuluvien ikäryhmä Helsingissä ovat 20–29-vuotiaat noin 46 500 jäsenellä – toisin sanoen noin joka seitsemäs kirkon helsinkiläinen jäsen kuuluu tähän ikäryhmään. Tässä iässä tosin kirkosta erotaan helpoimmin: Helsingissä jäsenyydestään luopuneista täysi-ikäisistä 48 prosenttia oli alle 30-vuotiaita. Toiseksi suurin kirkkoon kuuluvien ikäryhmä ovat 30–39-vuotiaat, mutta toisaalta tässä ikäryhmässä kirkon jäseniä on kuitenkin suhteellisesti vähiten: 30–39-vuotiaista helsinkiläisistä vain noin 33 prosenttia kuuluu evankelis-luterilaisen kirkkoon. Yksi selittävä tekijä on se, että tässä ikäryhmässä muiden kuin kotimaisia kieliä puhuvien osuus on kaikkein suurin. Seuraavia neljää vuosikymmenikköä eli neli-, viisi-, kuusi- ja seitsemänkymppisiä on kutakin hyvin samankokoinen joukko, 35 000–37 000:n haarukassa.

Kirkon jäsenyys on valtavirtaa edelleen yli 60-vuotiaiden (jäsenprosentti 61 %) ja toisaalta 10–19-vuotiaiden (52 %) helsinkiläisten ikäryhmissä. Nuorimpien eli 0–9-vuotiaiden osuus

jatkaa laskuaan: heistä vain 39 prosenttia kuuluu kirkkoon, ja jäsenmäärän suhteellinen muutos vuoden 2023 aikana oli ikäryhmittäin verrattuna kaikkein eniten pakkasella. Kirkkoon kuuluvien helsinkiläisvanhempien tai -vanhemman lapsista noin 75 prosenttia kastetaan vauvana.

Yli 3 200 vuonna 2008 syntynyttä helsinkiläisnuorta kävi rippikoulun ja konfirmoitiin viime vuonna. Kirkkoon kuuluvista 15-vuotiaista helsinkiläisistä tämä on 91 prosenttia, kaupungin koko ikäluokasta 52 prosenttia. Yli 120 teini-ikäistä kastettiin rippikoulun yhteydessä. Yhteensä riparin kautta seurakuntiemme jäseneksi liittyi yli 150 nuorta.

Kirkollisia vihkimisiä oli nyt 768 (vuotta aiemmin 925) ja kirkon jäsenten siviilivihkimisiä 826 (vuotta aiemmin 836). Molemmat vihkimäärät ovat koko 2000-luvun pienimmät. Samaa sukupuolta olevat parit pääsevät vihille lähes kaikissa Helsingin seurakunnissa.

Hautaan siunaamisia toimitettiin vuonna 2023 hautausmailla ja kirkoissa yhteensä 4571. Helsingin seurakuntayhtymän hautausmaille haudattiin yhteensä 5555 vainajaa. Tuhkahautausten osuus oli 87 prosenttia.

Kansalaiset jättivät jäähyväiset Suomen 10. presidentille, rauhannobelisti Martti Ahtisaarelle, joka siunattiin haudan lepoon 10.11. Tuomiokirkossa. Surusaatto kulki pitkin kaupunkilaisten reunustamia keskustan katuja Hietaniemen hautausmaalle.

Monikielinen Helsinki

56 prosenttia suomenkielisistä ja 60 prosenttia ruotsinkielisistä helsinkiläisistä kuuluu jäsenenä Helsingin evankelis-luterilaisiin seurakuntiin. Helsingissä asuu jo yli 130 000 ihmistä, joiden äidinkieli on ei-kotimainen. Moni maahanmuuttajataustainen helsinkiläinen on toki kristitty, mutta ei-kotimaisia kieliä puhuvista vain alle 3 prosenttia kuuluu jäsenenä Helsingin seurakuntiin: vuoden 2023 lopussa heitä oli 3 377, ja näiden jäsenten tyypillisimmät äidinkielet olivat venäjä, viro, englanti ja kiina. Ei-kotimaisia kieliä puhuvien asukkaiden lukumäärä on kasvanut yli 30 000 hengellä vuodesta 2017. Samaan aikaan Helsingin seurakuntien jäsenistä ei-kotimaisia kieliä puhuvien osuus on pysynyt käytännössä ennallaan.

Suomenkielisten seurakuntien alueella asuvien lukumäärään lasketaan henkilöt, joiden äidinkieli on suomi, saame tai jokin ei-pohjoismainen kieli. Helsingissä on 16 suomenkielistä seurakuntaa: niiden jäsenmäärä oli vuoden 2023 lopussa yhteensä 288 562. Pakilan seurakunnan kirkkoonkuulumisprosentti (64,0 %) on Helsingin kaikista seurakunnista korkein. Alueen asukkaista yli puolet kuuluu kirkkoon myös Haagan, Lauttasaaren, Munkkiniemen ja Töölön seurakuntien alueilla sekä kaikissa kolmessa ruotsinkielisessä seurakunnassa. Kirkkoonkuulumisprosentti on matalin itähelsinkiläisessä Mikaelissa (37,7 %).

Ruotsinkielisiin seurakuntiin kuului vuoden 2023 lopussa jäsenenä 21 953 helsinkiläistä. Kolmesta seurakunnasta korkein kirkkoonkuulumisprosentti (63,6 %) on itäisen Helsingin Matteuksessa (Matteus församling). Ruotsinkielisten seurakuntien alueella asuvaksi väestöksi lasketaan ne helsinkiläiset, jotka puhuvat äidinkielenään ruotsia, norjaa, tanskaa tai islantia.

Lisää jäsentilastoista kerrotaan luvussa 4, ja jäsentilastot löytyvät kokonaisuudessaan verkosta www.helsinginseurakunnat.fi/artikkelit/vaestotilastot.

1.2. Olennaisimmat tapahtumat seurakuntatyössä

Uusi, syksyllä 2022 valittu yhteinen kirkkovaltuusto valitsi ensitöinään puheenjohtajakseen Wiking Vuoren. Puheenjohtajan toimikausi on aina kaksi vuotta, joten Vuori luotsaa seurakuntayhtymän ylintä päättävää elintä vuodet 2023-24. Varapuheenjohtajana jatkoi Christoffer Perret. Yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtajana syyskuusta 2018 toiminut Vartiokylän ja sittemmin Helsingin Mikaelin seurakunnan kirkkoherra Jukka Pakarinen ilmoitti luopuvansa tehtävästä vuoden 2023 lopussa. Helsingin hiippakunnan tuomiokapituli nimitti yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtajaksi Pitäjänmäen kirkkoherran Maika Vuoren. Neuvoston varapuheenjohtajana jatkoi Riitta Asikanius.

Vuoden alusta toteutui siis myös Mikaelin ja Vartiokylän seurakunnan yhdistyminen uudeksi Helsingin Mikaelin seurakunnaksi. Tuomiokapituli oli nimittänyt seurakunnan kirkkoherraksi Vartiokylän paimenena toimineen Jukka Pakarisen.

Kirkkoherrakollegio sai kolme uutta jäsentä: Vuodenvaihteessa Töölössä kirkkoherrana aloitti Hilikka Niemistö. Haagan seurakunnan paimeneksi valittiin Mari Mattsson. Itähelsinkiläinen Matteus församling sai kirkkoherrakseen Patricia Högnabban.

Kahdessa muussakin seurakunnassa uuden kirkkoherran valinta tuli ajankohtaiseksi: Pohjois-Helsingin ruotsinkielisen Petrus församlingin kirkkoherra Daniel Björk siirtyi uusiin tehtäviin, ja seurakunnassa aloitettiin valmistelut välillisen vaalin järjestämiseksi. Lauttasaarella seurakuntaneuvosto valitsi Kalle Kuusniemen aloittamaan tehtävässään helmikuussa 2024. Paikka aukeni Juha Rintamäen siirryttyä päätoimiseksi yhtymän johtajaksi vuoden 2023 alusta. Samalla organisaatiossa uutena yksikkönä toimintansa aloitti yhtymän johtajan toimisto.

Kohtaamiset kantavat

Pääsiäisen alla yhteinen digikampanja näkyi kaduilla valotauluissa, metroissa ja busseissa. Kampanjan teemana oli Koe pääsiäinen. Se muodostui kuudesta videosta, joista kussakin nostettiin esiin yksi aktiivinen tunne tai kokemus ja siihen liitettiin poiminta seurakuntien pääsiäistapahtumista.

Pääsiäisnäytelmä Via Crucis palasi takaisin Helsingin keskustan kaduille kolmen vuoden tauon jälkeen. Suomen suurimman teatteriesityksen ohjasi Markku Arokanto. Yhtymän tuki produktion toteutumiselle ja onnistumiselle oli kriittisen tärkeä.

Toukokuussa Linnanmäki täyttyi iloisista kymmenvuotiaista läheisineen, kun Kymppisynttäreille saapui yli 7 000 lystinpitäjää seurakuntien kutsumana. Kestävän kehityksen festivaali Maailma kylässä järjestettiin kuun lopussa Suvilahdessa. Kirkko Helsingissä toi tapahtumassa esiin yhdessä muiden uskontokuntien edustajien kanssa, millaista muutosvoimaa uskonnoissa on rauhan edistämiseksi. Helsingin seurakunnat olivat mukana Uskontojen kylän teltassa yhdessä mm. Uskot-foorumien kanssa. Seurakunnat olivat tänäkin vuonna myös Pride-tapahtuman yhteistyökumppani. Kesä-heinäkuun vaihteen juhlinnassa seurakuntien tarjoamaan ohjelmaan kuului muun muassa sateenkaarimessu, vertaistukitapaaminen, sateenkaarikahvila ja körttien sateenkaariseurat.

Pyhäinpäivänä järjestettiin Malmin ja Hietaniemen hautausmaille keskittynyt, kaiken ikäisille suunnattu elämyksellinen tapahtuma *Kuoleman puutarhat*. Tapahtuman mainontaa ja pyhäinpäivän esillä pitämistä varten toteutettiin laaja ulko- ja digimainoskampanja. Mainoksia näkyi muun muassa pysäkeillä, bussien ja ratikoiden kyljissä ja sisänäytöillä ja sosiaalisessa mediassa. Kampanja tavoitti noin 85 prosenttia kohderyhmästään. Tapahtuman aikaan Hietaniemen ja Malmin hautausmailla vieraili yli 7000 helsinkiläistä.

Kauneimmat joululaulut -tilaisuuksia järjestettiin Helsingissä yli 150. Perinteinen Helsingin jouluseimet -tapahtuma toi joulun sanomaa liikkeiden ikkunoihin Helsingin keskustassa. Seimiä oli esillä myös kirkoissa. Yhteen liittäväenä teemana oli Pekka Simojen joululaulu Tulkoon joulu: kukin seimi sai vierelleen lyhyen säkeen laulun sanoista. Jouluaattona hautausmailla pääsi hiljentymään tuttuun tapaan kappeliin hartauksissa. Ulkona oli myös musiikkiesityksiä, ja esimerkiksi Hietaniemestä sai halutessaan ottaa omaan lyhtyyhyn liekin partiolaisten Betlehemin rauhantulesta.

Pääkaupunkiseudun seurakuntien joulukalenteri jaettiin tänäkin vuonna sellaisiin koteihin, joissa asuu kirkon jäsen. Helsingin lisäksi luukut kolahtelivat pääkaupunkiseudulla myös Espoossa, Kauniaisissa ja Vantaalla. Kalenteri ilmestyi nyt kahdeksatta kertaa ja painetun pahviversiön lisäksi myös seurakuntien sometileillä. Palautteet kertovat, että kalenterista on tullut yksi tärkeimmistä seurakunnan tervehdyksistä ja viesteistä ja sitä osataan odottaa laajalti.

Empatia- ja tunnettuuskysely toteutettiin huhtikuussa suurimmissa kaupungeissa. Helsinkiläisvastaajia oli noin tuhat. Helsinkiläiset kohtaavat seurakunnan useimmiten mediassa ja hautausmailla. Puolet kyselyyn osallistuneista kirkon jäsenistä muisti myös saaneensa pääkaupunkiseudun seurakuntien joulukalenterin. Tulokset kertovat, että jos henkilö kohtaa seurakunnan korkeintaan yhdellä tavalla tai ei lainkaan, hän eroaa tulevaisuudessa kirkosta neljä kertaa todennäköisemmin kuin henkilö, joka on kohdannut seurakunnan kolmella tai useammalla eri tavalla: yksipuolisesti ja harvoin kohdatuista helsinkiläisistä noin 17 prosenttia arvelee joskus vielä eroavansa kirkosta, mutta monipuolisesti kohdatuista vain 4 prosenttia.

Varustamot saivat uutta virtaa

Joulun alla myös perinteinen Rakenna joulupuu -keräys toi helpotusta vähävaraisten kiristyvään taloudelliseen tilanteeseen. Apua hakivat erityisesti yksinelävät, ja joissakin seurakunnissa näkyi nyt myös nuorten aikuisten lisääntyvät avuntarve.

Seurakuntien diakoniatyö avusti talousvaikeuksissa olevia helsinkiläisiä hieman yli 790 000 eurolla. Taloudellisten syiden lisäksi yleisimpiä syitä tulla diakoniatyöntekijän luokse keskustelemaan olivat terveyden ja sairauten, ihmissuhteisiin sekä uskon ja hengellisyteen liittyvät kysymykset. Suurin osa avunhakijoista oli yksin asuvia ja työelämän ulkopuolella olevia. Etukäteen sovittuja kohtaamisia diakoniatyöntekijöillä oli yli 23 000. Ruokakasseja jaettiin lähes 26 000 kappaletta ja seurakuntien edullisissa tai maksuttomissa ruokailuissa oli noin 58 000 kävijää. Ruoka-avun kävijöiden määrässä oli selkeää kasvua edellisvuoteen verrattuna, mikä saattaa osittain johtua vuoden 2022 korona-ajan vaikutuksista ja osittain kasvaneista elinkustannuksista.

Varustamot ovat seurakuntien diakonisen toiminnan keskuksia, joiden tavoitteena on tukea monipuolisesti helsinkiläisten hyvinvointia. Varustamoissa toimii Waste&Feast-ravintoloita: Vuoden 2023 alussa niitä oli kolme eli Hermannissa, Malmilla ja Matteuksenkirkossa. Neljäs W&F-ravintola Kalliossa avasi ovensa elokuussa. Alun kokeilukuukausien jälkeen asiakkaita pääsivät myös muut kuin työntekijät. Ketjun perusperiaatteet ovat ekologisuus, eettisyys ja edullisuus.

Itä- Helsingin seurakuntien digiosallisuusprojekti kesti vuoteen 2023 saakka. Moni ikäihminen sai kaipaamaansa apua ja tukea digilaitteiden ja ohjelmien käyttämiseen. Matteuksenkirkon varustamossa digiopastus jatkui vapaaehtoisvoimin.

Helsingin ja Vantaan seurakuntien yhteinen MoniNainen arki -hanke auttaa EU:n ulkopuolelta muuttaneita kotiaiteja kotoutumaan. Matteuksenkirkon kielikahvilassa ja

yhteisövalmennuksessa kotiäidit oppivat suomea ja heidän monilukutaitonsa paranee. Toinen uusi hanke on Virtaa Varustamoista. Seurakuntayhtymän ja Diakonia-ammattikorkeakoulun yhteishankkeessa kehitetään Varustamojen toimintaa ja tarjotaan tukea 25–55-vuotiaille työelämän ulkopuolella oleville henkilöille. Molemmat uudet hankkeet ovat osittain EU-rahoitteisia.

Yksi hyvä esimerkki verkostoissa toimimisesta on seurakuntien perheneuvonnan osallistuminen monen muun toimijan kanssa Helsingin kaupungin tuottamaan Rakaskin ihminen voi satuttaa – kampanjaan. Kampanjan tavoitteena oli ehkäistä lähisuhdeväkivaltaa.

Kannamme yhteiskunnallista ja globaalia vastuuta

Yhteisvastuukeräys alkoi Helsingin seurakunnissa 5.2. Seurakuntien avausmessuista startannut keräys jatkui vuoden loppuun asti. YV-keräyksen tiimoilta seurakunnat järjestivät vuoden mittaan eri puolilla Helsinkiä kaikille avoimia tapahtumia kuten talviriehoja ja myyjäisiä. Keräyksen tuotto oli Helsingin seurakunnissa hieman yli 170 000 euroa.

Helsingin seurakunnat yhdessä yhteistyökumppaneidensa kanssa järjesti vuoden aikana kaksi Ukrainaa ja ukrainalaisia tukevaa tapahtumaa. Venäjän julman hyökkäyssodan ensimmäisenä vuosipäivänä 24.2.2023 järjestetty Valoa Ukrainaan -tilaisuus keräsi Senaatintorille tuhansittain ihmisiä. Tuomiokirkon portaat hehkuivat toivon valoa pimenevässä illassa, kun valtiojohto ja kaupunkilaiset sytyttivät kynttilöitä. Ukrainan itsenäisyyspäivää vietettiin puoli vuotta myöhemmin 24.8., jolloin Helsingin seurakuntayhtymä oli mukana järjestämässä auringonkukkakulkuetta. Se huipentui Senaatintorilla ja Tuomiokirkon portailla järjestettyyn tilaisuuteen. Näiden tapahtumien muina pääjärjestäjinä olivat Mothersforpeace ja Ukrainalaisten yhdistys Suomessa ry ja yhteistyökumppaneina Helsingin kaupunki, Helsingin yliopisto ja Ukrainan suurlähetystö.

Lapsen oikeuksien päivänä maanantaina 20.11. kirkonkellot soivat konfliktien ja sotien keskellä olevien lasten puolesta. Puoliiltapäivän noin kymmenessä kirkossa rukoihtiin yhdessä sotien ja kriisien keskellä kärsivien lasten puolesta.

Eduskuntavaalien alla Tuomiokirkon kryptassa järjestetty arvokeskustelu toi lauteille useamman kuin yhden kansanedustajan vahvuisten puolueiden puheenjohtajat tai varahenkilöt. Paneelikeskustelu paljasti, että puolueiden arvot ovat osin varsin erilaisia. Yhdestä asiasta kuitenkin kaikki olivat samaa mieltä: jatkossa nuorten pahoinvointiin on puututtava aiempaa paremmin ja nuorten hyvinvointia on edistettävä.

Yhteinen kirkkovaltuusto linjasi lokakuussa kansainvälisen diakonian ja lähetyksen periaatteet tulevan neljän vuoden jaksolle eli vuosiksi 2024–27. Jakson ensimmäisen vuoden määräraha on 2 255 000 euroa, mikä vastasi päätöksentekohetken arvioissa noin kolmea prosenttia kirkon helsinkiläisten jäsenten maksamasta kirkollisverosta. Katsausvuodeksi 2023 tällaisia avustuksia oli budjetoitu ja siten annettiin 2 660 000 euroa.

Kansainvälinen tuki jakautuu ns. kohdentamattomiin ja kohdennettuihin avustuksiin. Kohdennetusta hankemäärärahasta päättää tarve- ja tapauskohtaisesti yhteinen kirkkoneuvosto. Vuonna 2023 kohdennettuja avustuksia maksettiin 455 000: joukossa muun muassa helmikuinen päätös yhteensä 40 000 euron apu Kirkon Ulkomaanavulle ja Suomen Lähetysseuralle Syyrian maanjäristyksen uhrien auttamiseksi, 20 000 euroa kesäkuussa Myanmarin hirmumyrskyalueella Kirkon Ulkomaanavun tekemään työhön ja marraskuussa Suomen Lähetysseuran kautta kanavoitu 20 000 euron avustuksen syksyllä leimahtaneen Israel-Palestiina-kriisin uhrien tukemiseksi sekä 15 000 euroa kotinsa menettäneiden pakistanilaisten perheiden auttamiseksi.

Kohdentamattomat avustukset keskitettiin Kirkon Ulkomaanavulle, Suomen Lähetysseuralle, Suomen Piipaseuralle ja Medialähetys Sanansaattajille (Sansa). Nämä järjestöt päättävät itse tuen käytöstä, mutta raportoivat yhteiselle kirkkoneuvostolle avun käytöstä ja vaikuttavuudesta.

Projektiluonteista kehittämistä

Vuodenvaihteeseen 2022-23 päättyneestä Rohkeasti yhdessä -ohjelmasta katsausvuonna 2023 ja vielä eteenpäinkin jatkui itsenäisinä kolme suurta, keskeisiin strategisiin kysymyksiin keskittyvää projektia.

-Ydin- ja tukipalveluiden kehittämishankkeessa kehitettiin Helsingin seurakuntien seitsemää ydinprosessia: kaste, vihkiminen, hautaaminen, jumalanpalvelus ja juhlapyhät, diakonia, rippikoulu ja lapsiperheet. Ydinprosessien ns. työkirjoja työstettiin työryhmissä pitkin vuotta. Tuotoksena saatiin kuvattua tärkeimmät asiakasryhmät, keskeisimmät prosessit ja ydinviestit.

-Työnjako 2026 -projektissa puolestaan jatkettiin selvitystä, mitä palveluita seurakuntayhtymä jatkossa tarjoaa helsinkiläisille. Samalla käytiin läpi, mitkä palvelut ovat seurakuntien vastuulla ja mitä hoidetaan keskitetysti yhteisissä palveluissa.

-Seurakuntien määrärahojen jakoperusteita ja sisäisten vuokrien määräytymisperusteita perkaavassa projektissa luodaan vuosikymmenen loppupuolen tarpeisiin laskentamallit.

Päätettäväksi näitä linjauksia odotetaan vuoden 2024 aikana.

Yhtymän projektisalkusta löytyi vuoden lopussa 93 käynnissä olevaa projektia 15 eri seurakunnassa ja yhteisissä palveluissa. Edellä esiteltyjen suurten ns. A-luokan projektin lisäksi esimerkkeinä mainittakoon pienempiä mutta toiminnalle keskeisiä hankkeita kuten pienryhmäripareiden kehittämistä erityistarpeisiin, diakoninen kauppa ja tehostetun diakonisen tuen malli sekä kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen diakoniatyössä, venäjänkielisen nuorisotyön kehittäminen, Hietaniemen hautausmaan toiminnan kehittäminen, alueviestijämallin laajentaminen ja kehittäminen; verkkosivujen sisällön kehittäminen sivuston uudistamista silmällä pitäen sekä sateenkarityön toimintaedellytyksiä ja yhdenvertaisuutta vahvistava Helsingin seurakuntien osallistava moninaisuusohjelma (H.O.M.O.).

Tarveharkintaista projektirahoitusta käytettiin vuoden aikana 1,1 miljoonaa euroa, ja seuraavalle vuodelle rahoitusta haettiin 1,9 milj. euroa. Lokakuun määräaikaan mennessä salkkuun kuvattiin 39 projektia, joista 20 oli uusia ja 19 haki jatkorahoitusta. Yleisimpiä teemoja olivat kirkosta etäännyneiden saavuttaminen, seurakunnan alueella asuvien aktivointi ja toimintamahdollisuuksien lisääminen, monikulttuuristen ja eri kieliä puhuvien kohtaaminen, turistityön kehittäminen ja erilaiset diakoniatyön muodot. Yhteinen kirkkoneuvosto käsitteli hakemuksia loppuvuodesta ja osa päätöksistä siirrettiin vuodenvaihteen yli.

Strategiatyö käynnistyi

Yhteinen kirkkovaltuusto päätti kesäkuun kokouksessa muuttaa ja uudistaa Kirkko Helsingissä -strategiaprosessin. Toteutuksen sovittiin tapahtuvan dialogissa Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja seurakuntien omien strategioiden ja strategiaprosessien kanssa. Uuden strategian määriteltiin koskevan sekä seurakuntia että yhteisiä palveluita. Dialogin tavoitteena oli tarjota työntekijöille ja luottamushenkilöille mahdollisuuksia kommentoida strategian sisältöjä ja hyödyntää omaa asiantuntemustaan strategian työstämisessä. Päätöksentekoon uuden strategian arvioitiin tulevan noin puoli vuotta

kestävän prosessin päätteeksi. Strategian hyväksymisestä ja sisällöstä kerrotaan tarkemmin luvussa 1.7. Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen.

Strategiaprosessin kestoksi määriteltiin nelivuotinen kausi, jonka aikana strategiaa arvioidaan jatkuvasti strategian mittareiden mukaan. Aikataulu sovitetaan yhteen toiminnan, talouden ja osaamisen johtamisen suunnittelun ja seurannan kanssa.

Strategiaa muodostettiin nyt neljässä vaiheessa: ymmärrys, näkemys, valinnat ja toteutus. Ymmärrys-vaiheessa keskityttiin toimintaympäristön tilannekuvaan ja analyysiin. Näkemys-vaiheessa keskityttiin tulevaisuuskenaarioihin ja vision valmisteluun: millaiseen tulevaisuuteen ohjataan Kirkkoa Helsingissä? Valinnat-vaihetta valmisteltiin vuoden 2023 lopussa, jotta päätöksenteko tammikuussa 2024 olisi mahdollinen. Toteutus-vaiheessa tehdyt valinnat aikanaan toteutetaan ja niiden toteutumista tullaan arvioimaan.

Ymmärrys-vaiheeseen sisältyi toimintaympäristöanalyysin laadinta sekä sen kommentointi. Toimintaympäristöanalyysi pohjautui ajankohtaiseen yhteiskunnalliseen tietoon, monipuoliseen tilastotietoon sekä erilaisiin kirkosta ja uskonnollisuudesta tehtyihin tutkimuksiin ja selvityksiin. Näkemys-vaiheeseen sisältyi eri luottamuselinten iltakouluja yhdessä kirkkoherrojen kanssa, skenaariotyöskentelyä, kaikkien seurakuntaneuvostojen ja työyhteisöjen osallistaminen eri keinoin. Seurakuntaneuvostot ja työyhteisöt saivat ottaa kantaa mielestään 1–3 keskeisimpään asiaan, jotka vaikuttavat kaikkien Helsingin seurakuntien tulevaisuuteen. Eri aineistot kerättiin ja analysoitiin sekä käsiteltiin Tulevaisuuspäivässä marraskuussa. Päivään kutsuttiin kaikki luottamushenkilöt, kirkkoherrat sekä yhteisten palveluiden johtajat ja päälliköt. Tulevaisuuspäivässä pohjustettiin Valinnat-vaihetta, johon liittyi yhteisten luottamuselinten iltakouluja sekä digitaalista ja kokoustyöskentelyä lopullisen strategiaehdotuksen aikaan saamiseksi valtuuston päätöksentekoa varten.

1.3. Katsaus talouteen

Yleinen taloudellinen tilanne

Elokuusta 2023 alkaen tuotannon määrän vuosimuutos on ollut joka kuukausi negatiivinen. Koko vuoden kansantalouden tuotannon volyymin vuosimuutos oli joulukuussa $-0,6$ %. Suomen talous on siis taantumassa. Tammikuussa julkaistut vuosienusteet ennakoivat nollakasvua vuodeksi 2024. Kansantaloutta on 2020-luvulla rasittanut koronapandemia rajoituksineen ja jo kaksi vuotta kestänyt sota Ukrainassa pakotteineen. Lisäksi taloutta on vaikeuttamassa on lokakuussa 2023 alkanut Gazan sota.

Korkean inflaation aiheuttama hintojen ja korkojen voimakas nousu on vaikuttanut merkittävästi ja monilla tavoin sekä yksityisten ihmisten että kaikkien yhteiskunnan toimijoiden elämään. Eikä julkisen talouden tasapainottamistarve ja siitä johtuvat valtion menoleikkaukset tule helpottamaan tilannetta. Epävakaa maailmantilanne on heikentänyt taloutta ja järkyttänyt turvallisuuden tunnetta maailmanlaajuisesti. Vahvistaakseen omaa turvallisuuttaan Suomi liittyi Natoon huhtikuussa 2023.

Työllisyysaste oli $72,5$ %, joka hieman heikkeni edellisvuodesta. Työttömyysaste oli $7,1$ %, kun se vuotta aiemmin oli $6,7$ %. Toisaalta työllisten lukumäärä kasvoi. Samalla kasvoivat ansiot ansiotasoindeksin vuosimuutoksen ollessa $+5,0$ %. Palkkasumman vuosimuutos oli $+0,7$ %.

Seurakuntien taloudellinen tilanne Suomessa

Kirkkohallituksen ylläpitämän kirkontilastot.fi -sivuston mukaan vuonna 2023 evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien yhteenlaskettu talous vahvistui entisestään erittäin hyvän kirkollisverotuottokehityksen seurauksena. Kirkollisveron tuotto kasvoi viidettä vuotta peräkkäin. Samalla palkkojen korotukset ja korkea inflaatio kasvattivat kuluja. Toimintatuottojen ja -kulujen erotus – toimintakate – kasvoi 6 prosenttia. Sijoitusten arvonnmuutoskirjausten vaikutukset huomioimatta yhteen laskettu tulos yli kaksinkertaistui (+120 %) edellisvuodesta.

Vuoden 2023 kirkollisveron tuotto oli ennätyskelliset 1,035 milj. euroa (928,5 milj. euroa). Kasvu oli 11,3 prosenttia. Kirkollisverotuoton kasvuun vaikuttivat eläkkeiden ja palkkojen korotukset sekä hyvinvointialueiden perustamisen myötä tehdyt veroperustemuutokset, joilla oli vaikutuksia myös kirkollisveron tuottoon.

Rahoitusarvopapereiden ja rahavarojen yhteismäärä kasvoi edelleen (+112,7 milj. euroa). Lainojen määrä on kasvanut noin 10 prosentti vuodessa viimeisen viiden vuoden aikana. Vaikka rahavarojen määrä ja edellisten vuosien ylijäämät ovat kasvaneet laski omavaraisuusaste 89,9 prosenttiin. Taso on edelleen korkea, mutta suunta on heikkenemään päin. Osa lainoista on otettu matalana korkotason vuoksi ja sijoitettuina olevat rahavarat on jätetty tuottamaan usein enemmän kuin lainoista joudutaan maksamaan korkoa.

Koko kirkon jäsenmäärä väheni 1,7 % / 61 128 henkilöä (69 059) ja oli vuoden 2023 lopussa 3 559 811 jäsentä. Kirkosta erosi 55 354 henkilöä (63 694). Eronneiden määrä oli 1,6 % jäsenistöstä (1,8 %). Seurakuntiin liittyi 21 047 henkilöä (20 285). Kuolleita oli 48 878 henkilöä (50 921) ja kastettuja 26 655 henkilöä (25 020).

Helsingin seurakuntayhtymän taloudellinen tilanne

Taloustilanne on ylijäämäinen, maksuvalmius on erittäin hyvä ja rahavarojen määrä on kasvanut. Seurakuntayhtymän taseessa ei ole lainoja. Lainoja on 100 prosenttisesti omistetuilla taloyhtiöillä noin 35 milj. euroa, joka on noin 18 prosenttia rahavaroista. Taloyhtiöiden lainat huomioiden vakavaraisuus pysyisi edelleen erittäin hyvällä tasolla.

Omavaraisuus on käytännössä 100 prosenttia, koska pitkäaikaisia lainoja ei ole. Tilinpäätöksen lyhytaikaiset velat muodostuvat tavanomaisista vuodenvaihteeseen osuvista siirto- ja ostoveloista – siksi omavaraisuusasteen prosentti on 97. Omavaraisuus-astetunnusluku on Suomen seurakuntatalouksista korkein, tunnusluvun rahoitusvarallisuus euroa/jäsen perusteella olemme sijalla yhdeksän ja rahavarojen riittävyys päivää -tunnusluvun mukaan sijalla 11. Seurakuntatalouksia vuonna 2023 oli 247. 20 suurimmasta seurakuntataloudesta Helsingin seurakuntayhtymän talous on vahvin usean mittarin mukaan (rahavarojen riittävyys, omavaraisuus, rahoitusvarallisuus, suhteellinen velkaantuneisuus; velattomia ovat Helsingin lisäksi vain Oulun ja Kouvolan seurakuntayhtymät).

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä on poikkeuksellisen suuri ylijäämä; 31,7 milj. euroa. Kun tuloksesta poistetaan sijoitusten kirjanpidolliset arvonnmuutoskirjaukset, "toiminnallinen" ylijäämä on 23,6 milj. euroa. Rahavarat lisääntyivät 26,4 milj. euroa ja olivat vuoden lopussa yhteensä 216,3 milj. euroa.

Vuoden 2023 ylijäämään vaikuttivat useat tekijät. Toimintatuottoja kertyi 0,7 milj. euroa enemmän ja toimintakuluja 1,7 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Näin toimintakate oli 2,4 milj. euroa pienempi. Verotuloja saatiin 11,3 milj. enemmän. Rahoitustuottojen ja -

kulujen nettotuotto oli 13,9 milj. euroa suurempi kuin vuona 2022 – tässä vertailuvuossa on mukana sijoitusten arvonmuutosten kirjaukset molempiin suuntiin. Arvonmuutokset puhdistettuina sijoitustoiminta (kiinteistöt ja rahat) tuotti saman verran kuin vuonna 2022 eli 10,9 milj. euroa.

Toimintatuotot yhteensä kasvoivat 0,7 milj. euroa (+3,6 %) edellisvuodesta. Suurin euromääräinen kasvu oli pääsylippu- ja käsiohjelmatuotoissa 0,8 milj. euroa. Toiseksi eniten kasvoi korvaukset valtiolta ja kunnilta, 0,4 milj. euroa, joka käytännössä tarkoittaa Helsingin kaupungin osuutta IP-kerhokustannuksiin. Lähes kaksisataa tuhatta euroa kasvoivat myös vuokratuotot.

Toimintakulut vähenivät 1,7 milj. euroa (-1,8 %) edellisvuodesta. Henkilöstökulut vähenivät 0,5 milj. euroa (-0,9 %). Palveluiden ostot vähenivät 1,1 milj. euroa (-4,9 %), selvästi suurin säästö syntyi rakennusten rakentamis- ja kunnossapitopalveluissa, 1,1 milj. euroa (-49,8 %). Aine- ja tarvikeostot pysyivät kuta kuinkin edellisvuoden tasolla (-1,0 %). Euromääräisesti eniten väheni sähkökulu (n. 180 000 euroa / -10,9 %) ja eniten kasvua oli lämmityskuluissa (n. 185 000 euroa / +25,3 %). Annetut avustukset olivat yhteensä 4,1 milj. euroa (-5,4 %).

Valtionrahoituksen määrä kasvoi 0,3 milj. euroa. Verotuskulut ja kirkon rahastomaksut pysyivät entisellään.

Tuloslaskelmaan kirjattavien rahoitustuottojen ja -kulujen yhteismäärän erotus ilman arvonmuutoskirjauksia oli 10,8 milj. euroa ylijäämäinen. Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuottojen ja kulujen erotus oli 8,5 milj. euroa ylijäämäinen. Korkotuottoja saatiin 0,6 milj. euroa ja korkokuluja oli 7 262 euroa. Muiden rahoitustuottojen ja kulujen erotus oli 2,8 milj. euroa alijäämäinen.

Arvonmuutoskirjaukset kasvattivat vuosikatetta ja tilikauden jäämää 8,1 milj. eurolla. Arvonmuutoskirjaukset eivät ole rahamääräisiä, vaan laskennallisia ja perustuvat sijoitusten vuodenvaihteen arvonoteerauksiin.

Vuosikate oli 41,3 milj. euroa – ilman arvonmuutoskirjauksia 33,2 milj. euroa. Poistot olivat 10,2 milj. euroa. Erilliskirjanpitoina hoidettujen hautainhoito- ja testamenttirahastojen tuotot ja kulut merkitään srk-yhtymän tuloslaskelmaan, mutta niiden vaikutus tulokseen neutraloidaan siirtokirjauksella.

Tilikauden tulos oli 31,2 milj. euroa ylijäämäinen. Poistoeron muutos oli +0,6 milj. euroa. Näiden summana tilikauden ylijäämä oli 31,7 milj. euroa. Ilman sijoitusten arvonmuutoskirjauksia ylijäämä oli 23,6 milj. euroa.

Kirkollisverotulot

Maksuunpannut verot

Seurakuntayhtymän veroprosentti on 1,00. Viimeisimmässä, vuonna 2022 toimitetussa verotuksessa, seurakuntayhtymän kyseisen verovuoden maksuunpannut kirkollisverot olivat 84,1 milj. euroa – kasvua edellisvuodesta oli 1,9 prosenttia.

Verotilitykset ja valtionrahoitus

Seurakuntayhtymän saamat kirkollisverotilitykset olivat 94,5 milj. euroa. Summa kasvoi edellisvuodesta 11,3 milj. euroa, +13,6 prosenttia. Pääosa tilitetyistä kirkollisveroista ovat kuluvalta vuodelta, mutta samalla tilityksiä saadaan myös neljältä aikaisemmalta vuodelta.

Kirkkohallituksen seurakuntatalouksille jakamaa valtionrahoitusta Helsingin seurakuntayhtymä sai 13,3 milj. euroa. Rahoitusta jaetaan seurakuntatalouksien kesken kuntien asukaslukujen suhteessa. Helsingin kaupungin asukasluvun kasvaessa kasvoi seurakuntayhtymän saama summa 0,3 milj. eurolla (+2,7 %).

Kirkollisverotulot ja valtionrahoitus vuosina 2021–2023:

	2021	2022	2023
Kirkollisverot , milj. euroa	81,6	83,2	94,5
muutos, milj. euroa	0,2	1,6	11,3
muutos, %	0,2 %	1,9 %	13,6 %
Valtionrahoitus , milj. euroa	12,8	13,0	13,3
muutos, milj. euroa	0,3	0,2	0,3
muutos, %	2,1 %	1,7 %	2,7 %

Tuloslaskelma 2023 ja 2022

<i>milj. euroa</i>	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toimintatuotot	18,8	18,2
Toimintakulut	-93,5	-95,2
TOIMINTAKATE	-74,7	-77,1
Kirkollisverotulot	94,5	83,2
Valtionrahoitus	13,3	13,0
Verotuskulut	-1,4	-1,4
Kirkon rahastomaksut	-9,5	-9,3
Rahoitustuotot ja -kulut	19,0	5,0
VUOSIKATE	41,3	13,5
Poistot ja arvonalentumiset	-10,2	-13,6
TILIKAUDEN TULOS	31,2	-0,1
Poistoeron muutos	0,6	0,6
Tilikauden ylijäämä	31,7	0,5

Sijoitustoiminta

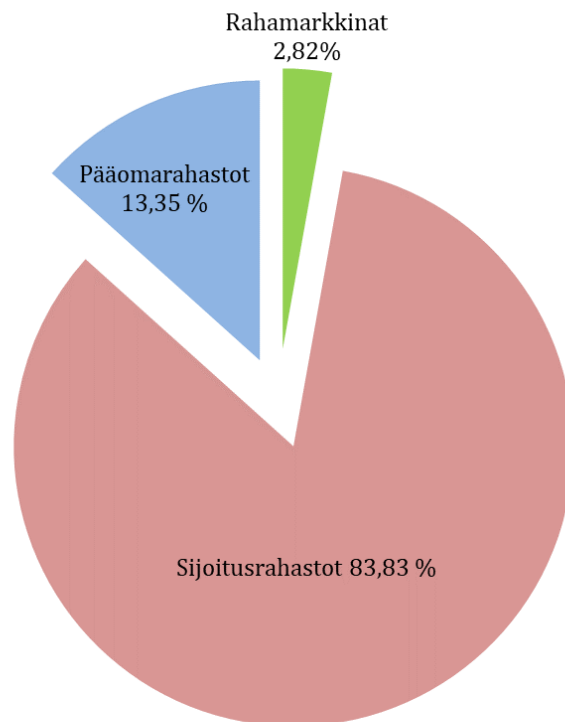
Seurakuntayhtymän sijoitusten allokointi toteutetaan yhteisen kirkkoneuvoston hyväksymän sijoitustoiminnan ohjeiden mukaan. Sijoitustoiminnassa käytetään eettisesti korkeatasoisia varainhoitajia ja sijoitustoiminnassa suositetaan positiivisen arvottamisen vaihtoehtoa, eli vastuullisten yritysten suosimista sijoituskohteina. Yhteisen kirkkoneuvoston valitsema, asiantuntijaelimenä toimiva sijoitusneuvottelukunta on keskeisessä asemassa seurakuntayhtymän sijoitustoiminnan sekä yksittäisten sijoitusratkaisujen suunnittelussa. Sijoituspäätökset tekee hallintojohtaja yhteisen kirkkoneuvoston päättämään rajaan asti ja sen ylittävältä osin yhteinen kirkkoneuvosto. Kiinteistösijoituksista vastaa kiinteistöjohtaja ja yhteinen kirkkoneuvosto.

Korko- ja osakesalkun varainhoito kilpailutettiin vuoden 2021 alussa ja päävarainhoitajaksi valittiin eQ Varainhoito Oy 1.3.2021 lähtien. CapMan Wealth Services Oy on toiminut seurakuntayhtymän yhteistyökumppanina suhteessa Credit Suisseen, jossa seurakuntayhtymän struktuurisijoitukset ovat olleet säilytyksessä. Yhteistyö CapMan Wealth Services Oy:n kanssa päättyi syksyllä 2023, jonka jälkeen struktuurisijoituksia on hoidettu suoraan Credit Suissen kanssa. Viimeiset struktuurisijoitukset erääntyivät joulukuun 2023 lopulla.

Seurakuntayhtymän sijoitustoiminnan ohjeet ovat olleet voimassa vuoden 2021 alusta lähtien. Sijoitustoiminnan ohjeet sisältävät muun muassa linjauksen seurakuntayhtymän strategisesta allokaatiosta, jonka pohjalta sijoitusneuvottelukunta vahvistaa sijoitustoiminnassa kulloinkin sovellettavan taktisen allokaation. Strateginen ja taktinen allokaatio eivät kuitenkaan ole ohjanneet Credit Suissen säilytyksessä olevia struktuureja. Struktuurien myynnistä ja erääntymisestä vapautuvat varat on sijoitettu strategisen ja taktisen allokaation linjausten mukaisesti.

Yhteinen kirkkoneuvosto hyväksyi kokouksessaan 14.12.2023 seurakuntayhtymän uuden sijoitussuunnitelman, joka astuu voimaan 1.1.2024 alkaen, korvaten tuolloin seurakuntayhtymän sijoitustoiminnan ohjeet.

Seurakuntayhtymän sijoitusten kirjanpitoarvo oli tilinpäätöksessä 205,6 milj. euroa. Sijoitusten markkina-arvo oli vuoden vaihteessa 215,9 milj. euroa. Helsingin seurakuntayhtymän eQ Varainhoidon sijoitussalkku sisältää osakerahastoja, lyhyen koron rahastoja, pitkän koron rahastoja sekä vaihtoehtoisista sijoituksista Private Equity – ja Private Credit –rahastoja. Salkun riskitaso on hallittu riittävällä hajauttamisella. Vastaavasti osa Credit Suissen säilytyksessä olevista strukturoiduista sijoituksista on ollut pääomaturvattuja. Vaihtoehtoisten sijoitusten salkku sisältää merkittävän määrän erilaisia vaikuttavuusrahastoja, kuten Trill Impact –rahastoa, Korkian Aurinkoenergiarahastoa ja Uusiutuva Energia –rahastoa, Trill Impact Microfinance Credit –rahastoa, Trill Impact Ventures –rahastoa, Blue Orchard Sustainable Assets –rahastoa sekä UB Forest Industry Green Growth Feeder –rahastoa. Lisäksi seurakuntayhtymä on antanut merkintäsitoumuksen Nordea Private Equity Co-Investment–, Korkia Renewables & Energy Infrastructure– sekä Nordea Global Climate Engagement –rahastoihin. Salkussa on mukana myös NEST Capital –rahastoa, Hamilton Lane Large Buyout Club –rahastoa sekä Osuuspankin R2 Crystal –hedgerahastoa. Vuonna 2023 eQ:n varainhoidon korko- ja osakesijoitussalkun tuotto oli 11,62 % (salkun aloituspäivästä 19.4.2021 lähtien yht. 6,46 %).

Seurakuntayhtymän kiinteistösijoitukset

Seurakuntayhtymän kirjanpidossa seurataan erikseen sijoituskiinteistöjen ja seurakunnallisessa käytössä olevien kiinteistöjen tuottoja ja kuluja. Sijoituskiinteistöiksi lasketaan suoraan omistetut asuintalot, asunto-osakeyhtiöt, kiinteistöosakeyhtiöt, yksittäiset osakehuoneistot sekä tontit ja maa-alueet. Seurakuntatiloina tai sosiaalisessa asutokäytössä olevia huoneistoja ja kiinteistöjä ei lueta sijoituskiinteistöiksi.

Seurakuntayhtymän kiinteistösijoitusten markkina-arvoksi arvioitiin vuoden 2023 lopussa noin 161 milj. euroa, josta asuinkiinteistöjen osuus on noin 92 milj. euroa, toimisto- ja liikekiinteistöjen noin 26 milj. euroa sekä tonttien ja maa-alueiden noin 43 milj. euroa. Salkun markkina-arvoarvio laski edellisvuodesta 24 milj. euroa. Kiinteistösijoitusten kirjanpidon tulos vuonna 2023 oli noin 8,4 milj. euroa, tasearvolle laskettuna noin 7 %.

Kertomusvuoden aikana sijoituskiinteistöiksi luettavia kohteita myytiin kaksi, yksi osakehuoneisto ja yksi tontti. Myynneistä saatiin kassavirtana noin 0,5 milj. euroa. Kassavirrasta myyntivoiton osuus oli 0,4 milj. euroa.

Asuntojen ja liikehuoneistojen vuokrausta jatkettiin edelleen tavoitteena pitää käyttöastetta mahdollisimman korkeana. Käyttöaste asunnoissa oli 96,2 % ja liiketiloissa se oli 91,1 %.

Vuokrien tarkistuksia tehtiin kertomusvuonna sopimusten mukaisesti. Sijoitusasunnoista vuokratuloa saatiin noin 9,5 milj. euroa ja niihin kohdistuvat kulut olivat noin 5,7 milj. euroa. Vuonna 2023 koko sijoitussalkun kirjanpidollinen tulos oli noin 8,4 milj. euroa.

Merkittävimmät investoinnit

Kiinteistöosaston kokonaisinvestointien määrä vuoden 2023 talousarviossa oli yhteensä 22 milj. euroa, josta hautausmaiden kiinteistöinvestointien osuus oli 1,8 milj. euroa ja kiinteistötoimen 20,2 milj. euroa (sis. investoinnit sijoituskiinteistöihin). Talousarviomuutosten jälkeen kiinteistöosaston kokonaisinvestointien määrä nousi määrään 24,6 milj. euroa, josta hautausmaalle osoitettiin 3,9 milj. euroa ja kiinteistötoimelle 20,7 milj. euroa. Vuonna 2023 kiinteistöosaston kokonaisinvestointien toteutuma oli yhteensä 10,6 milj. euroa. Toteutuma jakautui hautausmaiden kiinteistöinvestointeihin 0,8 milj. euroa ja kiinteistötoimen kiinteistöinvestointeihin 9,8 milj. euroa. Alhaiset investointitasot ovat seurausta vuoden 2022 markkinamyllerryksestä, jolloin tarjouksien saaminen ja niiden kesto aika olivat hyvin lyhyitä ja hinnat poikkeuksellisen korkeita.

Uudisrakennukset/hautausmaat

Vuodelle 2023 budjetoitiin alun pitäen 30.000 euroa. Talousarvio tarkistettiin määrään 65.000 euroa, toteutuma vuonna 2023 oli 33.282 euroa.

Rakennusten peruskorjaus ja – parannus/hautausmaat

Hautausmaarakennusten peruskorjauksiin budjetoitiin alun pitäen 0,3 milj. euroa vuodelle 2023. Talousarvio tarkistettiin määrään 1,9 milj. euroa. Toteutuma vuonna 2023 oli 0,3 milj. euroa. Suurimpana syynä tarkistettua talousarviota pienempään toteutumaan oli Maunulan uurnalehdon maalämpöhankkeen siirtyminen pitkien toimitusaikojen vuoksi. Maunulan uurnalehdon maalämpöhanketta valmisteltiin ja hanke lähtee uudelleen kilpailutukseen vuoden 2024 alussa.

Maa- ja vesirakentaminen/hautausmaat

Hautausmaiden maa- ja vesirakentamiseen budjetoitiin alun pitäen yhteensä 0,7 milj. euroa vuodelle 2023, talousarviomuutoksilla määrää pienennettiin 21.369 euroa, tarkistettu maa- ja vesirakentamistalousarvion määrä oli 0,7 milj. euroa. Toteutuma oli 0,2 milj. euroa.

Koneet ja kalusto/hautausmaat

Hautausmaiden koneisiin ja kalustoon budjetoitiin yhteensä 0,8 milj. euroa vuodelle 2023. Talousarvio tarkistettiin määrään 1,0 milj. euroa. Toteutuma oli 0,2 milj. euroa. Hautausmailla on uusittu ikääntynyttä konekanta. Kilpailutusten perusteella tapahtuvat hankinnat kuitenkin siirtyivät merkittävästi, koska hävinneet tarjoajat valittivat lähes kaikista hankinnoista poikkeuksellisen markkinatilanteen vuoksi.

Uudisrakennukset/kiinteistötoimi

Talousarviovuonna 2023 kiinteistötoimelle ei talousarvioon budjetoitu uudisrakentamisen investointimenoja. Talousarvio tarkistettiin määrään 0,3 milj. euroa. Taseeseen kirjattavia kiinteistötoimen uudisrakentamismenoja ei toteutunut.

Rakennusten peruskorjaus ja – parannus/kiinteistötoimi

Taseeseen kirjattavia kiinteistötoimen kiinteistöjen peruskorjaus- ja parannusmenoja budjetoitiin vuodelle 2023 yhteensä 15,2 milj. euroa, talousarviomuutosten jälkeen määrä oli 15,7 milj. euroa, josta toteutui lopulta 6,5 milj. euroa. Laajimmat käynnissä olevat korjaushankkeet vuonna 2023 olivat Malmin kirkon peruskorjaus, Lauttasaaren kirkon peruskorjauksen loppuun saattaminen, Mikael Agricolan kirkon ja Korpirauhan leirikeskusten lämmönjakokeskusten uusimis- ja korjausurakka Östersundomin kirkon maalämpöurakka sekä Laajasalon kirkon ikkunoiden uusiminen. Osa näistä hankkeista

jatkuu vielä vuoden 2024 aikana. Hanke Korkeavuorenkatu 10 kolmannen kerroksen tyhjillään olevien toimitilojen muuttaminen asunnoiksi edistettiin vuonna 2023. Munkkiniemen seurakuntatalon peruskorjaushankkeen selvitystyö aloitettiin. Kannelmäen kirkkoon liittyvän seurakuntasiiven kaavakehitystä edistettiin. Tuomiokirkon julkisivukorjaushaketta valmisteltiin ja urakoitsijavalinta päätettiin joulukuussa 2024.

Strategian mukaisesti on edistetty purettavaksi suunniteltuja kohteita, joista Jakomäen seurakuntatalon purku toteutettiin vuoden 2023 lopulla, osa kuluista toteutuu vuoden 2024 puolella.

Kiinteistötoimi vastasi myös seurakuntayhtymän kokonaan omistamien asuinrakennushankkeiden (uudis- ja peruskorjaushankkeet) suunnittelusta ja rakennuttamisesta sekä aiemmin toteutettujen hankkeiden takuu- ja vastuuajan tehtävien hoidosta. Vuoden 2023 aikana kiinteistötoimessa jatkettiin jo aiemmin aloitettujen kaavakehityshankkeiden edistämistä sekä aloitettiin uusia kaavakehityshankkeita.

TA-taso/Urut

Urku- ja soitinhankintoihin varattiin talousarviossa vuodelle 2023 yhteensä 0,1 milj. euroa, joka korjatun talousarvion mukaisesti laskettiin määrään 45.378 euroa ja toteutuma oli 45.378 euroa. Talousarvion määräraha käytettiin Lauttasaaren kirkon urkujen korjaustöihin.

Koneet ja kalusto/kiinteistötoimi

Koneisiin ja kalustoon budjetoitiin yhteensä 350.000 euroa vuodelle 2023, joka tarkistettiin määrään 28.904 euroa. Toteutuma oli 28.904 euroa.

Muut kiinteistötoimen investoinnit

Määrärahaa talousarviossa vuodelle 2023 varattiin lähinnä osakkuusyhtiöiden yhtiölainojen lyhennyksiä ja peruskorjaus- ja muiden kustannusten hankeosuusmenoja varten sekä maanhankintaa ja maankäyttömaksuja varten yhteensä 4,5 milj. euroa ja talousarviomuutoksella määräraha laskettiin määrään 4,3 milj. euroa. Vuonna 2023 näitä investointeja toteutui 3,3 milj. euroa. Suurin ero tarkistettuun talousarvioon oli yhtiölainojen lyhennyksien ja peruskorjaushankeosuusmenojen toteutuminen 0,7 milj. euron määräisenä, 0,6 milj. euroa talousarviota pienempänä. Maankäyttömaksuihin oli varattu tarkistetussa talousarviossa 0,5 milj. euroa. Maankäyttömaksuja toteutui vuonna 2023 0,3 milj. euroa.

1.4. Arvio merkittävimmistä riskeistä

Yleistä

Riskienhallinta on pyritty sovittamaan osaksi Helsingin seurakuntayhtymän johtamista ja päätöksentekoa. Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa ja arvioida Helsingin seurakuntayhtymän riskit, priorisoida riskit vaikutuksen ja todennäköisyyden mukaan sekä määritellä merkittävimmille riskeille hallintatoimenpiteet.

Seurakuntayhtymän riskikäsitteistö päivitettiin johtajiston toimesta lokakuussa 2022. Yhtymän riskien priorisointi toteutettiin johtoryhmässä ja kirkkoherrainkokouksessa alkuvuodesta 2023. Toteutetun riskien arvioinnin perusteella Helsingin seurakuntayhtymän merkittävimmät riskit olivat *seurakuntien jäsenmäärän kehittyminen, kiinteistöistä luopuminen ja taloudelliseen tilanteeseen sopeutumiseen*. Keskeisimmille riskeille määriteltiin omistajat ja hallintatoimenpiteet johtajiston toimesta. Riskien arvioinnin priorisoinnissa ei tapahtunut muutosta edelliseen vuoteen, sillä riskit olivat samat muutoin paitsi henkilöresurssien osalta, joka ei enää ollut merkittävä riski vuonna 2023.

Seurakuntien jäsenmäärän kehitys

Seurakuntien jäsenmäärän kehittyminen tarkoittaa riskiä, että seurakuntayhtymä ei hallitse lähestymistapaansa jäsenmäärän kehitykseen yhdenmukaisesti.

Riskin hallintatoimenpiteeksi vuodelle 2023 määriteltiin tavoite, että ihmiset haluavat kuulua kirkkoon. Uskonyhteisöön kuulumisen tuo merkityksellisyyden kokemuksen: ylivoimainen kohtaaminen ja koskettava hengellisyys sekä työntekijöiden ulospäin suuntautunut ylpeys kirkkoon kuulumisesta ja siellä työskentelemisestä. Lisäksi hallintatoimenpiteiksi määriteltiin seuraavat toimenpiteet: Yhteisissä palveluissa työskenteleville 5-20% työaikaa seurakuntatyöhön, konseptin kehittäminen nuorille aikuisille, työnjaon selkeyttäminen seurakuntien ja seurakuntayhtymän välillä, CRM-järjestelmän kehittäminen, jäsenyyden tuki toimenpiteiden systemaattinen vahvistaminen ja mahdollistaminen sekä tarvelähtöisen seurakunta-ajattelun mahdollistaminen.

Kiinteistöhallinta

Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöstrategian mukaisesti pyritään seurakuntayhtymälle vuosien saatossa kertynyt maa- ja kiinteistöomaisuus pitämään tuottavassa muodossa ja jalostamaan kaavoittamalla alueita ja tontteja yhteistyössä Helsingin ja Vantaan kaupunkien sekä Vantaan seurakuntayhtymän kanssa pääosin asumiskäyttöön. Kiinteistöistä luopumiset ja kiinteistöjen kehittäminen uusiin käyttötarkoituksiin tuovat omat haasteensa ja ovat aikaa ja resursseja vaativia pitkäaikaisia prosesseja. Yhtymässä onkin käynnistetty useita kiinteistökehityshankkeita, joilla pyritään kohteiden jalostamiseen ja realisointiin. Aktiivisessa vaiheessa olevien kiinteistökehityshankkeiden määrää joudutaan rajoittamaan hankkeet tarkasti valikoiden resurssien riittävyyden ja syntyvien kustannusten rajoittamisen vuoksi. Kiinteistökehityksen alkuvaiheen kulut kirjautuvat kiinteistöosaston käyttötalouden kuluiksi.

Kiinteistöhallintaan liittyvät muun muassa seuraavat merkittävät riskit: 1) vuokra-asuntomarkkinoiden muuttuminen ylitarjonnaksi, mikä johtaa helposti kiinteistöjen vajaakäyttöön ja vuokrausasteen laskuun samalla kun vuokria ei voida korottaa kustannusten nousua vastaavasti. Tästä on seurauksena kiinteistösijoitustuottojen pieneneminen, 2) kiinteistötoimialan suhdanteiden muutokset ja myös vuonna 2024 jatkuva lainakorkojen pysyminen oletettua korkeammalla tasolla, mikä yhdessä haastavan markkinatilanteen kanssa johtaa kiinteistö- ja rakennusalan yritysten konkurssiin 3) seurakunnilta vapautuneiden tilojen käyttötarkoituksen muutoksen haasteellisuus, mikä hidastaa luopumisia ja aiheuttaa muutosajalta merkittäviä kustannuksia kiinteistöosastolle.

Kiinteistöistä luopuminen

Kiinteistöistä luopumisen riski tarkoittaa, että kiinteistöjenhallinta ei ole riittävän tehokasta. Kiinteistöjenhallintaan voidaan tunnistaa liittyvän muun muassa seuraavia riskejä: 1) hitaasta myyntiprosessista johtuen seurakuntayhtymän omistamien kiinteistöjen arvoa ei saada realisoitua oikea-aikaisesti. 2) hitaasta myyntiprosessista johtuen kiinteistöjen ylläpitokulut lisäävät kiinteistöyksikön kustannuksia jopa vuosiksi ennen myynnin toteutumista 3) ei ymmärretä kiinteistöjen myynnin tärkeyttä ja merkitystä seurakuntayhtymän talouden tasapainottamisen kannalta.

Vuoden 2023 aikana pyrittiin saamaan päätös erillisestä kiinteistöryhmästä, jossa voidaan keskustella ehdotettavista luopumisen menettelytavoista. Käynnistettiin erillinen työryhmä Seurakuntientalosta luopumisen edellytyksenä olevien uusien toimitilojen laajuuden, ominaisuuksien sekä muiden vaadittavien tietojen kokoamiseksi. Toteutettiin uusi myynnin

ja kiinteistöväilyksen puitesopimuksen kilpailutus. Valmisteltiin vuokratonttien osaan vuokralla oleviin tontteihin kehittäminen siten, että niistä voidaan luopua tulevien tontinvuokrien nousuvaikutusten vähentämiseksi talouteen. Arvioitiin kiinteistökohteet, jotka siirretään sijoitusomaisuudeksi, jotta sinne päätyy vain tuottavia kohteita ja tehdään kohteiden luokittelu sijoitusneuvottelukunnan käsittelyä varten.

Sopeutuminen taloudelliseen kehitykseen

Sopeutuminen taloudelliseen kehitykseen tarkoittaa riskiä, että seurakunnat ja yhteiset palvelut eivät pysty riittävällä tavalla sopeutumaan jäsenmäärän laskusta johtuvaan taloudellisen tilanteen heikkenemiseen.

Vuoden 2023 riskin hallintatoimenpiteiksi määriteltiin seuraavat toimenpiteet: hankintaprosessien kehittäminen ja kilpailuttamisen tehostaminen, vastuullisen taloudenpidon edistäminen, määrärahojen ja sisäisten vuokrien jatkokehitysprojektin edistäminen, seurakuntayhtymän rahavarojen sijoitustoiminnan kehittäminen, toimintatuottojen lisäämisvaihtoehtojen kartoittamiseen keskittyvän projektin loppuun saattaminen, talousarvioprosessin uuden aikataulun käyttöönotto ja osallistamisen lisääminen, yleisen taloustietämyksen ja talousraporttien lukutaidon lisääminen, johdon raportoinnin kehittäminen ja talouskehityksen aktiivinen seuranta.

1.5. Vakuutukset

Seurakuntayhtymän vakuutukset on keskitetty LähiTapiola-vakuutusyhtiöön. Vakuutusmeklarin tehtäviä hoitaa vakuutusmeklariyhtiö Söderberg & Partners Oy (aikaisemmin Rewenda Oy).

Seurakuntayhtymän kiinteistöt ja käyttöomaisuus on vakuutettu jälleenhankinta-arvostaan kattavalla "All Risks" vakuutuksella. Kirkko- ja kappelirakennuksilla, uruilla ja irtaimistolla on vakuutusmäärät, muut rakennukset on vakuutettu rakennustilavuuden mukaan. Seurakuntayhtymällä on myös metsävakuutus, toiminnan keskeytysvakuutus ja oikeusturvavakuutus sekä hallinnon vastuuvakuutus. Ajoneuvoilla on liikennevakuutus, osalla myös kaskovakuutus ja veneillä on venevastuuvakuutus.

Eräisiin kirkkokiinteistöihin ja seurakuntataloihin sovelletaan ensivastuuvakuutuksen ehtoja. Ensivastuuvakuutus parantaa vakuutusturvaa siten, että myös osavahingoissa korvattava summa määräytyy vakuutukseen merkityn vakuutuskohteelle sovitun määrän mukaisena. Ensivastuuvakuutusta käytetään yleensä silloin, kun omaisuudelle on vaikea tai mahdotonta määrittellä jälleenhankinta- tai päivääarvoa.

Seurakuntien toiminnan tai kiinteistöjen "kolmannelle osapuolelle" aiheuttamien omaisuus- tai henkilövahinkojen varalta on vastuuvakuutus. Henkilöstön lakisääteinen tapaturmavakuutus sekä työntekijäin ryhmähenkivakuutus ovat myös LähiTapiolassa. Työttömyysvakuutuksen hoito on Työttömyysvakuutusrahastolla (TVR). Seurakuntien toimintaan osallistujat ja vapaaehtoistyöntekijät on vakuutettu tapaturman varalta.

Vakuutuslaji	Vakuutusyhtiö	Vakuutuskausi
Työtapaturma- ja ammattitautivakuutus (TyTAL)	LähiTapiola	1.1.2023 - 31.12.2023
Työntekijän ryhmähenkivakuutus	LähiTapiola	1.1.2023 - 31.12.2023
Ryhmätapaturmavakuutus	LähiTapiola	1.1.2023 - 31.12.2023
Täysajan tapaturmavakuutus	LähiTapiola	1.1.2023 - 31.12.2023
Matkavakuutus	LähiTapiola	1.1.2023 - 31.12.2023
Metsävakuutus	LähiTapiola	1.1.2023 - 31.12.2023
Yritysvakuutus (3 vakuutuslajia):	LähiTapiola	1.1.2023 - 31.12.2023
Toiminnan vastuuvakuutus		1.1.2023 - 31.12.2023
Hallinnon vastuuvakuutus		1.1.2023 - 31.12.2023
Oikeusturvavakuutus		1.1.2023 - 31.12.2023
Omaisuusvakuutus	LähiTapiola	1.1.2023 - 31.12.2023
Keskeytysvakuutus	LähiTapiola	1.1.2023 - 31.12.2023
Rakennus- ja asennustyövakuutus	LähiTapiola	1.1.2023 - 31.12.2023
Venevakuutus	LähiTapiola	1.1.2023 - 31.12.2023
Liikenne- ja vapaaehtoinen ajoneuvo vakuutus	LähiTapiola	1.1.2023 - 31.12.2023
Rakennusvirhevakuutus	If	28.03.2013 - 27.03.2028
Rakennusvirhevakuutus	If	03.10.2013 - 02.10.2028

1.6. Kriisiytyvän seurakuntatalouden mittareiden arviointi

<p>Kriisiytyvän seurakunnan toiminnan ja hallinnon mittarit seurakuntayhtymän yhteisen toiminnan ja hallinnon näkökulmasta.</p> <p><i>Mittarit noudattavat Kirkkohallituksen laatimaa muotoa ja tässä seurakunnalla tarkoitetaan seurakuntayhtymän hallintoa (ykn/ykv) ja yhteisiä palveluita.</i></p>	<p>Seurakuntayhtymän yhteisten palveluiden (seurakuntatalouden) tilanne vuonna 2023</p>
<p>1. Seurakunnan yhteiskunnalliset tehtävät</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puutteet hautaustoimen tai hautausmaan ylläpitotehtävien hoidossa. • Epäkohdat kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitotehtävien hoidossa. • Puutteellisuudet kirkonkirjojen ja väestötietojärjestelmään liittyvien tehtävien hoidossa. 	<p>Hautaustoimen ja hautausmaan ylläpitotehtävien resurssit tarvitsevat nyky muodossaan lievää lisäpanostamista.</p> <p>Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoa on hoidettu nykyisten ja riittävien resurssien mukaisesti.</p> <p>Kirkonkirjat ja väestötietojärjestelmät ovat ajantasaiset.</p>
<p>2. Seurakunnan hallinto ja viranomaistoiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toimielinten kokoonpanoon ja toimivuuteen liittyvät ongelmat • Hallintomenettelyn puutteellisuudet 	<p>Toimielinten toiminta ja kokoonpano todettiin toimivaksi.</p> <p>Hallintomenettelyssä on noudatettu hyvän hallinnon periaatteita.</p>
<p>3. Seurakunnan toimintaorganisaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perustehtävien (KL 4:1) mukaisen toiminnan ylläpidon ilmeiset puutteet ja laiminlyönnit • Seurakunnan jäsenmäärä on laskenut viimeisten viiden vuoden aikana 15 % ja on arviointihetkellä alle 2000 jäsentä • Jäykkä, lokeroitunut, eristäytynyt ja/tai uusiutumiskyvytön toimintakulttuuri 	<p>KL 4:1 säädetyssä perustehtävän toteutuksessa ei ollut ongelmia.</p> <p>Jäsenmäärä ei ole laskenut huolestuttavalle tasolle ja jäsenmäärän lasku on hidastunut aikaisempiin vuosiin verrattuna.</p> <p>Toimintakulttuuri seurakuntataloudessa on uusiutumiskykyinen ja kokeileva.</p>
<p>4. Johtaminen seurakunnassa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Johtamisen heikkoudet • Johtamista tukevat strategiset linjaukset, kuten toimintasuunnitelma, seurakunnan strategia/toimintalinjaus/missio/visio, kiinteistöstrategia, henkilöstösuunnitelma, koulutussuunnitelma tai valmiussuunnitelma puuttuvat • Puuttumattomuus seurakunnan operatiivisessa johtamisessa esiintyviin pitkäaikaisiin ongelmiin • Haluttomuus yhteistyöhön lähiseurakuntien, rovastikunnan muiden seurakuntien ja/tai tuomiokapitulin kanssa. 	<p>Seurakuntatalouden johtamista tukee strategia, toimintasuunnitelma sekä jokaisen osaston laatimat omat toimintasuunnitelmat ja henkilöstösuunnitelmat. Koulutus-suunnitelmat laaditaan joka vuosi työntekijöiden kehittämiseksi.</p> <p>Valmiussuunnitelma on ajan tasalla.</p> <p>Mahdollisiin operatiivisiin johtamisongelmiin puututaan välittömästi.</p> <p>Seurakuntien, rovastikuntien, tuomiokapitulin ja muiden seurakuntayhtymien kanssa yhteistyö on toimivaa ja jatkuvaa.</p>

<p>5. Seurakunnan henkilöstö</p> <ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstön määrä • Henkilöstön työhyvinvoinnissa on toistuvia ongelmia • Ongelmat riittävän henkilöstön määrässä ja rekrytoinnissa työaloittain tarkasteltuna. 	<p>Henkilöstön työhyvinvointia seurataan säännöllisesti toistuvilla hyvinvointikyselyillä. Henkilökuntaa kannustetaan myös puhumaan esihenkilöille työhyvinvoinnin ongelmista. Mahdollisiin ongelmakohtiin puututaan tarvittavalla tavalla. Henkilöstön määrä on oikein mitoitettua.</p>
<p>Kriisiytyvän seurakunnan talouden mittarit</p> <p>Yksikään mittareista ei toteudu. Mittariin 4. liittyvää henkilöstökulujen kasvua suhteessa kaikkiin toimintakuluihin on ollut kahtena viime vuotena. Vuonna 2023 henkilöstökulut vähenivät 0,9 %, mutta samalla toimintakulut vähenivät 1,8 %.</p>	
<p>1. Tilikauden tulos ilman kertaluonteisia eriä on negatiivinen kolmena peräkkäisenä vuotena taikka viimeisen tilikauden tulos on negatiivinen ilman kertaluonteisia eriä ja kirkollisveroprosentti on 2,0 tai korkeampi.</p>	<p>Tilikauden tulos ilman kertaluonteisia eriä on ollut ylijäämäinen viimeiset kolme vuotta. Vuoden 2023 tulos oli 31,7 milj. euroa. Veroprosentti on 1,00.</p>
<p>2. Seurakunnan taseessa oleva edellisten tilikausien yli/alijäämä luku on tilinpäätöksen perusteella menossa alijäämäiseksi, eikä sen kattamista seuraavan kolmen vuoden aikana voida laskelmin osoittaa ilman kertaluontoisten erien tai metsänhoitosuunnitelman ylittävän myynnin toteuttamista.</p>	<p>Taseessa edellisten tilikausien ylijäämä on 277,5 milj. euroa. Ylijäämä on kasvanut viime vuosina.</p>
<p>3. Maksuvalmius on alle 90 päivää, tai maksuvalmius heikkenee kolmena peräkkäisenä tilikautena.</p>	<p>Maksuvalmius on 632 päivää. Se pieneni hieman vuonna 2021, mutta on ollut yli 500 päivää viimeiset neljä vuotta.</p>
<p>4. Henkilöstökulujen osuus toimintakuluista kasvaa kolmena peräkkäisenä vuonna.</p>	<p>Henkilöstökulujen osuus toimintakuluista on kasvanut vuosina 2022 ja 2023.</p>

1.7. Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Kirkko Helsingissä -strategia vuosiksi 2024–2027

Yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyi kokouksessaan 25.1.2024 § 5 Kirkko Helsingissä -strategian, jonka strategisena visiona on *Kasvava kristillinen helsinkiläinen yhteisö olla, tulla ja toimia*. Sen neljä strategista valintaa ovat

- Toimimme monikielisenä hengellisenä yhteisönä
- Olemme merkityksellinen nuorille aikuisille
- Rakennamme hyvän tekemisen verkostoja
- Teemme toivon tekoja

Kirkko Helsingissä -strategia määrittelee kaikkien Helsingin seurakuntien ja yhteisten palveluiden yhteistä tulevaisuuskuvaa. Siihen liittyvät näkemys maailmasta, visio, neljä valintaa sekä valintoja tarkentavat tavoitteet ja mittarit.

Strategiaan kirjattiin tavoiteltu visio: Millainen Kirkko Helsingissä on vuonna 2030? Kirkko Helsingissä on kasvava ja avoin kristillinen yhteisö. Se on merkityksellinen koko kaupungille ja sen asukkaille. Toimimme verkostoissa ja luomme toivoa. Nuoret aikuiset ja eri kielitaustaiset tuntevat yhteisömme omakseen. Olemme entistä vaikuttavampia ja siten kasvattaneet jäsenyytyvyyttä ja jäsenmäärää.

Taloussuunnittelua ohjaavat periaatteet

Yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyi kokouksessaan 25.1.2024 § 6 taloussuunnittelua ohjaavat periaatteet vuosille 2025–2030. Hyväksytyt periaatteet ovat seuraavat:

- a) tilikauden jäämää ei päästetä alijäämäiseksi ja
- b) rahavaroja ei päästetä reaaliarvokorjattuna laskemaan alle 100 milj. euron (vuoden 2021 tasoon nähden).

Samassa yhteinen kirkkovaltuusto päätti kumota yhteisen kirkkovaltuuston 9.12.2021 § 208 tekemän päätöksen kohdat 1, 4 ja 5 siltä osin, kun ne käsittelevät vuosia 2025–2030. Edelleen yhteinen kirkkovaltuusto totesi, että vuonna 2025 seurakuntien osuus kokonaismäärärahasta on toimintakuluista laskettuna 51,72 % ja yhteisten palveluiden 48,28 %.

Helsingin seurakuntayhtymän vuosittainen talouden suunnittelu tehdään hyväksytyjä taloussuunnittelun keskeisiä periaatteita noudattaen. Talousarvion laatiminen alkaa maaliskuussa talousarviokehysten määrittelyllä ja niistä päättämällä. Tätä ennen päivitetään seuraavaa vuotta koskevat verotulo- ja inflaatioennusteet.

Jäsenten nimeäminen uusiin toimielimiin

Yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyi kokouksessaan 14.12.2023 § 97 Helsingin seurakuntayhtymän uuden hallintosäännön. Hallintosäännön hyväksymisen myötä seurakuntayhtymään muodostettiin kolme uutta toimielintä: kiinteistöjohtokunta, ruotsinkielinen neuvottelukunta sekä yhtymän nuorten vaikuttajaryhmä.

Yhteinen kirkkoneuvosto valitsi kokouksessaan 25.1.2024 jäsenet kiinteistöjohtokuntaan ja ruotsinkieliseen neuvottelukuntaan. Nuorten vaikuttajaryhmän osalta valinta tehtäneen yhteisen kirkkoneuvoston 21.3.2024 kokouksessa, rovastikuntien valtuutettujen tehtyä ehdotuksensa rovastikuntien edustajista neuvottelukunnassa.

Työsuhderiita, Vuosaaren seurakunta

Erimielisyys koskee työsopimussuhteen olemassaoloa. NN on vaatinut vahvistettavaksi, että hänen ja Vuosaaren seurakunnan välille on syntynyt työsopimussuhde ja esittänyt vaatimuksen odotusajan palkasta. Helsingin käräjäoikeus on hylännyt kanteen ja katsonut, että kyseessä ei ollut työsopimuslain tarkoittama työsopimus. Helsingin hovioikeus on kumonnut käräjäoikeuden tuomion ja katsonut, että NN:n ja Vuosaaren seurakunnan välinen sopimus täyttää kaikki työsopimuksen tunnusmerkit myös tunnusmerkistön kokonaisarvioinnin perusteella ja että NN:lla on oikeus odotusajan palkkaan. Vuosaaren seurakunta on hakenut valituslupaa korkeimmalta oikeudelta vuonna 2023. Asian käsittely korkeimmassa oikeudessa on kesken.

Korko- ja osakesijoitusten taktisen allokaation muutos

Yhteinen kirkkoneuvosto hyväksyi kokouksessaan 14.12.2023 § 369 Helsingin seurakuntayhtymän uuden sijoitussuunnitelman. Uusi sijoitussuunnitelma astui voimaan 1.1.2024 alkaen.

Neutraaliallokaation osalta merkittävin muutos oli osakepainon lisääminen suhteessa korkoihin. Aikaisempien sijoitustoiminnan ohjeiden mukaan korkojen osuus neutraaliallokaatiosta oli 50 %, osakkeiden 35 % ja vaihtoehtoisten sijoitusten 15 %. Uuden sijoitussuunnitelman mukaan korkojen osuus neutraaliallokaatiosta on 35 %, osakkeiden 50 % ja vaihtoehtoisten sijoitusten 15 %.

Sijoitusneuvottelukunta vahvisti uuden sijoitussuunnitelman pohjalta seurakuntayhtymän taktisen allokation kokouksessaan 18.1.2024. Uuden taktisen allokation mukaan korkosijoitusten osuus on n. 30,6 % ja osakesijoitusten osuus n. 54,4 % sijoitussalkusta, vaihtoehtoisten sijoitusten ollessa neutraaliallokation mukaisesti 15 prosenttia.

Korko- ja osakesijoitukset jakautuvat taktisen allokation mukaan seuraavasti:

KORKOSIJOITUKSET	30,6 %
eQ Euro Investment Grade	12,0 %
eQ High Yield	4,9 %
eQ Kehittyvät Markkinat Yrityslaina	2,5 %
eQ Kehittyvät Markkinat Yrityslaina Paikallisvaluutta	0,8 %
eQ Euro Valtionobligaatio	2,9 %
eQ Lyhyt Korko	3,6 %
eQ Vaihtuva Korko	3,8 %
OSAKESIJOITUKSET	54,4 %
eQ Eurooppa Indeksi	13,0 %
eQ Eurooppa Pienyhtiö	3,1 %
eQ Pohjoismaat Pienyhtiö	1,6 %
eQ Suomi	6,6 %
eQ Frontier Osake	1,3 %
eQ Kehittyvät Markkinat Indeksi	2,8 %
eQ Kehittyvät Markkinat Osinko	3,0 %
eQ Japani Indeksi	1,9 %
eQ Sininen Planeetta	8,6 %
eQ USA Indeksi	12,5 %

Rahavarojen sijoitusten markkina-arvojen positiivinen kehitys

Vuoden 2023 positiivinen kehitys rahavarojen sijoitusten markkina-arvoissa on jatkunut alkuvuoden 2024 aikana. Seurakuntayhtymän korko- ja osakesalkun markkina-arvo oli 31.1.2024 tilanteessa 1,39 % suurempi kuin 31.12.2023. Tämä tarkoittaa markkina-arvojen nousua n. 2,52 milj. eurolla. Hautainhoitorahaston korko- ja osakesalkun markkina-arvo oli parantunut vastaavana aikana 1,40 %, eli n. 0,29 milj. euroa. Testamentti- ja lahjoitusrahastojen osalta nousua oli 1,39 %, eli n. 0,12 milj. euroa.

Vaihtoehtoisten sijoitusten markkina-arvot saadaan pääsääntöisesti neljännesvuosittain, joten tammikuun mahdollista positiivista arvomuutosta ei pystytä erittelemään.

2. Hallinto

2.1. Hallintoelinten kokoonpano

Yhteinen kirkkovaltuusto

Ylintä päätösvaltaa seurakuntayhtymässä käyttää yhteinen kirkkovaltuusto siten kuin siitä kirkkolaisissa on säädetty.

Vuoden 2022 seurakuntavaaleissa valittiin yhteiseen kirkkovaltuustoon **91** jäsentä toimikaudeksi 2023–2026. Vuonna 2023 varsinaiset jäsenet olivat seuraavat:

puheenjohtaja **Vuori**, Wiking, hovioikeuden esittelijä, varatuomari
varapuheenjohtaja **Perret**, Christoffer, yrittäjä

jäsenet:

Ahonen, Esa, talousneuvos, KTM

Airaksinen, Karin

Andersson, Marjukka, musiikkinneuvos,
kanttori

Anttila, Maija

Asikanius, Riitta, psykoterapeutti

Assmann, Mervi, ylitarkastaja, FM

Auvinen, Petteri

Castrén, Maaret, lääkäri

Dahlman, **Riikka**, järjestöasiantuntija,
sairaanhoitaja (AMK)

Frisk, Sanna

Grünthal, Lauri, opiskelija

Haili, Mirka, sosionomi (ylempi AMK)

Halenius, **Outi**, varhaiskasvatuksen
erityisopettaja

Halla-aho, Hilla, FT, dos.ohjelmistokehittäjä

Harjunpää, Johanna, FM, oppimisen
asiantuntija

Harms-Aalto, Martina, FM, toiminnanjohtaja

Havunen, Minna, viestinnän suunnittelija,
FM

Heikkilä, Marianne

Heinänen, Saara, lääkäri, puolijohdaja

Hippi, Juha-Pekka, asianajaja

Huhta, Susse, opettaja

Jalovaara, Ville, dosentti

Jauhiainen, Signe, johtava tutkija KTT

Jordas, Linda, teologi

Junnila, Emilia, opiskelija 14.9.2023
saakka

Juvonen, Noora, toiminnanjohtaja, YTM

Jyväsjärvi, Jussipekka

Karhumaa, Anna, TM

Karulinna, Karoliina

Kautonen, Saimi

Ketonen, Satu, metsänhoitaja, KTK

Kivistö, Jenni, asiantuntija,
sairaanhoitajaopiskelija, TM, MuM

Korhola, Eija-Riitta, fil.tri, konsultti
26.10.2023 saakka

Koskelainen, Laura, viestinnän asiantuntija

Kukkonen, Suvu

Kuoppala, Saara, TM/järjestösuunnittelija

Laaksonen, Petri

Laine, Anna, FM, konsultti

Lainela, Ami, ICT manager

Lamminperä, Tarja

Lampilahti, Maarit, asiantuntija julkiset
hankinnat

Laturi, Panu, selvitysmies

Lehtipuu, Otto, dipl.ins., toimitusjohtaja

Lehmusvirta, Sanna, yrittäjä

Lindholm, Malin, pääsihteeri

Lindholm, Marja, lehtori THM

Luhtanen, Satu, suunnittelijaopettaja

Manninen, Katri

Markula, Valteri, kättilöopiskelija

Meri, Otto

Merikukka, Salla, viestintäpäällikkö
14.9.2023 alkaen

Moilanen, Helena, diakonissa/eläkkeellä

Mäkelä, Emma

Mäkimmattila, Sari, dos, erikoislääkäri

Nenonen, Riikka, yhteisöpedagogi (AMK)

Oikkola, Raija, KTM/eläkkeellä

Pajunen, Niklas, yrittäjä

Pakkanen, Sanna-Maria, FM/aineopettaja

Panigrahi-Herler, Anne, VTM,
neuropsykiatrinen valmentaja

Partanen, Markku, ylitarkastaja

Pohjolainen, Tiiu, toimittaja, FM

Pynnönen, Heikki, konduktööri, eläkkeellä

Raike-Ojanen, E, kirkon nuorisotyönohj

Raittinen, Timo, ekonomi, eläkkeellä

Ruottinen, Jenni, sairaanhoitaja-diakonissa

Salenius, Jan-Anders, FM

Salomaa, Pekka, ylikonstaapeli emeritus

Salonen, Ville, oopperalaulaja

Sandell, Torsten

Saurama, Anna, opettaja

Saxberg, Mirita, yrittäjä, 14.9.2023 alkaen

Seppälä, Ilkka, lääkäri 26.10.2023 alkaen

Sihvonen, J-P, KTM, vice president

Siimeslahti, Sarlotta, asiantuntija

Soininvaara, A-M, keskustakirjaston johtaja

Solastie, Kati, KM, luokanopettaja

Steffansson, Rolf, TM, toiminnanjohtaja

14.9.2023 saakka

Strandén, Juhani

Suomalainen, Nina, kriisinhallinnan
asiantuntija, VTM

Suontakanen, Tapio, pastori

Sällström, Kalle, toiminnanjohtaja

Tervo-Hiltula, Peppi, FM/toiminnanjohtaja

Tiainen, Elina, psykiatrinen sairaanhoitaja,
diakonissa

Timonen, Tuomas

Thurén, Tiia, KM, MA, opettaja

Tuominen, Jukka, VM

Tuovila, Siiri

Valve, Kaisa, musiikkipedagogi

Voipio-Pulkki, Liisa-Maria, johtava

asiantuntija

Vuorinen, Tuulikki, lehtori, diakonissa

Wass, Hanna, yleisen valtio-opin dosentti,
varadekaani

Wiikla, Heidi

Sihteerinä toimivat seurakuntayhtymän lakimies tai asianhallintasihteerit.
Vuoden 2023 aikana kirkkovaltuusto kokoontui 9 kertaa. Käsiteltyjen asioiden määrä oli 107.

Yhteinen kirkkoneuvosto

Yhteinen kirkkoneuvosto toimii seurakuntayhtymän yhteisenä valmistelu-, toimeenpano- ja hallintoelimenä.

puheenjohtaja toimi kirkkoherra Jukka **Pakarinen**.

varapuheenjohtaja

Asikanius Riitta (Kallion srk)

varajäsen: **Heinänen**, Saara (Töölön srk)

jäsenet:

Ahonen, Esa (Malmin srk)

Assmann, Mervi (Malmin srk)

Auvinen, Petteri (Kannelmäen srk)

Harms-Aalto, Martina (Johannes frs)

Heikkilä, Marianne (Lauttasaaren srk)

Ketonen, Satu (Oulunkylän srk)

Lainela, Ami (Mikaelin srk)

Lehtipuu, Otto (Paavalin srk)

Mäkimmattila, Sari (Haagan srk)

Raike-Ojanen, Elina (Herttoniemen srk)

Raitio, Juha (Mikaelin srk)

Salenius, Jan-Anders 1.9.2023 alkaen* (Matteus frs)

Voipio-Pulkki, Liisa-Maria (Tuomiokirkkosrk)

varajäsenet:

Vuorinen, Tuulikki (Malmin srk)

Grönlund, Salla (Malmin srk)

Karulinna, Karoliina (Haagan srk)

Sällström, Kalle (Johannes frs)

Solastie, Kati (Munkkiniemen srk)

Halme, Lasse (Pakilan srk)

Panigrahi-Herler, Anne (Roihuvuoren srk)

Sihvonen Juha-Pekka (Lauttasaaren srk)

Tuominen, Jukka (Pitäjänmäen srk)

Harjunpää, Johanna (Herttoniemen srk)

Lindholm, Marja (Vuosaaren srk)

Karjalainen, Benjamin (Matteus frs)

Ahokas Lari (Tuomiokirkkosrk)

* **Steffansson**, Rolf 31.8.2023 saakka

Yhteisen kirkkoneuvoston kokouksissa toimi esittelijänä seurakuntayhtymän johtaja **Juha Rintamäki**.
Sihteerinä toimi seurakuntayhtymän lakimies.

Yhteinen kirkkoneuvosto kokoontui toimintavuonna **18** kertaa.

Käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli **383**, jotka olivat ryhmiteltyinä seuraavat:

Kirkko Helsingissä -strategia.....	7
Talousarvio ja tilinpäätös.....	16
Avustus- ja määrärahaesitykset sekä laina-asiat.....	18
Hankinta-asiat.....	30
Virka- ja työsuhteisiin liittyvät asiat, henkilöstöasiat.....	39
Luottamus- ja toimielinten kokoonpano.....	19
Asemakaava-asiat, rakennusluvut ja tontin vuokraus.....	9
Kiinteistöjen ja asunto-osakkeiden myynnit, ostot, vuokraus sekä aluevaihdot.....	10
Kiinteistöjen korjaus ja rakentaminen.....	10
Hautausmaita- ja hautaustointa koskevat asiat.....	4
Lausunnot, aloitteet ja selitykset.....	15
Valitusasiat.....	7
Suunnitelmat ja raportit.....	27
Hallinnon sääntömuutokset.....	12
Virkamiespäätösluettelot.....	18
Vakiopykälät ja ilmoitusasiat.....	131
Muut asiat.....	11

2.2. Tietosuoja

EU:n yleinen tietosuoja-asetus tuli sovellettavaksi 25.5.2018 lukien ja sitä täydentävä tietosuojalaki tuli voimaan 1.1.2019. Helsingin seurakuntayhtymässä laadittiin vuoden 2018 aikana eri rekistereiden tietosuojaselosteita osoitusvelvollisuuden toteuttamiseksi, koulutettiin henkilökuntaa ja kuvattiin tietopyyntöprosessi. Tietosuoja-asetuksen 12 artiklan mukaan rekisterinpitäjän on läpinäkyvästi informoitava, viestitettävä ja luotava yksityiskohtaiset ohjeet rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiselle. Rekisteröityjen informointi hoidetaan Helsingin seurakuntayhtymässä pääsääntöisesti yhtymän verkkosivuilla.

Helsingin seurakuntayhtymässä on laadittu tietosuojapolitiikka, joka määrittää tietosuojan toteuttamisessa noudatettavat periaatteet, toimintatavat, vastuut ja valvonnan. Tietosuojapolitiikka koskee koko Helsingin seurakuntayhtymää ja sen henkilöstöä mukaan lukien seurakunnan sidosryhmien edustajat, jotka käsittelevät seurakunnan omistamaa tai hallinnoimaa tietoa. Seurakuntayhtymän tietosuojan kehittämistä ohjaa ja valvoo tietosuojaryhmä, johon kuuluvat yhtymän tietoturva- ja tietosuojavastaava sekä yhtymän hallintolakimies. Yhtymän tietosuojavastaavana on toiminut yhtymän sisäisen tarkastuksen päällikkö.

Vuoden 2023 aikana jatkettiin Helsingin seurakuntayhtymän henkilötietojen käsittelyyn liittyvää informoinnin kehittämistyötä. Informointiin liittyvää aineistoa on kehitetty yhteistyössä kirkon tietosuojavastaavien kesken ja sen tarkoituksena on kertoa rekisteröidyille entistä selkeämmin henkilötietojen käsittelystä seurakunnassa sekä rekisteröidyn oikeuksista. Tietosuojan osalta merkittävin toimenpide vuonna 2023 oli uusien tietoturvan ja tietosuojan verkkokurssien käyttöönotto Helsingin seurakuntayhtymässä. Verkkokoulutuksien tarkoituksena on edistää ja kehittää tietosuojan ja tietoturvallisuuden osaamista sekä varmistaa, että työntekijät ovat sisäistäneet tietosuoja-asetuksen velvoitteet työtehtävissään.

3. Henkilöstö

Toimintakertomusvuotta värittivät uuden kirkkolain voimaantulo, organisatoriset uudistukset, strategian valmistelu sekä keskustelu kirkon palkkauksen kilpailukykyisyydestä.

Uusi kirkkolaki astui voimaan 31.7.2023. Muutosten myötä seurakuntien ja seurakuntayhtymän hallintosäännöt päivitettiin ja tässä yhteydessä tarkasteltiin myös johtamisjärjestelmiä. Uusina toimielininä aloittivat 1.1.2024 muun muassa vaikuttajaryhmät nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi päätöksenteon valmistelussa ja toteutuksessa sekä yhtymätasoinen neuvottelukunta ruotsinkielisen toiminnan kehittämiseksi ja koordinoimiseksi.

Vuoden alussa 1.1.2023 seurakuntayhtymässä aloitti kaksi uusi organisatorista yksikköä: Mikaelin seurakunnan ja Vartiokylän seurakunnan yhdistymisen jälkeen uusi Helsingin Mikaelin seurakunta ja kokoaikainen yhtymän johtaja toimistoineen.

Yhteisissä palveluissa merkittävin organisatorinen muutos oli ympäristö- ja hautaus-toimen henkilöstörakenteen selkeyttäminen sijoittamalla aiemmin hautausmaakohtaisesti organisoitu henkilöstö yhteen organisaatioyksikkötasoon 1.1.2023 alkaen. Muutosten tavoitteena oli lisätä henkilöstön liikkuvuusmahdollisuuksia hautausmaiden välillä, mahdollistaa sujuvammat sijaistus- ja työvuorojärjestelyt sekä tarjota henkilöstölle mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen ja monipuolisempiin tehtäväkuviin aiemmat yksikkörajat ylittäen.

Erillisessä Henkilöstökertomuksessa 2023 on tarkemmin esitelty henkilöstörakenteen kehittymistä ja henkilöstöjohtamista kuvaavia tunnuslukuja.

Henkilöstö työaloittain sukupuolen mukaan, tilanne 31.12.2023

Työala	2021		2022		2023	
	M	N	M	N	M	N
Diakoniatyöntekijät	10	87	10	78	10	74
Hallinto- ja toimistotyöntekijät	54	208	50	192	50	176
Hautausmaatyöntekijät	46	15	39	16	22	22
Kiinteistö- ja kirkonpalvelustyöntekijät	68	83	56	81	84	80
Kirkkomuusikot	23	45	28	39	22	41
Muut seurakuntatyöntekijät	8	36	7	29	10	40
Muut työntekijät	0	4	0	5		
Nuorisotyöntekijät	19	71	20	62	20	59
Perheneuvojat	5	9	4	8	4	7
Sairaalasielunhoitajat	5	16	4	16	4	17
Seurakuntapapisto	82	109	72	109	68	106
Varhaiskasvatuksen työntekijät	10	90	11	78	6	63
Kaikki työalat yhteensä	330	773	301	713	300	685
Yhteensä		1 103		1 014		985

M = miehet, N = naiset

Lähde: Helsingin seurakuntayhtymä 2023

Ikäjakauma ammattiryhmittäin 2023 (%)

	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	
Seurakuntapapisto		4	16	33	27	20		100 %
Sairaalasielunhoitajat			6	17	28	50		100 %
Perheneuvojat					60	40		100 %
Kirkkomuusikot		14	19	31	22	15		100 %
Diakonia-työntekijät		4	12	26	31	27		100 %
Nuorisotyöntekijät		16	25	26	23	10		100 %
Varhaiskasvatuksen työntekijät	3	15	15	19	27	19	3	100 %
Muut seurakuntatyöntekijät	2	25	20	16	30	8		100 %
Hallinto- ja toimistotyöntekijät		4	16	23	32	25		100 %
Hautausmaatyöntekijät		2	24	22	44	7		100 %
Kiinteistö- ja kirkonpalvelustyöntekijät		15	14	16	29	22	3	100 %

Lähde: Kirkon tilastot 2023

Henkilötyövuodet yksiköittäin

Seurakunta	2020	2021	2022	2023
Haaga	25	24	24	24
Helsingin Mikael	41	37	34	46
Helsingin tuomiokirkkosrk	57	51	50	53
Herttoniemi	29	26	26	26
Kallio	36	35	34	33
Kannelmäki	29	25	24	25
Lauttasaari	21	19	21	21
Malmi	88	82	79	75
Munkkiniemi	21	19	18	18
Oulunkylä	34	34	30	31
Paavali	25	22	22	23
Pakila	21	19	19	18
Pitäjänmäki	23	20	22	22
Roihuvuori	28	26	27	25
Töölö	76	59	52	50
Vartiokylä	18	19	18	
Vuosaari	35	35	32	30
Suomenkieliset seurak.	607	552	530	521
Johannes	35	35	34	30
Matteus	15	13	13	12
Petrus	15	12	12	12
Ruotsinkieliset seurak.	65	60	59	54
Kaikki seurakunnat yht.	672	612	589	575
Hallinto-osasto	79	79	79	69
Hautaus toimi	246	236	229	216
Henkilöstöosasto	16	17	19	21
Kiinteistöosasto	35	33	32	34
Mediatoimitus	22	23	22	20
Sisäinen tarkastus	2	2	2	2
Viestintä	9	10	11	9
Yhteinen seurakuntatyö	156	138	134	110
Yhtymän johtajan toimisto				5
Yhteiset palvelut yht.	565	538	527	486
Kaikki yht.	1 237	1 150	1 116	1060

Lähde: Helsingin seurakuntayhtymä 2023

Työvoimakustannukset ja henkilöstöinvestoinnit

Henkilöstökulut	2023	2022	2021	Muutos v. 2022
Vakinaisten palkat	33 635 855	33 568 804	33 865 931	67 051
Määräaikaisten palkat	7 447 940	7 577 915	7 786 083	-129 975
Tuntipalkat	1 267 923	1 334 041	1 024 161	-66 118
Palkkiot	1 353 523	1 377 925	1 134 152	-24 402
Jaksotetut palkat	-228 331	-142 309	-158 822	-86 022
Muut erät	441 458	502 162	426 695	-60 704
Palkat ja palkkiot yhteensä €	43 918 368	44 218 538	44 078 200	-300 170
Joista:				
- terveysperusteisten poissaolojen palkat	1 120 334	1 350 152	976 327	-229 818
- perhevapaiden palkat	131 789	138 705	181 685	-6 916
- muiden lakisääteisten tai sopimusperusteisten poissaolojen palkat	10 615	6 342	1 587	4 273
Eläkekulut	9 083 596	9 137 149	9 147 429	-53 553
Muut henkilöstösivukulut	1 725 256	1 628 355	1 715 250	96 901
Henkilöstösivukulut yhteensä €	10 808 852	10 765 504	10 862 679	43 348
Sairausvakuutuskorvaukset	331 702	454 336	537 765	-122 634
Tapaturmakorvaukset	15 663	36 521	46 002	-20 858
Kuntoutusraha	13 276	12 599	7 008	677
Muut henkilöstökulujen oikaisut	19 632	19 718	33 290	-86
Henkilöstökulujen oikaisuerät yhteensä €	380 273	523 174	624 065	-142 901
				0
Matka-, majoitus- ja ravitsemiskulut	573 745	517 084	481 442	56 661
Työpaikkaruokailu (työnantajan osuus)	61 519	65 421	41 041	-3 902
Koulutuspalvelut henkilöstö	462 092	512 378	379 846	-50 286
Työterveyshuolto	693 868	608 699	615 583	85 169
Tyhytoiminta	63 667	19 354	67 445	44 313
Suojavaatteet	108 962	97 614	164 739	11 348
Muut kulut yhteensä €	1 963 853	1 820 550	1 750 096	143 303
				0
Palkkatuki	114 932	112 034	102 473	2 898
Korvaus työterveyshuollosta, <i>arvio</i>	253 236	235 000	242 042	18 236
Oppisopimuskoulutuskorvaukset	7 752	15 259	13 947	-7 507
Muut koulutuskorv. työllisyysrahastolta, <i>arvio</i>	27 652	24 500	36 388	3 152
Muut tuotot, tuet ja avustukset yhteensä €	403 572	386 793	394 850	16 779
Työvoimakustannukset yhteensä €	55 907 228	55 894 625	56 920 190	12 603
Henkilöstömenojen osuus verotuloista (%)				
Verotulot	94 515 850	83 214 510	81 611 956	11 301 340
Työvoimakustannusten osuus verotuloista (%)	59,2	67,2	69,7	-8,0
Välittömien henkilöstökustannusten (palkat, palkkiot ja näiden sivukulut) osuus verotuloista (%)	57,9	66,1	67,3	-8,2

4. Jäsenmäärä

4.1. Jäsenet Helsingissä

Vuosina 2017–2023 Helsingin seurakuntien läsnä olevan väestön jäsenmäärä, Helsingin kaupungin väkiluku ja kirkkoon kuulumisen ovat kehittyneet seuraavasti:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Seurakuntien jäsenmäärä	342 214	337 955	333 875	329 100	322 254	315 446	310 515
Muutos ed. vuoteen	-2 821	-4 259	-4 080	-4 775	-6 846	-6 808	-4 931
Muutos ed. vuoteen (%)	-0,8	-1,2	-1,2	-1,4	-2,1	-2,1	-1,6
Helsingin väkiluku	643 272	648 042	653 835	656 920	658 457	664 028	674 963
Muutos ed. vuoteen	8 091	4 770	5 793	3 085	1 537	5 571	10 935
Muutos ed. vuoteen (%)	1,3	0,7	0,9	0,5	0,2	0,8	1,6
Kirkkoon kuulumisen (%)	53,2	52,2	51,1	50,1	48,9	47,5	46,0

Helsingin seurakuntien jäsenmäärä laski vuonna 2023 yhteensä 4 931 henkilöllä eli 1,6 prosenttia. Kirkosta eronneita oli 4 972 henkilöä enemmän kuin kirkkoon liittyneitä vähintään yksivuotiaita. Kuolleita oli 1 632 jäsentä enemmän kuin kastettuja alle yksivuotiaita lapsia.

Vuosiin 2022 ja 2021 verrattuna jäsenmäärä pieneni noin 1 900 henkilöä vähemmän. Suotuisampi jäsenkehitys johtui kotimaan muuttovoitosta (+2 005 jäsentä) sekä kirkosta erojen pienemmästä lukumäärästä (6 828 henkilöä) vuonna 2023.

Alle yksivuotiaita lapsia kastettiin seurakuntiemme jäseniksi yhteensä 2 339 eli 124 lasta vähemmän kuin vuonna 2022. Yli kolmanneksessa kasteista lapsi oli rekisteröity väestötietojärjestelmään jo ennen kastetta. Kirkkoon liittyi 1 856 helsinkiläistä (vähintään yksivuotiaista) eli lähes yhtä moni kuin edellisvuonna. Kuolleiden jäsenten lukumäärä nousi lähelle ennätyskorkean kuolleisuuden vuotta 2022. Vuonna 2023 kuoli yhteensä 3 971 seurakuntiemme jäsentä. Helsingin koko väestössä kuolleita oli Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan yhteensä 5 719.

Vuodenvaihteessa 31.12.2023 helsinkiläisistä 46,0 % kuului Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon. (Luku ei sisällä Porvoon hiippakuntaan kuuluvien Rikssvenska Olaus Petri ja Deutsche Gemeinde -seurakuntien Helsingissä asuvia jäseniä.)

Helsingin seurakuntien jäsenmäärä jakautui iän mukaan 31.12.2023 ja muuttui näissä ikäryhmissä vuoden 2023 aikana seuraavasti:

Helsingin seurakuntien jäsenet iän mukaan 31.12.2023											
	0–9	10–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70–79	80–89	90–	Yht.
jäsentä	24 256	33 476	46 511	39 635	35 322	35 704	36 939	35 666	18 376	4 630	310 515
ikäluokan osuus (%)	7,8	10,8	15,0	12,8	11,4	11,5	11,9	11,5	5,9	1,5	100,0

Jäsenmäärän muutos eri ikäryhmissä vuonna 2023											
	0–9	10–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70–79	80–89	90–	Yht.
jäsentä	-1 208	-200	-971	-1 052	-7	-1 696	43	-353	547	-34	-4 931
suht. muutos (%)	-4,7	-0,6	-2,0	-2,6	0,0	-4,5	0,1	-1,0	3,1	-0,7	-1,6

Keskeiset jäsentiedot vuosilta 2019–2023 on koottu alla olevaan taulukkoon:

	Kaikki seurakunnat yhteensä				
	2019	2020	2021	2022	2023
Jäsenmäärä ¹⁾	333 875	329 100	322 254	315 446	310 515
Jäsenmäärän muutos	-4 080	-4 775	-6 846	-6 808	-4 931
Kirkkoon kuulumisen (%) ¹⁾	51,1 %	50,1 %	48,9 %	47,5 %	46,0 %
Kastetut	2 618	2 464	2 714	2 463	2 339
Ensirekisteröintinä	2 248	1 923	1 923	1 745	1 488
Kirkkoon liittyneet alle 1-vuotiaat	370	541	791	718	851
Kuolleet	3 580	3 759	3 780	4 021	3 971
Kastetut – kuolleet	-962	-1 295	-1 066	-1 558	-1 632
Kirkkoon liittyneet ²⁾	1 733	1 755	2 100	1 884	1 856
Kirkosta eronneet	6 657	6 785	7 033	7 879	6 828
Liittyneet – eronneet	-4 924	-5 030	-4 933	-5 995	-4 972
Sisäänmuutot ³⁾	41 238	42 719	40 839	37 461	35 537
Ulosmuutot ⁴⁾	39 230	41 375	41 770	36 559	33 532
Sisäänmuutot – ulosmuutot	2 008	1 344	-931	902	2 005
Siirrot läsnä olevaan väestöön	1 054	1 112	936	819	747
Siirrot poissa olevaan väestöön	1 175	905	849	973	894
Siirtojen erotus ⁵⁾	-121	207	87	-154	-147
Jäsenten kirkolliset vihkimiset	981	856	853	925	768
Jäsenten siviilivihkimiset	1 078	1 011	866	836	826
Jäsenten avioliitot yhteensä	2 059	1 867	1 719	1 761	1 594

1) Vuoden lopussa eli 31.12.2019, 31.12.2020, 31.12.2021, 31.12.2022 ja 31.12.2023.

2) Ei sisällä kasteen kautta kirkkoon liittyneitä alle yksivuotiaita.

3) Muuttoja Helsingin seurakuntiin toisista Helsingin tai muun Suomen seurakunnista. Lukuun sisältyvät kieliryhmän vaihdot sekä seurakunnan vaihdot Helsingin seurakuntiin Rikssvenska Olaus Petri församlingen -seurakunnasta ja Suomen saksalaisesta evankelis-luterilaisesta seurakunnasta.

4) Muuttoja Helsingin seurakunnista toisiin Helsingin tai muun Suomen seurakuntiin. Lukuun sisältyvät kieliryhmän vaihdot sekä seurakunnan vaihdot Helsingin seurakunnista Rikssvenska Olaus Petri församlingen -seurakuntaan ja Suomen saksalaiseen evankelis-luterilaiseen seurakuntaan.

5) Suomen ev.lut. kirkon jäsenten nettomaahanmuutto Helsingin seurakuntien osalta.

4.2. Seurakuntien jäsenmäärät

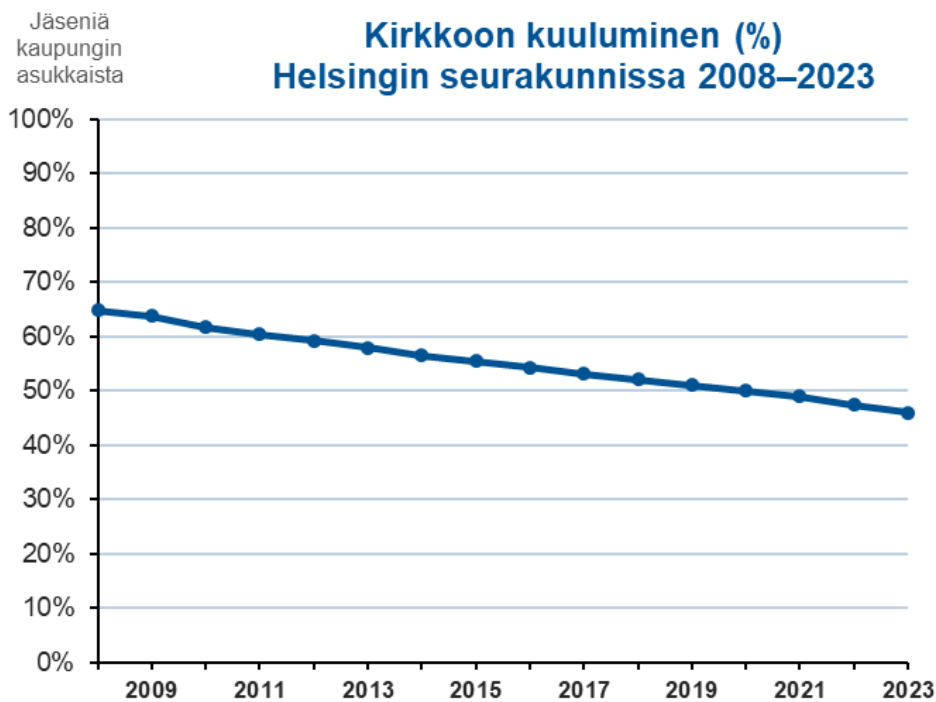
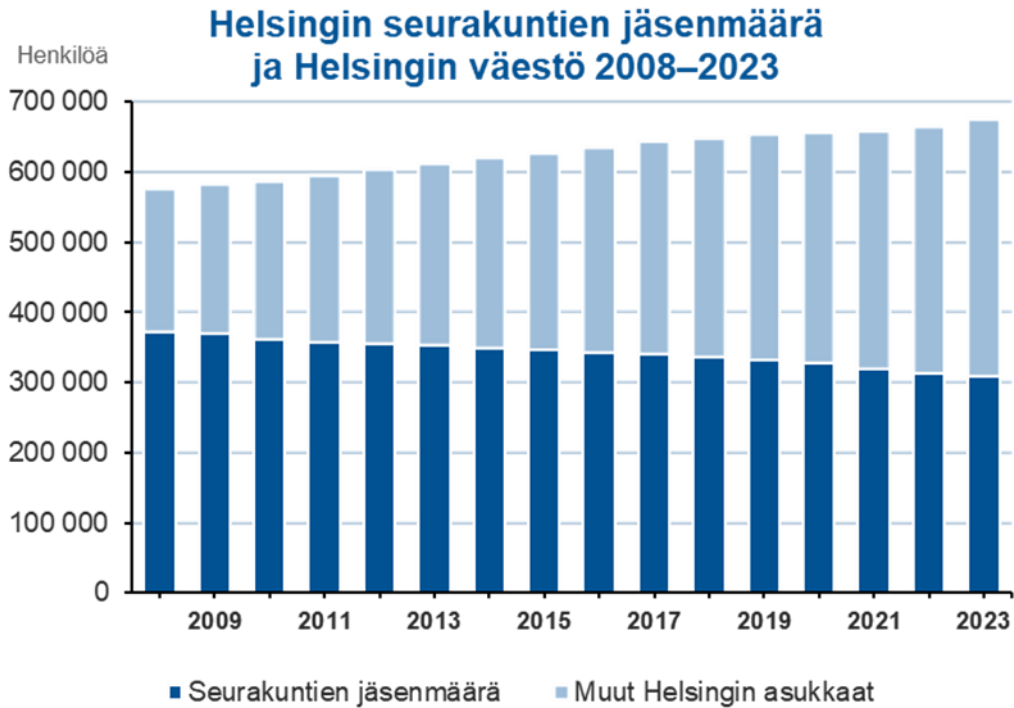
Seurakunta	Jäsenmäärä vuoden lopussa (31.12.)					Alueella	
	2019	2020	2021	2022	2023	asuvia ¹⁾	Jäsen-%
						31.12.2023	
Haaga	14 218	13 979	13 598	13 175	13 008	25 824	50,4
Helsingin Mikael	25 759	25 143	24 244	23 280	22 316	59 120	37,7
Helsingin tuomiokirkkosrk	30 047	30 242	29 994	29 457	29 108	59 924	48,6
Herttoniemi	16 651	16 185	15 981	15 611	15 214	35 396	43,0
Kallio	20 019	19 484	18 916	18 161	17 869	43 699	40,9
Kannelmäki	14 028	13 889	13 630	13 255	12 946	30 690	42,2
Lauttasaari	13 057	13 031	12 814	12 588	12 458	21 570	57,8
Malmi	51 122	49 751	47 862	46 424	45 312	98 942	45,8
Munkkiniemi	10 400	10 493	10 358	10 215	10 083	17 142	58,8
Oulunkylä	17 769	17 307	17 299	17 484	18 119	38 905	46,6
Paavali	13 562	13 847	13 757	13 954	13 621	33 255	41,0
Pakila	12 764	12 568	12 450	12 226	11 998	18 759	64,0
Pitäjänmäki	9 089	8 805	8 601	8 393	8 210	18 103	45,4
Roihuvuori	17 611	17 913	17 678	17 398	17 135	35 166	48,7
Töölö	27 237	26 766	26 285	25 929	25 872	50 256	51,5
Vuosaari	17 243	16 743	16 127	15 680	15 293	37 338	41,0
suomenkieliset seurakunnat	310 576	306 146	299 594	293 230	288 562	624 089	46,2
Johannes	11 669	11 580	11 528	11 411	11 299	19 483	58,0
Matteus	5 294	5 132	5 012	4 854	4 758	7 480	63,6
Petrus	6 336	6 242	6 120	5 951	5 896	9 852	59,8
ruotsinkieliset seurakunnat	23 299	22 954	22 660	22 216	21 953	36 815	59,6
asuinpaikka tuntematon ²⁾						14 059	
Kaikki seurakunnat yhteensä	333 875	329 100	322 254	315 446	310 515	674 963	46,0

Vartiokylän seurakunnan luvut 2019–2022 sisältävät Helsingin Mikaelin lukuihin.

1) Tilastokeskuksen ennakkotieto Helsingin väkiluvusta 31.12.2023. Suomenkielisten seurakuntien alueella asuvien lukumäärään lasketaan henkilöt, joiden äidinkieli on suomi tai jokin ei-pohjoismainen kieli. Ruotsinkielisten seurakuntien alueella asuviksi lasketaan henkilöt, joiden äidinkieli on ruotsi, norja, tanska tai islanti.

2) Helsingin asukkaita, joilla ei ole vakinaista osoitetta tai joilla on vakainainen osoite ilman lähiosoitetta.

4.3. Seurakuntien jäsenistön ja kaupungin väestön kehitys

5. Sisäinen valvonta

Sisäinen tarkastus vastaa Helsingin seurakuntayhtymän sisäisestä tarkastuksesta yhteisen kirkkoneuvoston alaisena. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on tarkastaa ja arvioida Helsingin seurakuntayhtymän sisäistä valvontaa, riskien hallintaa, taloudellisen ja toiminnallisen tiedon luotettavuutta sekä toiminnan tarkoituksen- ja lainmukaisuutta. Sisäisen tarkastuksen toimintaa ohjaa yhteisen kirkkoneuvoston hyväksymä sisäisen tarkastuksen ohjesääntö.

Helsingin seurakuntayhtymän yhteinen kirkkoneuvosto on asettanut tarkastustoimikunnan, joka toimii yhtymän sisäisen valvonnan toimivuuden varmentajana. Toimikunta käsittelee sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman sekä valvoo ja ohjaa sisäisen tarkastuksen suunnitelmien toteutumista. Vuosisuunnitelman laadinnassa pyritään riskiperusteiseen suunnitelmaan, joka sisältää seurakuntayhtymän kannalta olennaiset tai muutoin merkittävät tarkastuskohteet. Vuosisuunnitelma on joustava ja suunnitelman tarkoituksenmukaisuus tarkistetaan säännöllisin väliajoin. Sisäinen tarkastus laatii vuosittain tarkastustoimikunnalle ja yhteiselle kirkkoneuvostolle yhteenvedon tekemästään sisäisen tarkastuksen työstä.

Tarkastustoimessa oli vuonna 2023 sisäisen tarkastuksen päällikön virka ja sisäisen tarkastajan työsuhte. Sisäisen tarkastuksen henkilöstön työpanosta on voitu täydentää ostamalla sisäisen tarkastuksen palvelua sitä tarjoavilta asiantuntijayhteisöiltä. Helsingin seurakuntayhtymän sisäinen tarkastus vastaa myös Espoon ja Vantaan seurakuntayhtymien sisäisen tarkastuksen toteuttamisesta.

Merkittäviä vuoden 2023 aikana suoritettuja tarkastuksia ja sisäisen valvonnan kehityshankkeita olivat muun muassa kiinteistöyksikön ylläpitotoimintojen tarkastus, hiilineutraalikirkon tavoitteiden saavuttaminen, yhtymän projektisalkun hallinta sekä sisäisen valvonnan, hankintatoimen ja tietosuojan kehittäminen asiantuntijatyöryhmissä. Päätöksenteon tueksi sisäinen tarkastus on tehnyt yhtymän hankintatoimintoon ja taloustilanteeseen liittyviä aineistoanalyyssejä. Vuoden alussa käyttöön otettiin myös ilmoittajasuojalain mukainen sähköinen ilmoituskanava väärinkäytöksiä ilmoittamista varten. Keskeisimmät tarkastushavainnot on toimitettu tiedoksi myös tilintarkastajille ja heidän kanssaan on pidetty säännöllisiä tapaamisia tietojen vaihtoa varten. Sisäinen tarkastus avustaa myös tilintarkastajia hyvän tilintarkastustavan mukaisen tarkastuksen suorittamisessa.

6. Talouden tunnusluvut

6.1. Tuloslaskelman tunnusluvut

Seurakuntayhtymän toimintakate oli 2,4 milj. euroa pienempi kuin edellisvuonna. Euromääräisesti eniten oli vähentyneet palveluiden ostot (1,1 milj. euroa).

Vuosikate kasvoi 27,8 milj. euroa vuoden takaisesta.

Tilikauden tulos oli 31,1 milj. euroa ylijäämäinen. Poistoerokirjauksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 31,7 milj. euroa.

Sijoitusten arvomuutoskirjaukset kasvattivat tilikauden jäämää 8,1 milj. euroa.

	1.1.2023-31.12.2023	1.1.2022-31.12.2022
Toimintatuottojen osuus toimintakuluista (%)	20,14	19,08
Vuosikatteen osuus poistoista (%)	404,72	99,20
Vuosikate (€/jäsen)	133,14	42,89

Toimintatuotot toimintakuluista, % = $100 * (\text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut})$. Luku osoittaa paljonko seurakunnan toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden maksutuotoilla ja korvauksilla.

Vuosikate-% = $100 * (\text{Vuosikate} / \text{Käyttötulot})$

Vuosikatteen osuus poistoista = $100 * (\text{Vuosikate} / \text{Poistot})$. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, seurakunnan talous on tasapainossa.

6.2. Rahoituslaskelman tunnusluvut

Rahavarat kasvoivat 26,4 milj. euroa. Rahavarat olivat tilikauden lopussa 216,3 milj. euroa.

	1.1.2023-31.12.2023	1.1.2022-31.12.2022
Investointien tulo-rahoitusprosentti (%)	373,09	89,96
Rahavarojen riittävyys (pv)	680	548
Lainanhoitokate	5 693,65	375,50

Investointien tulo-rahoitus-%. (= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$)

Investointien tulo-rahoitus kertoo, kuinka monta prosenttia investointien omahankintamenoista on rahoitettu tilikauden tulo-rahoituksella.

Rahavarojen riittävyys, pv (= $365 \text{ pv} * \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$) Seurakuntayhtymän maksuvalmiutta kuvataan laskemalla rahavarojen riittävyys päivinä. Tunnusluku ilmaisee, kuinka monen päivän maksut voitaisiin maksaa rahoitusarvopapereilla sekä rahoilla ja pankkisaamisilla tilinpäätöspäivänä.

Lainanhoitokate (= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$). Lainanhoitokate kertoo tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lainanlyhennysten maksuun. Tulo-rahoitus on riittänyt lainojen hoitoon, jos tunnusluku on yksi tai suurempi. Kun tunnusluku on alle yhden, seurakunta on ottanut lainojen hoitoon lisälainaa, realisoitunut sitä varten omaisuuttaan tai käyttänyt siihen rahavarojaan.

6.3. Taseen tunnusluvut

Taseen loppusumma on 588,4 milj. euroa, ja se kasvoi 33,2 milj. euroa (+6,0 %) pääasiassa suuren ylijäämän ansioista.

Pysyvät vastaavat pysyivät edellisvuoden tasolla. Toimeksiantojen varat kasvoivat 3,9 milj. euroa (+6,0 %). Vaihtuvat vastaavat kasvoivat 29,2 milj. euroa (+15,0 %).

Oma pääoma kasvoi 31,7 milj. euroa (+6,9 %). Toimeksiantojen pääomat kasvoivat 4,0 milj. euroa (7,1 %). Vieras pääoma kasvoi 1,9 milj. euroa (9,1 %).

Tunnuslukujen perusteella seurakuntayhtymän tase on erittäin vahva. Omavaraisuus on 96 prosenttia, rahoitusvarallisuus euroa/jäsen kasvoi, suhteellinen velkaantuneisuus on alhainen eikä pitkäaikaisia lainoja seurakuntayhtymän taseessa ole.

Tilivuosi	Omavaraisuusaste (%)	Rahoitusvarallisuus (€/jäsen)	Suhteellinen velkaantuneisuus (%)	Lainakanta (€/jäsen)
2023	96,71	666,55	13,68	0,00
2022	96,14	557,48	16,81	0,00
2021	96,16	546,48	17,39	0,00
2020	96,28	499,79	16,28	0,00
2019	96,05	508,89	17,32	0,00

Omavaraisuusaste (%) - $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Hautainhoitorahaston pääoma} - \text{Erityiskatteisten rahastojen pääomat} - \text{Saadut ennakot})$. Omavaraisuusaste mittaa seurakuntayhtymän vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä.

Rahoitusvarallisuus, euroa/jäsen (= $[(\text{Saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}) - (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})] / \text{Jäsenmäärä}$). Tunnusluku osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisinmaksuun. Rahoitusomaisuuden ja vieraan pääoman positiivinen erotus osoittaa sen määrän, joka rahoitusomaisuudesta jäisi jäljelle, jos vieras pääoma maksettaisiin.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % (= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$). Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka monta prosenttia seurakuntayhtymän käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Lainakanta, euroa/jäsen (= $[\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})] / \text{Jäsenmäärä}$). Seurakuntayhtymän lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

7. Seurakuntakonsernin toiminta ja talous

Konsernitaseen tavoitteena on selvittää ne varat, velat ja vastuut, joihin seurakuntayhtymällä on omistajuuden tai sopimuksen perusteella määräysvalta, veloitteita tai vastuuta. Konsernitaseen tarkoituksena on myös antaa tietoa konsernin omasta pääomasta sekä ulkopuolisesta omistuksesta tytäryhteisöissä.

Seurakuntayhtymän konsernin muodostavat Helsingin seurakuntayhtymä emoyhteisönä ja yhteensä 23 tytäryhteisöä. Konsernitase on tämän tilinpäätöskirjan sivulla 94.

Merkittävin seikka mikä liittyy tytäryhteisöjen varoihin ja velkoihin on pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä. Pitkä- ja lyhytaikaisia lainoja on yhteensä 41,9 miljoonaa euroa. Emoyhteisön, Helsingin seurakuntayhtymän, taseessa ei ole lainoja. Lainoja on yhdellätoista tytäryhteisöllä. Pienin lainamäärä on 0,3 milj. euroa, joka on samalla ainoa alle miljoona euroa, ja suurin 13,3 milj. euroa. Rahavaroja tytäryhteisöillä on 7,9 milj. euroa.

Tytäryhteisöjen rakennusten tasearvo yhteensä on 83,0 milj. euroa ja maa-alueiden (tontit) 8,1 milj. euroa. Osakepääoma on yhteensä 19,1 milj. euroa, oman pääoman rahastot 2,0 milj. euroa ja vapaaehtoiset varaukset 1,6 milj. euroa. Edellisten tilikausien yhteenlaskettu jäämä on 38,4 milj. euroa alijäämäinen.

Tytäryhteisöt	kotipaikka	om.os.	os. ääniv.
As Oy Helsingin Suonionkatu 7	Helsinki	100,00 %	100,00 %
As Oy Kastelholmantie 1	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Pajupillintie 28	Helsinki	100,00 %	100,00 %
As Oy Helsingin Haagan Pappilantie 2 a	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Haagan Pappilantie 2 b	Helsinki	100,00 %	100,00 %
As Oy Helsingin Korkeavuorenkatu 10	Helsinki	100,00 %	100,00 %
As Oy Helsingin Laivalahdenkaari 28	Helsinki	100,00 %	100,00 %
As Oy Helsingin Freytaginkulma	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Latokartanon Liikekeskus	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Latokartanon Liikekeskuksen Pysäköinti	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Helsingin Bulevardi 16	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Kellokosken Juhlatalo	Tuusula	100,00 %	100,00 %
As Oy Helsingin Lontoonpiha	Helsinki	50,93 %	50,93 %
As Oy Helsingin Kiskontie 22	Helsinki	100,00 %	100,00 %
As Oy Helsingin Paraistentie 13	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Helsingin Lehtisaaren Papinpöydänkuja 2	Helsinki	100,00 %	100,00 %
As Oy Helsingin Jätkäsaaren Atrium	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Lähipiiriyhteisöt			
Töölön seurakunnan tukisäätiö	Helsinki	100,00 %	59,00 %
Fanny Wredes stiftelse	Helsinki	100,00 %	57,00 %
Gaius-säätiö	Helsinki	100,00 %	55,56 %
Töölön Krista Ry	Helsinki	100,00 %	50,00 %
Stiftelsen Lugnet	Helsinki	100,00 %	71,00 %
Johannes diakoniförening	Helsinki	62,50 %	62,50 %

8. Yhteisen kirkkoneuvoston esitys tuloksen käsittelyksi

Helsingin seurakuntayhtymän tilikauden tuloksesta ehdotetaan tehtäväksi seuraava tilinpäätössiirto:

Tilikauden tulos	31 132 684,71	euroa
Poistoeron lisäys	567 717,11	euroa
Tilikauden ylijäämä	31 694 482,21	euroa

Tilikauden ylijäämä esitetään siirrettäväksi yli- ja alijäämätileille.

II Talousarvion toteutuminen

1. Talousarvion toteutumisvertailut

1.1. Talousarvion sitovuustaso

Taloussäännön 4 §:n mukaan yhteinen kirkkovaltuusto päättää talousarvion määrärahojen sitovuustasoista. Sitovuustason mukaista nettomäärärahaa eli toimintakatetta ei saa ylittää. Helsingin seurakuntayhtymän hallintoelimet ja viranhaltijat vastaavat niille määrätyn sitovuustason mukaan yhteiselle kirkkoneuvostolle, että määrärahoja käytetään talousarvion mukaisesti.

Talousarvion sitovuustasot vuonna 2023:

Käyttötalous

110	Yhteinen hallinto
1011010000	Vaalit
1011010001	Yhteinen kirkkovaltuusto
1011010002	Yhteinen kirkkoneuvosto
1021050001	Sisäinen tarkastus
1041050000	Yhtymän johtajan toimisto Yhtymän johtajan toimiston varaukset -1911080001 Yhtymän johtajan käyttövarat
103	Hallinto-osasto Yleishallinnon varaukset - 1921080001 Johtajisto ja johtoryhmä - 1921080003 Toiminnan vakuutukset - 1921080008 Työntekijäpäivä - 1921080009 Luottamushenkilökoulutukset - 1921080010 Strategiaseminaari - 1921080012 Hallintojohtajan käyttövarat
133	Henkilöstöosasto Varaukset toiminnan yhteisiin menoihin kustannuspaikoittain - 1931080000 Henkilöstömenovaraukset - 1931080001 Yhtymän eläkkeet - 1931080002 Suorituslisä (yhteiset palvelut)
200	Seurakunnallinen toiminta
201-238	Jokainen seurakunta osaltaan
251	Suorituslisä (seurakunnat)
300	Yhteiset seurakunnalliset tehtävät
301	Yhteinen seurakuntatyö
305	Lehtisaaren nuorisokoti
350	Viestintä
351	Mediatoimitus
391	Diakoniset avustusvarat
392	Käyttövarat kustannuspaikoittain
393	Varaukset toiminnan yhteisiin menoihin kustannuspaikoittain
394	Lähetys ja Kirkon Ulkomaanapu järjestöittäin
395	Yleisavustukset kustannuspaikoittain
400	Ympäristö ja hautaus toimi
500	Kiinteistötoimi

Investoinnit

Investointien sitovuustaso on kukin suunnitelmassa merkitty investointihanke. Tietohallinnon investointihankkeiden sitovuustasona on ylin osastotaso.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosan toimintakate on sitova.

1.2. Käyttötalouden toteutuminen

Toimintakatteiden yhteenveto

Yksikkö	TA+muutos 2023	TOT 2023	KATE-ERO	TOT%	TP 2022
Yhteinen hallinto					
Luottamuselimet	-330 660	-262 615	68 045	79 %	-897 440
Sisäinen tarkastus	-164 018	-163 828	190	100 %	-163 225
Yhtymän johtajan toimisto	-755 035	-731 495	23 540	97 %	0
Hallinto ja talouspalvelut	-2 073 180	-1 985 844	87 336	96 %	-1 495 689
Asianhallinta- ja keskusrekisteripalvelut	-1 709 623	-1 478 675	230 947	86 %	-1 509 758
Tietohallintopalvelut	-1 168 275	-1 094 268	74 006	94 %	-1 088 828
Henkilöstösasto	-2 656 547	-2 301 258	355 289	87 %	-2 261 688
	-8 857 338	-8 017 984	862 894	91 %	-7 416 627
Seurakunnallinen toiminta					
Haagan seurakunta	-1 680 354	-1 686 982	-6 628	100 %	-1 680 891
Herttoniemen seurakunta	-2 110 933	-2 146 214	-35 281	102 %	-2 216 202
Kallion seurakunta	-2 510 994	-2 692 794	-181 801	107 %	-2 805 114
Kannelmäen seurakunta	-1 800 076	-1 710 349	89 727	95 %	-1 743 057
Lauttasaaren seurakunta	-1 486 550	-1 395 259	91 291	94 %	-1 748 920
Malmin seurakunta	-6 368 359	-6 028 234	340 125	95 %	-6 399 467
Mikaelin seurakunta	-3 115 219	-3 126 538	-11 319	100 %	-2 485 061
Munkkiniemen seurakunta	-1 295 467	-1 229 039	66 428	95 %	-1 265 803
Oulunkylän seurakunta	-2 218 488	-2 318 910	-100 422	105 %	-2 198 036
Paavalin seurakunta	-1 731 458	-1 801 886	-70 428	104 %	-1 942 478
Pakilan seurakunta	-1 515 085	-1 423 463	91 622	94 %	-1 620 072
Pitäjänmäen seurakunta	-1 064 631	-1 167 345	-102 714	110 %	-1 081 453
Roihuvuoren seurakunta	-2 203 423	-2 214 801	-11 378	101 %	-2 514 689
Tuomiokirkkoseurakunta	-5 015 136	-5 365 317	-350 181	107 %	-5 243 042
Töölön seurakunta	-3 458 773	-2 941 891	516 882	85 %	-3 435 241
Vartiokylän seurakunta	0	0	0		-1 196 114
Vuosaaren seurakunta	-2 147 962	-2 150 147	-2 185	100 %	-2 207 557
Johannes församling	-1 920 285	-2 119 753	-199 468	110 %	-2 177 010
Matteus församling	-783 077	-861 855	-78 778	110 %	-905 605
Petrus församling	-904 936	-929 450	-24 514	103 %	-973 342
Diakoniaprojektit	0	0	0		-550 000
	-43 331 205	-43 310 227	20 978	100 %	-46 389 155
Yhteiset seurakunnalliset tehtävät					
Yhteinen seurakuntatyö	-10 177 141	-9 056 914	1 120 227	89 %	-10 050 602
Muu yhteinen seurakunnallinen toiminta	-6 495 174	-5 572 068	923 106	86 %	-6 207 062
Viestintä	-1 529 131	-1 479 927	49 204	97 %	-1 544 450
Mediatoimitus	-2 665 052	-2 593 708	71 344	97 %	-2 729 242
	-20 866 498	-18 702 617	2 092 537	90 %	-20 531 356
Ympäristö- ja hautaustoimi	-5 004 914	-4 145 310	859 604	83 %	-4 401 873
Kiinteistötoimi	-3 262 378	-498 115	2 764 263	15 %	1 665 195
Yhteensä	-81 322 333	-74 674 253	6 648 081	92 %	-77 073 816

Säästöt 2023

Seurakunnat	Säästö per	Kehys	Toteuma	Säästön käyttö	Säästö per	Suunniteltu käyttö TA	Säästöä jäljellä (+)
	31.12.2022	2023	2023	2023	31.12.2023	2024	
Haaga	563 227	1 620 754	1 686 982	-66 228	497 000	-82 642	414 358
Herttoniemi	385 790	2 008 102	2 146 214	-138 112	247 678	-104 271	143 407
Kallio	11 409	2 387 869	2 692 794	-304 925	-293 516	-100 003	-393 519
Kannelmäki	832 087	1 694 381	1 710 349	-15 968	816 119	-189 483	626 636
Lauttasaari	444 593	1 486 550	1 395 259	91 291	535 884	0	535 884
Malmi	2 109 862	5 873 681	6 028 234	-154 553	1 955 309	-369 472	1 585 837
Mikael	-209 159	3 115 219	3 126 538	-11 319	-373 894	58 134	-315 760
Munkkiniemi	340 465	1 186 406	1 229 039	-42 633	297 832	-140 378	157 454
Oulunkylä	303 417	2 109 178	2 318 910	-209 732	93 685	-143 720	-50 035
Paavali	20 945	1 731 457	1 801 886	-70 429	-49 484	0	-49 484
Pakila	216 080	1 433 125	1 423 463	9 662	225 743	-70 514	155 229
Pitäjänmäki	317 519	1 051 242	1 167 345	-116 103	201 417	-73 370	128 047
Roihuvuori	87 701	2 137 602	2 214 801	-77 199	10 502	-92 283	-81 781
Tuomiokirkkoseurakunta	211 462	4 672 485	5 365 317	-692 832	-481 370	-173 670	-655 040
Töölö	-2 220 045	3 433 595	2 941 891	491 703	-1 728 342	999 307	-729 035
Vartiokylä	-153 416						0
Vuosaari	680 885	2 084 534	2 150 147	-65 613	615 271	-114 150	501 121
Johannes	-79 802	1 858 590	2 119 753	-261 163	-340 965	19 996	-320 969
Matteus	-251 373	761 385	861 855	-100 471	-351 844	-5 202	-357 046
Petrus	141 455 0	906 974	929 450	-22 476	118 979	-47 247	71 732
	3 753 101	41 553 129	43 310 227	-1 757 098	1 996 002	-628 969	1 367 035
Yhteinen seurakuntatyö	2 004 957	9 644 365	9 056 914	587 451	2 592 408	-1 462 898	1 129 510
Mediatoimitus	433 654	2 479 704	2 593 708	-114 004	319 650	-203 356	116 294
Yhteiset tapahtumat	2 481				0	0	0
Nuoret aikuiset	24 231				0	0	0
Jäsenyyden vahvistaminen	20 098				0		0
	2 485 421	12 124 069	11 650 622	473 447	2 912 059	-1 666 254	1 245 805
Yhteensä	6 238 522	53 677 198	54 960 849	-1 283 651	4 908 061	-2 295 223	2 612 840

Vartiokylä yhdistynyt Mikaelin seurakuntaan v. 2023 alkaen.

Yhteiset tapahtumat, Nuoret aikuiset ja jäsenyyden vahvistaminen säästöjä ei enää siirretä vuodelle 2023.

1.2.1. Yhteinen hallinto

Tähän meitä tarvittiin

Hallinto-osaston vastuulla on huolehtia Helsingin seurakuntayhtymän yhteisistä asianhallinta-, hankinta-, keskusrekisteri-, laki-, talous- sekä tieto- ja viestintätekniikkapalveluista (ICT) sekä yhteisten luottamuselinten hallintoon ja yleishallintoon kuuluvista palveluista. Hallinto-osaston yksiköt mahdollistivat omalta osaltaan seurakuntien toiminnan helsinkiläisten hyväksi.

Keskusrekisterissä palveltiin seurakuntalaisia ja muita asiakkaita muun muassa viranomaistehtävissä, kuten tilasto-, rekisteröinti-, virkatodistus- ja sukuselvityspalveluissa. Asianhallintapalvelut turvasi toiminnallaan hallinnolliset toimintaedellytykset hoitamalla yhteisten toimielinten kokousten ja päätöksenteon puitteet, asianhallinnan arkistotoimen, kokouspalkkioiden hallinnoinnin, kirjaamopalvelut, testamenttiasiat ja käännöspalvelut. Kokoukset olivat lainmukaisesti koollekutsuttuja, esityslistat ja pöytäkirjat asianmukaisia ja päätökset annettiin tiedoksi asianosaisille. Yhteisen kirkkovaltuuston osalta varmistettiin myös toimielimen kaksikielisyys.

Talospalvelut vastasi toiminnallaan siitä, että seurakuntayhtymän taloushallinto on ajantasaista ja luotettavaa. Tietohallintopalvelut tuotti tietohallintopalvelut ja IT-tuen Helsingin seurakunnille ja yhteisten palveluiden osastoille.

Hankintapalvelut osallistui hankintatoimen kehittämistyön erilaisissa kokonaisuuksissa. Helsingin seurakuntayhtymä haki ja hyväksyttiin valtakunnalliseen Vähähiilisten hankintojen johtamisen akatemiaan. Hankintapalvelut käynnisti projektin yhteishankintaprosessien ja roolituksen kehittämiseksi.

Yleishallinto vastasi seurakuntayhtymän lakipalveluista, edisti sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahaajan kehittämistä erillisen projektin kautta sekä kehitti ja monipuolisti seurakuntayhtymän rahavarojen sijoitustoimintaa.

Mikä muuttui vuonna 2023?

Keskusrekisterin työkuorma normalisoitui. Kirkonkirjojenpidon valtakunnallisen organisoinnin loppuun saattaminen, järjestelmämuutokset ja osaamisen kasvattaminen mahdollistivat työjonojen pitämisen hyvällä tasolla.

Asianhallintapalveluissa tuettiin seurakuntia uuden kirkkolain mukanaan tuomien hallinnon prosessien muutosten toimeenpanossa. Uuden kirkkolain myötä seurakunnat eivät enää ole omia arkistonmuodostajiaan, vaan Helsingin seurakuntayhtymä on jatkossa yhteinen arkistonmuodostaja. Asianhallintapalvelut aloitti seurakuntien arkistojen kartoittamisen ja osa arkistoista siirrettiin syksyn 2023 aikana yhtymän arkistoon Seurakuntien talolle.

Vuosi 2023 oli ensimmäinen kokonainen vuosi uuden asianhallintajärjestelmän versiopäivityksen (Innofactorin Dynasty10) käytössä, joka otettiin käyttöön vuonna 2022. Käyttöä otton yhteydessä käynnistetty migraatioprojekti, jossa siirrettiin tiedot vanhasta Dynasty 360 -järjestelmästä uuteen Dynasty10 -järjestelmään, saatiin päätökseen syksyllä 2023. Vuoden 2023 alussa otettiin käyttöön CloudMeetingin sähköisen kokouksen toiminnot yhteisen kirkkovaltuuston kokouksissa. Aiemmin sähköinen kokousjärjestelmä oli käytössä yhteisen kirkkoneuvoston kokouksissa. Kokouspalkkiotoiminallisuuden kehitystyö PowerAutomate-alustalla käynnistettiin syksyllä 2023 ja sen parantaminen jatkuu vielä seuraavana vuonna.

Asianhallintapalveluiden henkilöstössä tapahtui jonkin verran muutoksia vuoden 2023 aikana. Yhteisten palveluiden yksiköiden kehittämisen tuloksena asianhallintapalveluiden tehtäviin sisällytettiin myös sihteeri- ja assistenttipalveluiden tuottaminen yhteisten palveluiden osastoille 1.10.2022 alkaen ja vuonna 2023 yhteisten käytänteiden sekä hyvän työilmapiiriin luominen ja ylläpitäminen olivat keskeisessä roolissa uudistuneessa palveluyksikössä.

Asianhallintapalveluiden tavoin myös talouspalveluissa mukautettiin toimintaa vuoden 2023 aikana, syksyn 2022 tuta-päätösten jälkityönä. Yhteistyötä Kirkon palvelukeskus Kipan kanssa tiivistettiin entisestään, siirtäen joitakin prosesseja kokonaan Kipan hoidettavaksi. Yhteistyön tiivistäminen toimi kokonaisuudessaan hyvin. Prosessien hiominen ja siirto Kipaan jatkui koko vuoden ajan. Talouspalveluihin palkattiin kesällä 2023 määräaikainen kirjanpitäjä-kehittäjä, jonka yhtenä tehtävänä on Kipa-yhteistyön lisääminen.

Tietohallintapalveluissa toteutettiin sopeuttamistoimenpiteiden edellyttämät tehtävämuutokset ja rekrytoinnit. Kaikki muutokset saatiin tehtyä luonnollisen poistuman kautta ja sisäisin järjestelyin.

Globaalit kriisit (mm. Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen Ukrainaan sekä inflaatio) heijastuivat hankintatoimeen. Yleisen inflaatiokehityksen ja erityisesti energiahintojen rajun nousun myötä erilaiset hinnankorotusesitykset lisääntyivät ja hankintapalvelusta kyseltiin neuvoja niiden käsittelyyn. Tulevaisuudessa hankinnoilla on mahdollisesti aiempaa suurempi rooli seurakuntayhtymän talouden tasapainottamisessa ja yleensäkin hankintojen vaikuttavuuden lisäämisessä, esimerkiksi Hiilineutraali kirkko 2030 – strategiaan liittyen.

Lakipalveluissa tehtiin uuden HR-juristin palkkaamisen myötä loppukesästä 2023 työtehtävien uudelleenjärjestelyitä niin, että seurakuntayhtymän johtavan juristin työpanos kohdistettiin kokonaisuudessaan hallinto-osastolle, kiinteistölakimiehen työpanoksesta 90 % kiinteistöosastolle ja 10 % hallinto-osastolle ja HR-juristin työpanoksesta 80 % henkilöstöosastolle ja 20 % hallinto-osastolle. Lakipalveluiden ja yleishallinnon yhteistyönä toteutettiin seurakuntayhtymän sääntöjen kokonaisuudistus uuden kirkkolain astuttua voimaan 1.7.2023 alkaen. Yhteisen kirkkovaltuuston työjärjestys, yhteisen kirkkoneuvoston ohjesääntö ja hallinnon johtosääntö yhdistettiin ja uudelleen muotoiltiin kokonaan uudeksi seurakuntayhtymän hallintosäännöksi. Seurakuntayhtymän muut säännöt, ohjeet ja ohjeistukset päivitettiin vastaamaan uuden kirkkolainsäädännön kirjauksia sekä vakiintuneita käytäntöjä.

Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa valmisteltiin vuoden 2023 alussa päätösesitys seurakunnille vuosille 2024 ja 2025 myönnetystä tasapainotuslisämäärärahasta. Yhteinen kirkkovaltuusto päätti lisämäärärahasta 27.4.2023 (§ 38). Tämän jälkeen projektissa käynnistettiin seurakunnille osoitettavien määrärahojen jakoperusteiden ja sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden valmistelu vuosille 2026–2030. Vuoden 2023 aikana kehitettiin erilaisia sisäisten vuokrien laskentamalleja ja seurakuntien määrärahojen jakomalleja, joista tehtiin laskelmat sekä hyötyjen ja haittojen arviointi. Syksyllä 2023 projektissa valmisteltiin vuosia 2025–2030 koskevien taloussuunnittelua ohjaavien periaatteiden esitys.

Seurakuntayhtymän sijoitustoimintaa kehitettiin laatimalla seurakuntayhtymälle kokonaan uusi sijoitussuunnitelma, joka astuu voimaan 1.1.2024 alkaen. Sijoitussuunnitelma korvaa voimaan astuessaan aikaisemmat seurakuntayhtymän sijoitustoiminnan ohjeet. Sijoitussuunnitelmaan sisällytettiin ensimmäistä kertaa myös seurakuntayhtymän kiinteistösijoitukset mukaan. Merkittävinä strategisina muutoksina voidaan mainita myös osakepainon lisääminen neutraaliallokaatiossa sekä vastuullisuus- ja vaikuttavuuskriteereiden aiempaa yksityiskohtaisempi määrittely.

Kolme konkreettista tavoitetta vuodelle 2023 ja miten strategiset tavoitteet näkyvät niissä?

Uusien palveluprosessien kuvaaminen ja tehtävänkuvauksen selkiyttäminen

Keskusrekisterissä palveluprosesseja ei ollut tarpeen muuttaa vuonna 2023. Tehtävänkuvaukset päivitettiin tavoite- ja arviointikeskustelujen yhteydessä. Työnkiertoa kehitettiin ja osalla työntekijöistä tehtävänkuvia laajennettiin.

Asianhallintapalveluissa tavoitetta edistettiin käymällä läpi ja selkeyttämällä jokaisen työntekijän tehtävänkuvauksia. Yksikön palveluprosessit käytiin läpi. Talouspalveluissa jatkettiin syksyllä 2022 alkanutta prosessien siirtämistä Kipaan, päivittäen samalla tehtävänkuvauksia tähän liittyen.

Tietohallintapalveluissa palveluprosesseihin ei kohdistunut muutostarpeita vuonna 2023. Tehtävänkuvaukset päivitettiin YT-päätösten ja eläköitymisten aiheuttamien muutosten edellyttämällä tavalla. Vuonna 2024 prosessikuvauksia tullaan päivittämään hieman mm. palveluiden kilpailutuksista johtuvien prosessimuutosten mukaisesti.

Hankintapalveluiden palveluprosesseihin ei kohdistunut muutostarpeita 2023. Sen sijaan hankintapalvelut käynnisti projektin, jonka tavoitteena on täsmentää hankintojen prosessi suunnittelusta seurantaan ja valvontaan. Tätä on avattu tarkemmin kolmannen tavoitteen kuvauksessa.

Digitalisaation lisääminen

Tilaa virkatodistus -palvelussa otettiin käyttöön Suomi.fi-valtuuttaminen yrityksille ja julkishallinnon organisaatioille. Jatkossa myös yritys- ja organisaatiotilaaajat voivat tilata virkatodistuksia verkkopalvelun kautta.

Asianhallintapalveluissa aloitettiin sähköisen arkistointijärjestelmän hankinnan valmistelu syksyllä 2023 ja projekti jatkuu vuoden 2024 aikana. Helsingin seurakuntayhtymä on osallistumassa Kansallisarkiston sähköisen arkistoinnin palvelun (SAPA) -pilotihankkeeseen, jossa olisi mahdollista siirtää sähköiset pysyvästi säilytettävät asiakirjat Kansallisarkiston sähköiseen arkistoon. Määräaikaisesti säilytettävien asiakirjojen säilytysratkaisuun etsitään vaihtoehtoisia malleja. Myös sähköiseen arkistoon ja digitointiin liittyviä projekteja tullaan todennäköisesti käynnistämään vuoden 2024 aikana.

Sähköinen asian- ja kokoushallinnan toimintatapamalli saatiin jalkautettua vuonna 2023 ja niistä on saatu pysyvä käytäntö yhteisen kirkkoneuvoston ja yhteisen kirkkovaltuuston kokouksiin. Sähköisen kokousjärjestelmän käyttöönotto yhteisen kirkkovaltuuston kokouksissa toi mukanaan tehokkuutta ja järjestelmällisyyttä kokouksiin, samoin Dynastyn versiopäivitys sujuvoitti kokoushallintaan liittyvää toimintaa.

Talouspalveluissa hoidettiin yhdessä seurakuntien kanssa mobiilikolehdin mahdollistavat toimet. Kesällä 2023 kaikkien seurakuntien jumalanpalveluskolehdit oli mahdollista kerätä rahankeräyslain sallimissa puitteissa myös mobiilisti. Kalustokirjanpitoa valmisteltiin hankkimalla Kallion seurakunnan pilottikäyttöön sähköinen kaluston ja irtaimiston rekisteri. Kaluston hallinta on jatkossa mahdollista tietokoneen lisäksi erilaisilla tabletti- ja muilla mobiililaitteilla kuten matkapuhelimella.

Tietohallintapalveluissa jatkettiin CRM/XRM-järjestelmän kehittämistä yhdessä omistajayksikön (yhteinen seurakuntatyö) kanssa. HR-järjestelmä uudistusta valmisteltiin henkilöstöpalveluiden kanssa ja työ etenee uusien järjestelmien käyttöönottoihin vuonna 2024. Kirkkohallituksen ja IT-alueiden kanssa kehitettiin Microsoft-ympäristöjen tietoturva

ja vuonna 2024 käyttöön otettavaa kirkon uutta identiteettihallintajärjestelmää (IDM) sekä tähän liittyvää käyttäjätunnuskäytännön muutosta. ICT-johtoryhmä seurasi vuosikellon mukaisesti digistrategian ja -käskyjen toteutumista.

Hankintaprosessien kehittäminen ja hankintapolitiikan laadinta

Asianhallintapalveluissa kehitettiin hankintaprosesseja vuoden 2023 aikana käymällä läpi palveluntarjoajien hinnoittelua ja sopimuksia. Muun muassa sähköisen allekirjoituksen sopimuspaketti todettiin kooltaan liian suureksi ja sopimus muutettiin vastaamaan paremmin Helsingin seurakuntayhtymän tarpeita. Samalla saatiin aikaan kustannussäästöjä palvelusta kuitenkin luopumatta. Digitaalisuus ja sähköiset kokousjärjestelyt hillitsivät osaltaan kustannuksia, tehostaen ja uudistaen samalla prosesseja.

Vuoden 2023 aikana käynnistettiin yhteishankinnat-projekti, jonka puitteissa pyritään täsmentämään toimintamalli Helsingin seurakuntayhtymän hankintatoimen johtamisen tueksi. Toimintamalliin sisältyisi valmistuessaan prosessikuvaus ja tehtävien roolitus hankintatoimen suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheisiin (suunnittelu, päätöksenteko, strategisten tavoitteiden saavuttaminen ja sopimukseen liittyvän määrärahan seuranta). Tämän lisäksi tavoitteena on rakentaa hankintoihin liittyviin työtehtäviin niitä koskeva roolitus, jotta kyseiset tehtävät saadaan selkeästi kytkettyä prosessin eri vaiheisiin. Eri työtehtävistä käsin tulee olla käsitys siitä, millä tavoin ne liittyvät hankintojen toiminnallisuuden, tavoitteellisuuden ja lainmukaisuuden seurantaan ja varmistamiseen. Tavoitteena on varmistua siitä, että toiminta täyttää kaikilta osiltaan hankintalain julkisorganisaation kilpailustoimelle asettamat vaatimukset, hankinnat ovat toiminnallisesti tarkoituksenmukaisia ja niitä johdetaan strategiset linjaukset huomioiden (mm. taloudellisten, ekologisten ja sosiaalisten kriteerien sisällyttäminen kilpailutuksiin).

Hankintapalvelut jatkoi kattavan Hankinta-Teamsin rakentamista ja ylläpitoa. Hankinta-Teamsin välityksellä yhteisten palveluiden ja seurakuntien työntekijöitä tiedotetaan hankintasopimuksista sekä mahdollistetaan osallistuminen niiden valmisteluun (mm. tarjouspyynnön valmistelu, sopimuksenaikaiseen toimintaan liittyvä palautteenanto ja Hanselin asiakastyöryhmätyöskentely). Elintarvikkeiden osalta perustettiin Helsingin seurakuntayhtymän oma työryhmä loppuvuodesta 2023. Ryhmään ilmoittautui mukaan osallistujia sekä yhteisistä palveluista että seurakunnista.

Hankintaohjeet on tarkoitus uudistaa vuonna 2024 osana yhteishankinnat-projektia. Varsinaista hankintapolitiikkaa tai hankintastrategiaa Helsingin seurakuntayhtymällä ei tällä hetkellä ole.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

Keskusrekisterin henkilöstö väheni vuoden 2023 aikana, mutta työt pystyttiin jakamaan siten, ettei työhyvinvointi heikentynyt. Työtilat olivat asianmukaiset ja henkilöstön vähennettyä myös työtilatarve väheni. Määräraha keskusrekisterissä oli riittävä.

Asianhallintapalveluissa henkilöstöresurssit eivät henkilöstövaihdoksien vuoksi täysin riittäneet esimerkiksi sopimushallinnan prosessien kehittämisprojektiin, joka siirtyi seuraavalle vuodelle. Tulevien vuosien tilasuunnittelussa on huomioitava, että kertyneen paperiarkiston koko ja siten arkiston tilantarve pysyy ennallaan, vaikka uutta paperisena arkistoitavaa aineistoa ei enää juurikaan kertyisi.

Talospalveluissa sopeutettiin joitakin tehtäväkokonaisuuksia, joiden ansiosta henkilöstöresurssin kanssa tultiin toimeen, erityisesti määräaikaisen kirjanpitäjä-kehittäjän saamisen jälkeen. Talouden resurssi riitti taloushallinnosta aiheutuviin juokseviin menoihin.

Toimitilat ja työvälineet olivat asianmukaiset. Tietohallintopalveluissa henkilöstöresurssit osoittautuivat riittäviksi, kun toimintaa on saatu tehostettua. Kulujen määrätietoista karsimista jatkettiin.

Keskusrekisterissä työskenneltiin yksinomaan lähityössä. Muissa hallinto-osaston yksiköissä tehtiin pääasiallisesti etätyötä niin, että toimistopäiviä oli keskimäärin 1–2 viikossa. Etätyön lisääntymisen sekä uusien palveluratkaisujen kuten pilvipalveluiden käytön myötä tilatarve on vähentynyt pysyvästi. Hallinto-osaston käytössä olevat tilat olivat edelleen, jo useana vuonna toteutetuista tiivistämisistä huolimatta, paikoitellen turhan suuret ja vajaalla käytöllä. Tilojen tiivistämistä tullaan jatkamaan edelleen vuonna 2024.

Yleishallinnon ja lakipalveluiden osalta vuoden 2023 talousarviosta jouduttiin tekemään huomattavan tiukka, koska koko yhteisen hallinnon budjetti (sisältäen myös mm. luottamuselimet ja sisäisen tarkastuksen) olisi muutoin ylittänyt yhteisen kirkkoneuvoston antaman kehyksen. Leikkauksia kohdistettiin yleishallinnossa juoksevien kulujen lisäksi myös erilaisiin määrärahavarauxiin. Kyseiset määrärahat pyritään palauttamaan lähelle vuoden 2022 tasoa tulevina vuosina, luottamushenkilökoulutusten, työyhteisö- ja strategiapäivien, yhteisten palveluiden yhteisten tilaisuuksien, johtajiston ja johtoryhmän kustannusten yms. kattamiseksi.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Toimiva hallinto ja hallinnon tukipalvelut mahdollistavat seurakuntalaisten osallistumisen seurakuntien päätöksentekoon ja toimintaan sekä mahdollistavat seurakuntien keskittymisen hengellisen perustehtävänsä hoitamiseen. Palvelutuotanto ei itsessään tarjoa mielekkäitä mahdollisuuksia seurakuntalaisten osallistumiselle, eikä seurakuntalaisia voida osallistaa esimerkiksi viranomastehtävien tai tiettyjen asiantuntijatehtävien suorittamiseen.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Tulevina vuosina tulee panostaa nykyistä enemmän arkistoaineiston digitointiin, jotta aineisto on saatavissa kaikissa uusissa toimitilaratkaisuissa. Uuden kirkkolain myötä seurakuntien arkistojen kartoitus jatkuu.

Sähköisen kokousjärjestelmän käyttöönotto yhteisen kirkkovaltuuston kokouksissa on tuonut tehokkuutta ja järjestelmällisyyttä kokouksiin, samoin Dynastyn versiopäivitys on sujuvoittanut kokoushallintaan liittyvää toimintaa. Sopimushallinnan prosessien tehostamiseen resursoidaan työaika. Digitaalisuuteen ja sähköiseen asiointiin panostaminen jatkuu. Sihteer- ja assistenttipalveluiden osalta sijaistamisjärjestelyitä ja prosessien toimivuutta tarkastellaan ja tehdään tarvittaessa muutoksia.

Taloushallinnon prosesseja kehitetään edelleen ja Kipan roolia kiinteänä osana talouspalveluita tiivistetään. Yhteistyötä kirkon muiden IT-alueiden kanssa tiivistetään. Projektinhallinnan osaamista yhteisissä palveluissa tulee kehittää sekä omistajuutta vahvistaa.

Hankintatoimen johtamismallia, prosesseja ja roolitusta tulee kehittää yhdenmukaiseksi, tavoitteita kohti pyrkiväksi ja mittarein seurattavaksi. Tällä voidaan lisätä hankintojen vaikuttavuutta toiminnassamme. Roolien ja vastuiden tunnistaminen helpottaa osaltaan riskienhallintaa. Samalla yhteisesti mietityt ja linjatut hankintatoimen prosessit edistävät strategisten tavoitteiden saavuttamista. Hankintojen tiedolla johtaminen mahdollistaa myös toiminnan muuttamisen, kuten esimerkiksi halvemmat sopimukset, paremman palvelun ja pienemmän hiilijalanjäljen.

Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektin keskeiset kysymykset ja materiaalit tulee muokata mahdollisimman selkeään ja helposti omaksuttavaan muotoon. Se mahdollistaa hyvän valmisteluvaiheessa käytävän keskustelun seurakuntien ja yhteisten palveluiden johdon sekä luottamushenkilöiden kanssa. Päätösvalmistelussa esitettävät mallit tulee perustella selkein asiaperustein ja niiden tuottamien hyötyjen ja haittojen kautta.

Tähän meitä tarvittiin

Tavoitteenamme on paras kirkollinen työpaikka.

Henkilöstöosaston tehtävänä on vastata seurakuntia ja seurakuntayhtymän osastoja tukevista henkilöstöpalveluista. Henkilöstöosaston tehtäväalueeseen kuuluvat mm. palvelussuhdeasiat ja palkitseminen, henkilöstön ja työyhteisöjen kehittäminen sekä henkilöstön työnohjauksesta huolehtiminen, työsuojaus, työhyvinvoinnin tukeminen ja työterveyshuollon yhteistyö, työnantajan ja henkilöstön edustuksellinen yhteistoiminta sekä henkilöstöraportointi.

Tavoitteenamme on, että kirkkoherroilla, johtajilla ja kaikilla lähiesihenkilöillä on kokemus siitä, että he saavat tarvitsemansa tuen henkilöstöasioiden hoitamiseen sekä apua haastavien henkilöstötilanteiden hoitamiseen. Pyrimme myös siihen, että koko HSRKY:ssä on sellaiset yhteiset HR -työn menettelytavat, jotka tukevat hyvän johtamisen toteutumista kaikissa työyksiköissä. Näiden tavoitteiden toteutuessa seurakuntien työntekijöiden arki on sujuvampaa ja hyvän työnantajatoiminnan menettelytavat ja pelisäännöt toteutuvat kaikkialla tasapuolisesti.

Mikä muuttui vuonna 2023?

Henkilöstöosastolla otettiin käyttöön HR-kumppanuusmalli, jossa jokaisella seurakunnalla ja yhteisten palvelujen osastolla on omat nimetyt HR-kumppanit päivittäisjohtamisen tukena. Lisäksi HR tukee ja palvelee erilaisissa vaikeissa henkilöstötilanteissa joko omilla tai yhteistyöverkostojensa resursseja hyödyntämällä. Uudistus on vielä sen verran tuore, ettei asiakaspalautetta ole systemaattisesti kerätty. Tähän mennessä saatu palaute on ollut kuitenkin sekä kannustavaa että rohkaisevaa.

Myös uudistettu kehityskeskustelu- ja suorituslisäjärjestelmä otettiin käyttöön vuonna 2023. Tavoitteena oli, että suorituslisää saavien määrä nousisi ja näiden määrä nousi. Palautetta suorituslisäjärjestelmän uudistuksesta pyydetään ensi vaiheessa kirkkoherrojen välityksellä seurakunnista ja vuonna 2025 toteutetaan laajempi, koko henkilöstön laajuinen palautekysely.

Myös systemaattinen ja aktiivinen työterveyshuollon yhteistyö ja aktiivisen tuen toimintamallin aktiivinen hyödyntäminen ovat tuottaneet tulosta. Henkilöstön sairaspoissaolot ovat lähteneet laskuun vuonna 2023. Poissaoloja on ollut keskimäärin 9,9 pv/hlö, mikä on 2,8 pv/hlö vähemmän, kuin vuonna 2022. Tähän osaltaan vaikuttaa koronatilanteen helpottaminen sekä tules-poissaolojen vähentyminen. Pitkät poissaolot ovat laskeneet myös huomattavasti kaikissa kolmessa kategoriassa (30-59 pv/hlö, 60-89 pv/hlö ja yli 90 pv/hlö).

Kolme konkreettista tavoitetta vuodelle 2023 ja miten strategiset tavoitteet näkyvät niissä?

Henkilöstöosaston keskeiset tulostavoitteet vuodelle 2023 olivat:

1. Vahvistamme asiantuntemustamme ja kehitämme palvelujamme osastojen HR-kumppanuusmallin mukaisilla toimintatavoilla. Nimeämme kullekin yhtymän osastolle HR-kumppanin, joka toimii osaston johdon ja esihenkilöiden tukena erilaisissa HR-kysymyksissä.

2. Sähköistämme HR-palveluprosessejamme ja olemme aktiivisesti mukana ja etujoukossa käyttöönottamassa Kirkkohallituksen uutta KIPA2 -HR-järjestelmää. Uudistus kattaa paitsi nykyaikaisen HR-järjestelmän, myös osaamisen kehittämisen ja koulutusten hallinnan tietojärjestelmän. Tätä kautta saamme myös parempia mahdollisuuksia HR-tiedolla johtamiseen.
3. Rohkeasti yhdessä -henkilöstösuunnitelma sisälsi runsaasti toimenpide-ehdotuksia siitä, kuinka Helsingin seurakuntien ja seurakuntayhtymän toimintaedellytykset voitaisiin turvata siitä huolimatta, että käytettävissä olevat määrärahat ja muut resurssit vähenevät. Toimenpide-ehdotusten tavoitteena on, että Helsingin seurakunnat ja seurakuntayhtymä olisivat paras kirkollinen työpaikka muutoksista huolimatta. Näihin tavoitteisiin pääsemistä tukevat henkilöstöstrategiatyö sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadinta.

Tulostavoitteen 1 osalta voidaan todeta, että asetettu taso saavutettiin ja jopa ylitettiin siinä suhteessa, että kumppanuusmallin mukainen organisoituminen voitiin tehdä myös rovastikunnittain. Myös HEPAn osasto organisoitiin tiimimallin mukaisesti, mikä osaltaan vahvistaa kumppanuustoiminnan tasalaatuisuutta ja toisaalta toimintamallin yhteiskehittämistä.

Tulostavoite 2 osalta HSRKY on ollut aktiivisesti mukana KIPA 2 -hankkeessa, mutta vajaan vuoden työskentelyn jälkeen kokonaiskirkko tasoinen projekti joutui tekemään yhdessä toimittajan kanssa päätöksen projektin lopettamisesta. Projektissa tehty prosessien kehittämistyö on kuitenkin hyödynnettävissä jatkotyöskentelyssä. Välivaiheen ratkaisuna HSRKY siirtyy muiden seurakuntatalouksien tavoin käyttämään Kirkon palvelukeskuksen hallinnoimaa Populus -HR-järjestelmää. Kuluneen kauden aikana järjestelmien pienkehittämistä tapahtui, kun sähköinen työsuojelun ilmoituskanava WPro otettiin käyttöön. Samoin HR -tiketti järjestelmää muokattiin vastaamaan paremmin HR-kumppanuustiimien toimintaa.

Tulostavoite 3 osalta toimintaympäristön muutokset vaikuttivat asetettuihin tavoitteisiin. Uuden valtuuston käynnistämä strategiaproessi lykkäsi henkilöstöstrategian laadintaa. Tilalle tuli mm. erilaisia työyhteisöjen kehittämisen tukiprosesseja ja niiden suunnittelua ja fasilitointia. Toimintaedellytysten turvaamiseksi yhteisten palvelujen henkilöstösuunnittelun prosesseja kehitettiin ja rekrytointilupamenettelyn käyttöä jatkettiin. Kokonaisuutena arvioina näihin prosesseihin ei saavutettu toivotunlaista sitoutuneisuutta. Osastojen väliset erot valmiuksissa tehdä pitkän tähtäimen strategialähtöistä henkilöstösuunnittelua ovat vielä tällä hetkellä varsin suuret. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadinta viivästy, mutta sen laadinta ja siihen liittyvä henkilöstökysely käynnistettiin.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

HEPAssa on kriittinen tarve vahvistaa edelleen HR-asiantuntijuutta. Rekrytointihaasteet erityisesti hallinnon asiantuntijatehtäviin (esim. palvelussuhdejuridiikka) ovat merkittävät. Olemassa oleva henkilöstö on tarttunut hienosti haasteisiin ja kasvattanut osaamistaan ja kehittänyt työrooliaan aktiivisesti. Myös organisaation erilaiset sisäiset tehtäväjärjestelyt ovat olleet hyvin onnistuneita ja avartaneet näkökulmia työhömmä ja tehtäviimme. Suurista muutoksista huolimatta HEPAn työtyytyväisyys on kehittynyt suotuisasti; vuoden 2021 henkilöstökyselyn keskiarvo oli 3,4, kun vuoden 2023 tutkimuksessa keskiarvo oli noussut 3,7. Samoin henkilöstön sairauspoissaolojen määrä on huomattavasti keskimääräistä alhaisempi 2,6 sairauspäivää/hlö, kun koko HSRKY:n vastaava keskiarvo oli 9,9 päivää/ hlö (lähde: Terveystalo).

Toimitilat ovat riittävät tarpeisiimme nähden ja suuntauksena on kehittyä kohti monipaikkaista työskentelytapaa. Kuluneen vuoden osalta pysyttiin budjetissa, mutta kustannusten nousu aiheuttaa merkittäviä paineita erityisesti tulevalle vuodelle.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

HEPA edustaa tässä toimintamallissa hallinnon palvelukeskusta, joten tässä roolissa suhde suoraan seurakuntalaisiin jää usein kovin ohueksi. HEPAn rooli onkin ensisijaisesti palvella seurakuntia siten, että heidän resurssinsa olisivat mahdollisimman tehokkaasti käytettävissä varsinaiseen seurakuntatyöhön. HEPAn henkilöstö on mielellään auttamassa ja tukemassa erilaisissa tilanteissa, joissa apua tai toimialarajat ylittävää yhteistyötä tarvitaan.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Rohkeasti eteenpäin ja yhdessä oppien. Prosessit kuntoon. Sitoutuminen yhteisiin tavoitteisiin faktojen pohjalta, vaihtoehtoja punnitien. Avoimesti ja vuorovaikutteisesti. Systemaattisesti ja pitkäjänteisesti.

1.2.2. Seurakunnallinen toiminta

Seurakuntien toiminnastaan laatimat toimintakertomukset esitetään erillisessä Seurakuntien toimintakertomukset –liitteessä.

Yhteenveto seurakuntien vuoden 2023 toimintakertomuksista

Seurakunnat ovat jo usean vuoden ajan raportoineet toiminnastaan kuuden yhteisen kysymyksen avulla: Mihin meitä tarvittiin; Mikä muuttui vuoden aikana; Miten kolme tärkeintä konkreettista tavoitetta toteutuivat ja miten strategiset tavoitteet näkyivät; Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat; Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus; Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten? Vastausten tyyliässä, näkökulmissa ja kattavuudessa on suuriakin eroja, mutta niistä voi hahmottaa suuria, yleisiä ja yhteisiä linjoja. Yksittäisen seurakunnan toiminnasta tai tarkemmista vastauksista kiinnostuneen kannattaa lukea seurakuntien toimintakertomukset läpi.

Vuosi 2023 merkitsi tekoälyn – tai hieman toisin ilmaisten tukiälyn – nopeaa kehittymistä ja käytön yleistymistä. Seuraava kooste seurakuntien toimintakertomuksista on tuotettu suurelta osin OpenAI:n ChatGPT4-tukiälyn avulla. Pohjatekstin on sittemmin editoinut ja täydentänyt sekä koosteen huomiot varmentanut alkuperäislähteet lukemalla Luojan luoma ihmisäly.

Harjoitus haastaa kirkkoa – sen jäseniä, työntekijöitä, johtoa ja päättäjiäkin – pohtimaan, mitä tavallinen helsinkiläinen voinee löytää verkosta etsiessään tietoa seurakuntien toiminnasta, tavoitteista ja tarkoituksesta. Tiedon hakemisen ja kysymisen lisäksi teko- tai tukiälyn huima nousu saa myös miettimään, millaista tietoa ja tunnetta kirkko itse välittää näkyvään ja näkymättömään, fyysiseen ja virtuaaliseen ympäristöönsä. Miten kirkko on läsnä siellä, missä ihmisetkin ovat eli myös verkossa?

Mihin meitä tarvittiin?

Seurakunnat näkevät itsensä keskeisenä osana alueidensa yhteisöjä, elämää ja toimintaa. Ne tarjoavat hengellistä tukea, sanaa ja sakramentteja, kirkollisia toimituksia ja jumalanpalveluksia. Seurakunnat korostavat rooliaan evankeliumin levittäjänä, konkreettisen avun antajina ja yhteisöllisyyden luojina. Niiden tilat tarjoavat mahdollisuuksia kohtaamisille, rukoukselle ja hengelliselle kasvulle. Ihmisten välisen vuorovaikutuksen edistäjinä seurakuntien toiminta auttaa ihmisiä kokoontumaan yhteen, jakamaan kokemuksiaan ja tukemaan toisiaan. Kirkolla ja kirkossa ihmiset kokoontuvat syömään, harrastamaan ja syventymään uskon äärelle, myös erilaisissa ryhmissä ja piireissä. Koko yhteisön hengellisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin nähdään vahvistuvan seurakunnan olemassaolon ansiosta.

Muutamien seurakuntien vastauksissa otetaan kantaa siihen, miltä kaupunki näyttäisi, jos seurakuntaa tai sen toimintaa ei olisi lainkaan. Esimerkiksi Mikaelin ja Roihuvuoren seurakunnat nostavat esiin, että ilman heitä alueelta olisi puuttunut luterilaisen kirkon toiminta kokonaan.

Määrällisessä analyysissä kaikki vastanneet seurakunnat sivusivat merkityksellisyyttään pohtiessaan hengellistä ja henkistä tukea sekä yhteisöllisyyttä ja kohtaamisia. Diakonian tai ihmisten muun konkreettisen tuen nosti esiin yli 70 prosenttia seurakunnista. Kulttuurisia, monikulttuurisia ja sosiaalisia tulokulmia pohti reilu kolmannes seurakunnista. Vapaaehtoisten merkityksen nosti esiin lähes puolet seurakunnista tämän kysymyksen yhteydessä. Lasten, nuorten ja perheiden tukeminen sai muutamia mainintoja, samoin kirkon rooli ehdottoman ihmisarvon ja tasa-arvon edistäjänä.

Mikä muuttui vuonna 2023?

Seurakuntien vastauksista löytyy sekä myönteisiä että kielteisiä muutoksia. Vastausten perusteella vuosi 2023 merkitsi uuden kasvun, yhteisöllisyyden vahvistamisen ja kasvaneen hengellisen tuen aikaa. Esimerkiksi osallistujamäärät kasvoivat paikoitellen ja pyhäpäivästä tai kirkkovuoden jaksosta riippuen merkittävästi, jopa 50 prosenttia, muutaman edellisen vuoden vahvan notkahduksen jälkeen. Seurakunnista kaksi kolmasosaa mainitsi osallistujien tai tilaisuuksien määrän kasvaneen.

Messutoiminnan lisäksi kuhinaa oli lasten kerhoissa ja leireillä. Kannelmäessä perheiden aamupäivät kirkon pihapiirissä kokosivat sadoittain eri ikäisiä yhteen, mikä lisäsi yhteisöllisyyttä ja osallistumista seurakunnan toimintaan. Haagassa luovia uusia avauksia olivat esimerkiksi *Lauluja ja runoja rakkaudesta* -konsertti ja *Synkimmät virret* -ilta, jotka keräsivät kirkon täyteen väkeä, mukaan lukien aivan uusia ihmisiä. Toimintatarjontaa osaltaan lisäsi se fakta, että vuosi 2023 oli ensimmäinen täysi normaali vuosi koronakurimuksen jälkeen.

Mielenkiintoinen huomio oli Kallion seurakunnan havaitsema turvallisuuspuheen lisääntyminen merkittävimpana yhteiskunnan muutoksena. Tämä ilmiö korosti kirkon tuoman turvan merkitystä. Nuorten huonovointisuus ja mielenterveyden haasteet koronan jälkeisenä aikana näkyivät rippikouluissa ja muussa nuorisotyössä. Taloustilanteen kiristyminen näkyi diakoniassa kohtaamisten ja asiakasmäärien sekä avustusten kasvuna.

Osa muutoksista tarkoitti voimien yhdistämistä, yhteisiä hankkeita ja uusia aloitteita. Paikoitellen henkilöstön tehtäviä ja vastuita muutettiin ja työn painopisteet asettuivat uuteen asentoon. Malmin seurakunta osallistui pilottiprojektiin, jossa kehitettiin työkirja toiminnan vaikutusten arvioinnille kestävyuden näkökulmasta, mikä korostaa seurakuntien halua kehittää ja mitata toimintansa vaikutuksia tarkemmin.

Henkilöstön vaihtuvuus oli seurakunnasta riippuen jopa poikkeuksellista: joissakin seurakunnissa vakituisesta henkilöstöstä vaihtui kolmannes, mikä kuormitti jäljelle jääneitä ja kokeneita työntekijöitä sekä heikensi toiminnan jatkuvuutta. Seurakunnat joutuivat sopeutumaan aiempaa pienempään toimintabudjettiin ja kasvaneisiin toiminta- ja vuokrakuluihin.

Johannes församling, Lauttasaari, Malmi ja Vuosaari ilmoittivat lopettavansa tai vähentävänsä iltapäiväkerhoja. Lauttasaarissa resursseja siirrettiin varhaisnuorten ohjattuun toimintaan. Munkkiniemessä ja Oulunkylässä tehtiin päätös luopua seurakunnan pääkirkosta, Vuosaari luopui Merirasti-kappelista ja Herttoniemi seurakuntatila Laiturista. Malmilla pakattiin muuttolaatikot kirkon peruskorjauksen alkaessa.

Pitäjänmäen seurakuntaneuvosto päätti avata kirkon kaikkien vihkiparien käyttöön. Heinäkuun alussa voimaan astuneen uuden kirkkolain seurauksena seurakuntaneuvostot päivittivät hallintosäännöt.

Kolme konkreettista tavoitetta

Seurakunnilla oli monipuolinen tavoitteiden kirjo vuodelle 2023. Tavoitteiden keskeisimpiä teemoja olivat yhteisöllisyys ja osallistuminen, kasvatus ja nuorisotyö, sekä hengellinen elämä ja jumalanpalvelukset. Näissä teemoissa moni seurakunta myös koki onnistuneensa varsin hyvin.

Seurakunnat raportoivat onnistumisia vapaaehtoistyön kehittämisessä, osallistavien tapahtumien järjestämisessä ja yhteisöllisyyden vahvistamisessa. Esimerkiksi vapaaehtoisten määrän kasvaminen, osallistujamäärät tapahtumissa ja yhteisöruokailuissa sekä seurakuntalaisten aktiivinen osallistuminen toimintaan korostuivat. Jumalanpalvelusten uudistaminen, uusien hartausmuotojen kehittäminen ja musiikkitoiminnan laajentaminen saivat positiivista palautetta ja näkyivät osallistujamäärissä.

Useat seurakunnat raportoivat panostaneensa lasten, nuorten ja perheiden toimintaan, varhaisnuorisotyöhön ja koulu-yhteistyöhön. Myös diakonia ja muunlainen auttaminen oli korostunut, erityisesti apua ja kohtaamista tarjoavien toimintojen kehittämisen kautta. Useat seurakunnat raportoivat monipuolistaneensa jumalanpalveluselämäänsä ja kehittäneensä uusia hartausmuotoja.

Tavoitteiden joukosta löytyi mainintoja viestinnän ja teknologian hyödyntämisestä ja yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta. Uusien luottamushenkilöiden aloittaminen tehtävissään mainittiin. Yksittäiset tavoitteet koskivat tiloja, saavutettavuutta, taloutta ja resurssienhallintaa, muuttajien ja uusien seurakuntalaisten tavoittamista sekä ympäristöasioita ja kestävästä kehityksestä.

Muutama seurakunta rohkeni myös kertoa niistä tavoitteistaan, jotka jäivät saavuttamatta osin tai kokonaan. Esimerkiksi sopivaa väistötilaa ei löytynyt helposti tai tilojen kehittäminen jäi puolitiehen. Toisaalla viestintäsuunnitelma ei toteutunut tavoitellusti. Vapaaehtoistyön kehittäminen jäi vajaaksi, ja vaikkapa seurakuntien keskinäinen yhteistyö ja työnjako eivät aina konkretisoituneet suunnitellusti. Mutta vastaukseksi taas jossakin toisessa seurakunnassa näistä teemoista raportoitiin onnistumisia. Pohjois-Helsingistä mainittakoon rovastikunnallisen seurakuntatoimiston startti.

Riittävätkö resurssit?

Seurakuntien selvä enemmistö kertoi, että henkilöstöresursoinnissa on ollut haasteita: tyypillisiä mainintoja ovat henkilöstön määrän väheneminen ja/tai suuri vaihtuvuus sekä uusien työntekijöiden perehdytykseen kuluvat voimavarat. Joissakin tapauksissa ”vaaravyöhykkeessä” ollutta toimintaa pystyttiin jatkamaan osa-aikaisen tai määräaikaisen työntekijän tai vapaaehtoisten avulla. Resurssien rajallisuus on pakottanut seurakuntia tekemään vaikeita valintoja, mutta toisaalta strategiatyö ja tehtävien uudelleenjärjestelyt ovat auttaneet seurakuntaa keskittymään keskeisiin tavoitteisiinsa.

Tilaresurssit näyttävät olleen paremmassa jamassa. Neljännes seurakunnista raportoi pelkistä haasteista, mutta vielä useampi totesi tilojen olevan tarkoituksenmukaiset. Loput löysivät sekä plussia että miinuksia tai eivät ottaneet kantaa. Tilakysymykset olivat luonnollisesti akuutteja ja ravistelivat koko yhteisöä siellä, missä jouduttiin tekemään päätöksiä tiloista luopumisista: esimerkiksi Herttoniemessä, Munkkivuorella, Oulunkylässä ja Vuosaarella. Erityisesti sisäisten tilavuokrien nousu mainittiin merkittävänä ongelmana usean seurakunnan toimintakertomuksessa. Lisäksi osa arveli, että vaikka tilanne ei juuri nyt ollut akuutti, lähivuosina joudutaan tekemään kipeitäkin päätöksiä.

Muina tiloja koskevana haasteina mainittiin esimerkiksi liian suuren neliömäärän olevan pois muista toimintamahdollisuuksista, nuorisotilojen ahtausta ja äänentoiston ongelmat. Yhden kirkon tai tilan seurakunnissa korkea käyttöaste etenkin viikonloppuisin vie pelivaran toimitusvarauksilta ja toimituksen jälkeisiltä juhlilta, jolloin tilaa kysyville seurakuntalaisille joudutaan myymään ei-oota. Korkea käyttöaste luo paineita myös siivous- ja vahtimestaripalveluille.

Talousresurssien riittävydessä haasteet kytkeytyvät pitkälti juuri sisäisiin vuokriin. Toinen merkittävä haaste on hintatason yleinen nousu. Moni seurakunta mainitsee budjettien ylittävän, jolloin joudutaan turvautumaan säästövaroihin. Jotkut seurakunnat ovat turvautuneet ulkopuoliseen rahoitukseen tai tarveharkintaisiin määrärahoihin.

Seurakuntalaisten osallisuus ja vapaaehtoiset

Monet seurakunnat kuvaavat, miten ne ovat kehittäneet toimintatapojaan ja -muotojaan osallistavammiksi, lisänneet vapaaehtoisten määrää ja saaneet aikaan positiivisia muutoksia seurakunnan elämässä. Esimerkiksi uusien toimintamuotojen käyttöönotto, vapaaehtoisten vastuun kasvattaminen ja uusien vastuunkantajien rekrytointi sekä edellissyksyn vaaleissa valitut uudet luottamushenkilöt mainitaan usein.

Vuoden 2023 vastausten perusteella yksi yleisimmin mainittu toiminta, johon suurin joukko seurakuntia pystyi osallistamaan jäseniään ja vapaaehtoisia, oli jumalanpalvelusten ja sen toteuttamiseen liittyvät tehtävät, kuten messuavustajina, musisoimisessa, messustriimaajina ja ehtoollisavustajina. Esimerkiksi Roihuvuoren, Haagan, ja Pakilan seurakunnat sekä Tuomiokirkkoseurakunta korostivat vapaaehtoisten keskeistä roolia jumalanpalvelusten toteuttamisessa. Myös kotimaisessa auttamisessa ja diakoniassa sekä kansainvälisen avun tuessa ja lähetyksessä vapaaehtoisuus on keskeistä.

Moni seurakunta kertoi vapaaehtoisten määrän kasvaneen, ja uusia vastuunkantajia oli löydetty. Toisaalta osa seurakunnista näki haasteellisenä löytää uusia tapoja motivoida seurakuntalaisia, erityisesti nuoria, osallistumaan ja kantamaan vastuuta. Paikoitellen vapaaehtoisten määrä oli jopa hieman laskenut. Nämä maininnat esitetään usein osana laajempaa tilannekuvaa. Myös palautejärjestelmien kehitys nähtiin yhtenä haasteena.

Osallistumisen ja osallistamisen päätöksentekoon ja suunniteluun nähtiin kantavan hedelmää. Keinoja oli strategian suunnittelun avaaminen ja altistaminen avoimeen keskusteluun, seurakuntaneuvoston toiminnan kehittäminen sekä erilaisten työryhmien ja neuvottelukuntien aktivointi. Erityisesti nuorten ideat ja panostukset nähtiin arvokkaina. Oulunkylän seurakunta mainitsi rippikouluikäluokan osallistumisen seurakunnan strategian päivittämiseen. Malmilla jokaisessa seurakuntaneuvoston kokouksessa on läsnä-olo- ja puheoikeudella mukana kaksi nuorta. Laajemminkin nuorten vaikuttajaryhmät ovat hyvä esimerkki, isoskoulutuksista sekä rippikoulu- ja nuorisotyöstä puhumattakaan.

Matteus församling toteaa, että ns. vieraskielisessä työssä englannin- ja venäjänkielisessä toiminnassa on vain muutama työntekijä eikä toimintaa olisi voitu käytännössä toteuttaa ilman vapaaehtoisten panosta. Petrus församlingin strategian ytimessä on se, että työntekijät toimivat yhä enemmän vapaaehtoisten valmentajina, jotta he voivat ottaa enemmän vastuuta.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Seurakuntien huomioidut opeista tai teemoista voi jaotella hyvin eri tavalla. Moni oppi ei koske tiukasti vain yhtä asiaa vaan siihen nivoutuu useita erilaisia näkökulmia. Toisaalta seurakunnat ovat jo listanneet merkittäviä kehittämiskohteitaan, parannusehdotuksiaan ja oivalluksiaan toimintakertomustensa aiemmissa kohdissa.

Edellisen vuoden koostetta osin seuraillen ja osin täydentäen kaksi teemaa nousee kuitenkin yli muiden: seurakuntien enemmistö on saanut lisää kokemusta ja aineksia seuraavaan vuoteen toisaalta resurssiensa priorisoinnista ja tehokkaasta käytöstä sekä

talouden hallinnasta, toisaalta muutoksen tekemisestä ja uudistamisesta. Töölön seurakunta huomautti, että ”hiipuneista toiminnoista oli uskallettava luopua, jotta uusille avauksille löytyi resursseja”. Tai kuten lauttasaarelaiset sanoittavat: ”Luovumme rohkeasti siitä, mikä ei toimi.”

Moni seurakunta ammensi seuraavan vuoden jatkotyöstöön yhteistyön merkityksestä sekä kohderyhmien huomioimisesta ja niiden tarpeisiin vastaamisesta.

Myös vapaaehtoisten rooli ja osallistaminen nousivat tässäkin kysymyksessä varsin suosituksi teemaksi. Muutaman seurakunnan opeiksi nostettiin viestinnän ja markkinoinnin asiat, ammattirajat ylittävä yhteistyö, työhyvinvointi ja henkilöstön kehittäminen, strategian tarpeet ja esimerkiksi organisaatiomuutoksen huomiointi. Ajankohtaisuutta ja viitteitä nousevista teemoista tarjoavat maininnat nuorten huomioimisesta ja heidän tukemisestaan, kestävästä kehityksestä ja yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta.

1.2.3. Yhteiset seurakunnalliset tehtävät

Tähän meitä tarvittiin

Erilaisissa haastavissa elämäntilanteissa olevien helsinkiläisten ammatilliseen ja asiakaslähtöiseen kohtaamiseen.

Erityisryhmiin kuuluvien ja muuta kieltä kuin suomea tai ruotsia puhuvien helsinkiläisten seurakuntayhteyden mahdollistamiseen – tuemme sitä, että kirkko kuuluu kaikille.

Seurakuntien tukemiseen yhdessä tekemisen kulttuuria vahvistamalla ja yhteisiä toimintamuotoja kehittämällä.

Edustamaan Helsingin seurakuntia koko Helsingin tai pääkaupunkiseudun käsittäviin verkostoihin ja yhteistyöprojekteihin.

Koko Helsinkiä koskevien ilmiöiden tunnistamiseen, tiedon keräämiseen ja analysointiin.

Toteuttamaan seurakuntayhtymän perussäännössä mainitut yhteiset seurakunnalliset tehtävät yhteisen kirkkoneuvoston johdolla: Yhteinen diakoniatyö, vammais- ja erityisdiakonia, erityisnuorisotyö, yhteinen kasvatustoiminta ja seurakuntapalvelu, seurakuntien yhteinen toiminta, perheneuvonta, sairaalasielunhoito ja leirikeskusten käytön järjestäminen (sekä Kirkon keskusteluapu vuoden 2023 loppuun asti).

Mikä muuttui vuonna 2023?**Tarve hädänalaisten auttamiseksi jatkaa kasvuaan**

- elinkustannusten nousu on pahentanut helsinkiläisten talousvaikeuksia
- Hermannin Diakoniatalon Varustamon kävijämäärä kasvoi, suurin osa kävijöistä oli 18–39-vuotiaita, ja erityisesti asunnottomille tarkoitettujen palvelujen käyttö lisääntyi. Tukiasumisen kysyntä jatkui kovana.
- Stadin safkassa ruoka-avun hakijoiden määrä kasvoi
- Stadin safka pilotoi Tuunaa taloutesi -verkkokurssin yhteistyössä seurakuntien ja Varustamojen kanssa. Tavoitteena on lisätä osallistujien taloustaitoja ja auttaa selviämään pienemmilläkin tuloilla.

Nuorten mielenterveysongelmat ja opiskeluvaikeudet yleistyneet

- Korona-ajan lisäämät vaikeudet nuorten elämässä näkyvät sekä Snellun, oppilaitostyön että Lehtisaaren nuorisokodin työssä.

Helsinki monikulttuuristuu edelleen

- **Monikieliselle seurakuntatyölle** on suuri kasvupaine. Kaikkien kieliryhmien (arabia, englanti, kiina, venäjä ja viro) jumalanpalvelusyhteisöt kasvoivat vuonna 2023. Yhä enemmän ihmisiä olisi tulossa mukaan, mutta monikielisen toiminnan resurssit eivät pysty ottamaan kasvua vastaan. Monikielisen rippikoulutyön profiilia onnistuttiin nostamaan ja viestintää erikielisistä rippikouluista tehostamaan.
- **MoniNainen arki -hanke** tavoitti heti kohderyhmänsä eli maahan muuttaneet kotiäidit ja kielikahvilat saivat suuren suosion Matteuksenkirkon Varustamolla. EU-hankkeessa edistetään maahan muuttaneiden kotiäitien kotoutumista, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä monilukutaidon valmiuksien vahvistamisen avulla.
- **Waste&Feast-ravintoloiden** työyhteisöt monikielisiä ja -kulttuurisia, mikä on suuri rikkaus
- **Sairaalamaailman** monikulttuurisuus lisääntyi ja sairaalapappi edustaa usein myös uskontojen asiantuntijuutta.
- *yhteinen seurakuntatyö toimii suomen ja ruotsin sekä arabian, englannin, kiinan, venäjän ja viron kielten lisäksi viittomakielellä*

Helsinkiiläisten tarpeisiin vastattiin kehittämällä työtä mm. projekteilla

Kehittävä työote on Yhteisessä seurakuntatyössä vahva. Useita projekteja käynnistettiin ja toteutettiin, osin tarveharkintaisella ja osin ulkopuolisella rahoituksella.

- **Hermannin Valinnan** diakonisen kaupan asiakkaat saivat ruoka-avun lisäksi tehostettua tukea elämänhallinnan parantamiseksi.
- Kirkkohallituksen rahoittama **Kokemusasiantuntijat diakoniatyössä** -hanke toteutui Varustamoiden ja kuuden seurakunnan yhteishankkeena. Kokemusasiantuntijuudesta opittiin paljon ja hankkeesta saatiin arvokasta kokemusta.
- **MoniNainen arki -hanke** alkoi elokuussa ja on yhteishanke Vantaan seurakuntayhtymän kanssa. Ks. edellinen kohta monikulttuuristumisesta.
- **Virtaa Varustamoista -hanke** Diak ammattikorkeakoulun kanssa alkoi lokakuussa. EU-rahoitusta saava hanke kehittää Varustamojen matalan kynnyksen palvelukokonaisuutta ja yhteistyöverkostoa sekä parantaa kohderyhmään kuuluvien 25-55-vuotiaiden työelämän ulkopuolella olevien työelämävalmiuksia.

Viestintää kehitettiin ja näkyvyyttä lisättiin

- esimerkiksi Lehtisaaren nuorisokodissa, oppilaitostyössä, monikielisessä työssä sekä leiri- ja toimintakeskuksissa ja Waste&Feast-tominnassa.

Ilmasto- ja ympäristötyötä jatkettiin

- **Stadin safkan** kautta jaettiin 850 000 kiloa lahjoituksina saatua hävikkiruokaa hyötykäyttöön.
- **Uusi hävikkiravintola W&F Kallio** avattiin elokuussa.
- **Leiri- ja toimintakeskusten** tavoitteena on päästä hiilineutraaleiksi asteittain vuoteen 2035 mennessä. Tavoitteena kierrätyksen tehostaminen, ruokahävikin vähentäminen ja kasvisruokavaihtoehtoihin panostaminen. Osallistuimme Keino Vähähiilisten hankintojen akatemiaan menestyksekkäästi.

Yhteistyötä ja verkostoitumista tiivistettiin entisestään

Yhteistyö seurakuntien kanssa ja verkostoissa toimiminen on iso osa työstä, esimerkkeinä

- **Sairaalasielunhoidossa** tavoitteena sairaalapapin työn syvempi integraatio sairaalan työhön ja palvelumme saatavuuden tarkastelu. Yhteistyö sairaaloiden ja sairaalasielunhoidon johdon välillä on lisääntynyt merkittävästi. Vuoden lopussa käynnistyi Helsingin kaupungin seniorikeskusten siirto seurakuntien vastuulle.
- **Oppilaitostyössä** osa Helsingin seurakunnista toimi jo vahvasti oppilaitoksissa yhteistyössä oppilaitospappien kanssa. Tavoitteena oli myös yhteisöllisyyden vahvistaminen ja yhteistyöverkostoissa toimiminen. Tässä myös onnistuttiin, mittareina yhteistyökumppanien antama työnarvostus ja muu oppilaitoksista saatu palaute.
- **Perheneuvonnassa** integroitiin seurakunnissa osa-aikaisesti perheneuvontaa tekevät paremmin perheneuvonnan työyhteisöön.
- **Monialaisen kasvatuksen tiimi** ylläpiti kumppanuuksia ulkopuolisten verkostojen kanssa ja kehitti uusia. Verkostoissa priorisoitiin liittymistä kirkollisen kentän ulkopuolella toimiviin järjestöihin. Panostettiin erityisesti seurakuntakierroksiin. Tiimi koulutti ja tuki säännöllisin tapaamisin sekä kasvatuksen että monikulttuurisen toiminnan ja lähetystyön työntekijöitä seurakunnissa.

Yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta edistettiin

- **Helsingin osallistava moninaisuus** eli H.O.M.O.-projekti, siihen liittyvät sisäiset koulutukset sekä sateenkaariverkkokoulutusten tuottaminen ovat osoittaneet henkilöstön kiinnostuksen oppia aiheesta sekä toisaalta näyttäneet myös tarpeen lisä- ja jatkokoulutuksille ja yhdenvertaisuuden käsittelylle työyhteisössä.
- Vuoden lopulla aloitettiin seurakunnan toimijoille suunnatun **antirasismiverkkokoulutuksen** suunnittelu. Yhdenvertaisuutta edistettiin mm. koordinoimalla Maailma kylässä -

tapahtumaan eri uskontojen edustajien kanssa yhteinen Uskontojen telta ja asiaohjelma Sovinto, rauha ja rakkaus.

- **Oikeus rippikouluun -hankkeessa** alettiin kehittää pienryhmärippikoulumallia. Malli on suunnattu nepsy-nuorille sekä nuorille, jotka eivät sosiaalisten pelkojen, vähemmistöstressin tai muun syyn vuoksi kykene osallistumaan perusriparille. Useita koulutuksia seurakuntien rippikoulutyöntekijöille.
- vammaistyössä toteutettiin **kaksi kehitysvammaisten rippikouluryhmää**. Nämä mahdollistivat vammaisten nuorten tasavertaisemman osallistumisen rippikouluun, mistä tuli nuorten vanhemmilta kiittävää palautetta. Vammaistyön pappi osallistui lisäksi Herttoniemen seurakunnan iltarippikouluun ja toimi kolmen muun seurakunnan mentorina inklusion kokeilussa.
- monialaisen kasvatuksen tiimi toteutti mm. saavutettavan messun yhdessä Tuomasyhteisön kanssa, paikalla satoja osallistujia.

Lisäksi mainittakoon, että

- **Kampin kappeli** avattiin uudestaan yleisölle 5.6. (kappeli oli suljettuna syyskuusta 2022 lähtien). Uudessa toimintamallissa otettiin kesäkaudelle käyttöön sisäänpääsymaksu ja kappeli oli auki vain arkisin. 4.7–17.9. Lipunmyynnin tuotot olivat 57 051 euroa. Havaittiin, että n. 2/3 kävijöistä jätti tulematta kappeliin pääsymaksun takia.
- **Poliisipappi** oli poliisin ja poliisin asiakkaiden käytettävissä paikoissa, joihin ei ole muuten pääsyä: poliisivankilassa ja poliisiasemalla. Poliisivankilassa tavoitettiin kaikkein heikoimmassa asemassa olevia.
- **Hehu – Helsingin seurakuntien henkinen huolto suuronnettomuustilanteissa**. HeHun uudelleenorganisointia koskeva projekti saatettiin päätökseen ja yhteistyön rakenteita selkeytettiin ja vahvistettiin. Uutta toimintamallia sovellettiin käytäntöön Espoon siltaturman yhteydessä. Lisäksi yhteistyötä Helsingin kaupungin kanssa ja pääkaupunkiseudun HeHu-toimijoiden kanssa vahvistettiin.

Kolme konkreettista tavoitetta vuodelle 2023 ja miten strategiset tavoitteet näkyvät niissä?

Osaston yhteiset tavoitteet (toimintasuunnitelmasta 2023)

- Ihmisten hädän ja siihen vastaavan kirkon auttamistyön vaikuttavuuden lisääminen ja näkyväksi tekeminen erityisesti huomioiden pandemian jälkeiset sekä sodan aiheuttamat vaikeudet.
 - Hermannin valinta -projektilla lisättiin diakoniatyön vaikuttavuutta tähtäämällä asiakkaiden elämänhallinnan parantamiseen. Kokemusasiantuntijapilotissa tuli hyvin esiin vertaisuuden merkitys vaikuttavuuden kasvattajana
 - Auttamistyön viestintää jatkettiin ja se on myös viestinnän painopisteitä
- Kehitetään edelleen Yhteisen seurakuntatyön johtamisjärjestelmää kehittämällä erityisesti tiedolla johtamisen toimintamalleja.
 - Johtamisen kehittämiseksi aloitettiin Dialogi 2.0 -projekti
 - Tiedolla johtamisen periaatteet hyväksyttiin. Osallistuttiin kirkkohallituksen valtakunnalliseen tiedolla johtamisen projektiin.
 - Lehtisaaren nuorisokodissa alettiin kerätä palautetta nuorilta ja heidän huoltajiltaan sekä sosiaalityöntekijöiltä jo nuoren sijoituksen aikana ja kehittää toimintaa palautteen perusteella. Perheneuvonnassa otettiin käyttöön mittaristo, jolla selvitetään työn vaikuttavuutta asiakkaan kokemana.
- Vapaaehtoisten osallistaminen esimerkiksi sairaiden tukemisessa ja muissa sielunhoidollisissa tehtävissä
 - Kirkon keskusteluavun Helsingin vapaaehtoisten osallisuus jatkuu, kun loppuvuonna solmittiin yhteistyösopimus Järvenpään seurakunnan ja kirkkohallituksen kanssa Helsingin vapaaehtoisten työn koordinoinnista ja koulutusten järjestämisestä Keski-Uudenmaan toimipisteessä
 - vakavasti sairaiden tukihenkilöitä toimi sairaalasielunhoidon piirissä noin 60 henkilöä (uusi koulutus järjestetään keväällä 2024)
 - ks. myös kysymys 5

- Lisätään yhdessä tekemistä seurakuntien kanssa tilanhuone toiminnan kehittämisessä, missä huomioidaan strategian painopisteitä.
 - HSRKY:n uuden strategian eri vaiheissa yhteinen seurakuntatyö oli isossa roolissa. Seurakuntien kehittämispalvelujen tiimi fasilitoi koko prosessin. Lisäksi tiimi antoi merkittävää konsulttiapua seurakuntien omien strategioiden laatimiseen.
 - tilanhuone tiistaita koko HSRKY:n henkilöstölle oltiin toteuttamassa kulloinkin ajankohtaisista aiheista, kuten kummipäivä ja tiedolla johtaminen, sekä uutena toimintamallina tilanhuonekioskeja isoista strategisista projekteista

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

Vuonna 2023 yhteisessä seurakuntatyössä jatkettiin talouden ja henkilöstön sopeuttamista vuoteen 2030 asti asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Henkilöstöresurssit pienenevät yleisesti mm. eläkkeelle siirtymisten ja virkavapaiden takia. Tämä näkyi väistämättä myös toiminnassa: esimerkiksi Snellussa kohtaamisten ja ryhmien määrät ovat vähentyneet lähes puoleen aiempiin vuosiin nähden, ja perheneuvonnassa vain 34 % yhteydenottajista pystyttiin ottamaan asiakkaaksi.

Monikielisen seurakuntatyön resursseista, ks. kysymys 2.

Sairaalasielunhoidon osalta voi todeta, että toiminta saa tilat sairaaloilta. Myös uusiin sairaaloihin on Helsingissä rakennettu tilat sairaalapappien työtä varten. Työssä olevien sairaalapappien määrä oli vuoden 2023 lopussa 17. Määrä on vähentynyt huomattavasti virkojen täyttämättä jättämisen seurauksena.

Tilat riittivät yleisesti ottaen hyvin. Matteuksenkirkon tilat ovat hyvänä esimerkkinä tilojen tehokkaasta jakamisesta ja yhteiskäytöstä. Sisäisten vuokrien nousu kuormitti osaston taloutta huomattavasti. Hermannin Diakoniatalon Varustamolla aloitettiin neuvottelut diakoniatalon siirtymisestä Paavalin seurakunnan tiloihin (Hermannin vuokrasopimus päättyy vuoden 2025 lopussa).

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Osallisuuden mahdollistaminen on tärkeä työtehtävä Yhteisessä seurakuntatyössä. Seurakuntalaisten osallisuus on merkittävää, esimerkkeinä

Monikielisessä työssä seurakuntalaiset ovat perinteisesti erittäin aktiivisia ja vastuun jakaminen seurakuntalaisten kanssa elinehto. Esimerkiksi venäjänkielisessä työssä vanhat isokset käynnistivät uusia ryhmiä ja vapaaehtoiset alkoivat olla mukana messun toimittamisessa. Monessa kieliryhmässä koulutettiin uusia ehtoollisavustajia. Monikielinen itsenäisyyspäivän messu ja juhla 6.12.2023 Helsingin tuomiokirkossa kokosi runsaasti osallistujia.

Gospelia Kaikille --toiminnassa oli 70 vapaaehtoista. Toiminta on kaikkien saavutettavissa ikään tai sukupuoleen katsomatta. Monelle osallistujalle Gospelia Kaikille -kuoro on ensimmäinen tai ainoa kosketus kirkkoon ja seurakuntaan.

Snellu: Monissa ryhmissä ja toiminnoissa on ollut vapaaehtoisia/vertaisia mukana jakamassa kokemuksia kuten yksin lastaan odottavien ryhmässä ja myös toteuttajina, kuten Haaveleirissä ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien nuorten ryhmässä. Walk in- terapiassa suurin osa terapeuteista on vapaaehtoisia.

Etenkin Varustamoissa monimuotoisuus ja osallisuus toteutuu hyvin. Työyhteisön jäseniä on erilaisista taustoista: työntekijöiden lisäksi on työkokeilijoita, palkkatuettuja, Rikosseuraamusviraston kautta yhdyskuntapalvelua suorittavia, opiskelijoita, kokemusasiantuntijoita ja vapaaehtoisia. Työkokeilua tai muuta työllistymisjaksoa suoritti W&F-ravintoloissa 64 henkilöä, joista alle 30-vuotiaita oli 51. Työkokeilupaikoille on paljon kysyntää. Vapaaehtoiset ovat ottaneet vastuuta W&F Snellu Cafen toiminnasta yhtenä päivänä viikossa.

Kasvatus, lapsistrategian toimeenpano: Luottamushenkilöitä kutsuttiin mukaan työryhmiin ja koulutuksiin esim. lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) eteenpäin viemiseksi. Työskentelyä nuorten vaikuttajaryhmien kanssa käynnisteltiin.

Vammaistyössä helsinkiläisten vammaisten osallisuus toteutui rippikoulujen osalta esim. isosina, joulun ajan kirkkohetkissä muusikoina ja näyttelijöinä sekä esitteiden jakajina ja säästäjinä Kauneimmissa joululauluissa.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Poimintoja tiimien toimintakertomuksista

Waste&Feast-ravintolat. Ruokahävikin määrä ja laatu muuttuivat. Tuotantoketjun tehostuessa hävikkiruokaa päätyy vähemmän Stadin safkaan ja sitä tietä Waste&Feast-ravintoloihin. Jatkossa on pohdittava, miten voimme tuottaa lounasta W&F:n eettisten ja ekologisten arvojen mukaisesti hinnalla, joka on kaikille mahdollinen.

Projektitoiminnassa tärkein oppi on se, että projektitoimistossa täytyy olla vähintään yksi 100% työntekijä, jotta HSRKY:n projektijohtamisen käytäntöjen ylläpitäminen ja kehittäminen, projektisalkun käytön ja johtamisen tukeminen, sekä organisaation ja projektitoimijoiden osaamisen kehittämistä voidaan tehdä. Projektitoimistoa tarvitaan, jotta projekteissa tehtävä työ on mielekästä ja tuottavaa.

Vapaaehtoiset. Vapaaehtoiset tarvitsevat tukea ja "tunnustetuksi" tulemista, seurakuntien toiminta yhä työntekijäkeskeistä - tarvitaan lisää tukitoimia, jotta vapaaehtoinen voisi oikeasti olla itsenäinen toimija.

Moni oppi liittyy yhteistyöhön ja verkostoitumiseen, kuten:

Oppilaitostyössä tarvitaan oppilaitosten sisällä enemmän hyvinvointia vahvistavaa yhteistyötä ja lisäksi aktiivista verkostoyhteistyötä kolmannen sektorin (mm. Nyytin, YTHS:n, Helsinki Missio ja muiden hyvinvointitoimijoiden) kanssa. Näin pystytään paremmin vastaamaan opiskelijoiden mielenterveyden ja jaksamisen haasteisiin.

Tapahtumatuotannoissa on tärkeä kehittää pitkäjänteistä yhteistyötä sekä Helsingin seurakuntien että pääkaupunkiseudun yhtymien kanssa, mikä vaatii aikaa mutta palkitsee. Tapahtumatoiminta vaatii sille omistautuneen resurssin ja pelkästään yhteisten palveluiden voimin sitä ei kannata toteuttaa.

Osallisuuden vahvistaminen. Seurakuntien luottamushenkilöiden ja työntekijöiden osallisuutta kehittämiseen ja päätöksentekoon voidaan vahvistaa niin eri prosessien yhteydessä toteutettavin työpajoin kuin pienimuotoisempien työskentelyjen avulla. Keskeistä on etukäteen tehty suunnittelutyö ja tapahtuman fasilitointi. Suunnittelutyöhön tulee varata riittävästi aikaa. Oppimisen ja jakamisen kulttuuria on syytä jatkuvasti vahvistaa.

Muutamia lukuja Yhteisestä seurakuntatyöstä vuonna 2023

Sairaalasielunhoidossa kohtaamisia oli yli 8 000. Sairaalasielunhoidon varallaolo toimi 24/7. Varallaoloaikoina (ilta, yö, viikonloppu ja juhlapyhät) tuli 214 yhteydenottoa.

Mustasaarella kävijöitä noin 13 000, mikä on vähemmän kuin ennen koronaa. Juhannuksena saari oli edelleen täynnä. **Lekholmenin** avoimen toiminnan kävijämäärissä tapahtui nousua edellisiin vuosiin verrattuna, kävijöitä oli 1 670.

Omia **leirikeskkuksia** oli käytössä 5: Korpirauha, Lohiranta, Porkkala, Lekholmen ja Kivisaari. Leirivuorokausia niissä oli yhteensä n. 27 000. Ulkopuolisten kävijöiden määrä laski ja myös niistä saatavat tulot. Tämä johtuu omien leirikeskkuksien vähentymisestä: kyselyt painottuvat viikonloppuihin, jotka ovat jo täynnä omaa toimintaa. Muualta hankittuja rippileirien majoitusvuorokausia n. 14 300.

Snellun työntekijöillä oli 616 henkilökohtaista asiakastapaamista. Palveluoperaatio Saapas kohtasi festareilla, kaduilla ja Nettisaappaassa 842 nuorta. Nuoria kohdattiin Vantaan vankilassa ennätysellisen paljon: keskimäärin 10 nuorta joka kerralla. Snellun toiminnassa oli 49 vapaaehtoista, yhteistyötahoja 73.

Viittomakielisessä työssä kuurojen papilla oli mm. 27 jumalanpalvelusta ja 4 toimitusta eri puolilla eteläisintä Suomea. Kuurojen diakonilla 454 asiakaskohtaamista. **Näkövammaistyössä** oli noin 500 kohtaamista ja vapaaehtoisia n. 60 hlöä.

Perheneuvojilla oli yhteensä 6 859 asiakastapaamista (à 45 min.) ja he aloittivat 137 uutta asiakkuutta (parit, perheet ja yksilöasiakkaat). Kertaluonteisia keskusteluja käytiin 111. Yhteensä palveltiin 836 asiakasta (edellisvuonna 954 asiakasta).

Hermannin Diakoniatalon Varustamossa kohdattiin 4 793 asiakasta (edellisvuonna 3 119). Suihku-, pyykki-, vaateapu-, kuntosali- ja verstaapalveluita käytti yhteensä 1 960 henkilöä, joista asunnottomia oli 1185. Kaikkien palveluiden käyttöaste nousi edellisvuodesta. Vanhojen kävijöiden rinnalle on tullut uusia. Loppuvuodesta kävijöitä oli eniten.

Oppilaitustyössä oli etukäteen sovittuja kohtaamisia (sis. mm. sielunhoito) 1125kpl/1145 hlöä ja muita kohtaamisia verkostoissa ja oppilaitoksissa 601 kpl/16 339 hlöä. Kirkolliset ydinpalvelut (sis. mm. toimitukset ja jumalanpalvelukset) 57 kpl/ 5228 hlöä. Sosiaalisessa mediassa oppilaitospapeilla yhteensä 13 000 Instagram-seuraajaa.

Lehtisaaren nuorisokodin käyttöaste oli 98,6%. Asiakkaina oli 18 eri nuorta ja heidän perheensä.

Stadin safkassa ruoka-aputoimijoiden määrä monipuolistui ja lisääntyi: vuoden lopussa verkostoon kuului 74 ruoka-aputoimijaa, joista neljännes oli Helsingin ev.lut. seurakuntia. Lahjoitetun hävikin määrä väheni edellisvuoteen verrattuna 10 % ja oli 850 000 kiloa.

Waste&Feast-ravintoloissa (Kallio, Malmi ja Matteuksenkirkko) myytiin yhteensä 28 417 lounasta (tuloja 135 810 euroa). Ravintoloista toimitettiin lounaita myös seurakuntien ruokailuihin ja ryhmätilauksiin sekä tarjoiluja kokouksiin ja tapahtumiin.

Kymmenen vuotta täyttävät helsinkiläisten seurakuntien jäsenet kutsuttiin perinteisille **Kymppisynttäreille** Linnanmäelle. Tapahtumassa ennätyspaljon osallistujia, reilut 7 000.

Tähän meitä tarvittiin

Hyödynsimme, tarjosimme ja ylläpidimme eri viestintäkanavia kertoaksemme helsinkiläisille, medialle ja sidosryhmille Helsingin seurakuntien ja yksiköiden palveluista, toiminnasta, päätöksistä ja linjauksista: toisin sanoen kirkon elämästä ja ennen kaikkea kirkon ydinviesteistä. Etsimme ja välitimme kysyjille dataa ja toimittajille haastateltavia.

Autoimme työntekijöitä ja seurakuntia toimimaan menestyksekkäästi yhteisömmme äänitorvina arjessa, mediassa ja jatkuvasti muuttuvassa somessa. Pyrimme huolehtimaan siitä, että yhteinen viesti ja ilme tuntuvat ja näyttävät helsinkiläisiltä. Rakensimme osaltamme – viestinnän keinoin – kirkon mainetta ja Helsingistä sellaista kaupunkia, jossa kaikki voisivat elää sovussa itsensä ja naapurinsa kanssa.

Etsimme, jalostimme ja tarjosimme tietoa ja näkökulmia toiminnan johtamisen ja päätöksenteon tueksi. Toimimme monipuolisesti Helsingin seurakuntien viestijöiden verkostossa ja loimme ammatillista vertaistukea.

Mikä muuttui vuonna 2023?

Sosiaalisen median pirstoutuminen eri viite- ja käyttäjäryhmien, ikäryhmien ja kulttuuristen ryhmien perusteella jatkui. Oman sisällön orgaanista näkyvyyttä oli yhä vaikeampi saavuttaa. Merkittävä osa eri ryhmien viestinnästä tapahtuu kanavissa, joissa kirkolla ei ole vahvaa toimijuutta tai välttämättä edes pääsyä. Toisaalta viestintäkentässä oli nähtävillä viitteitä siitä, että uskosta ja elämänkatsomuksesta puhuminen on aiempaa helpompaa ja sosiaalisesti hyväksyttävämpää – aiempaa korostuneemmin nuorten miesten parissa. Kuvalla ja etenkin videolla on yhä vahvempi rooli verkon sisällöissä, mutta resurssit näiden sisältöjen tuottamiseen meillä ovat sekä absoluuttisesti että suhteellisesti vähentyneet.

Ostimme aiempaa enemmän ulkomainontapintoja eli joukkoliikenne- ja katunäkyvyyttä, esimerkkinä pyhäinpäivä. Näiden pintojen merkitys korostui, kun mainontaan ja markkinointiin varattua kokonaisbudjettia leikattiin.

Kolme konkreettista tavoitetta vuodelle 2023 ja miten strategiset tavoitteet näkyvät niissä?

Viestintästrategian laatiminen: Päätimme odottaa uuden yhteisen strategian valmistumista ja vahvistamista. Sovimme, että erillisen viestintästrategian sijaan teemme viestintäohjelman, joka tukee uuden kokonaisstrategian linjauksia. Tuon strategian valmistelussa nostimme yksikkönä tulevaisuuden onnistumisen kannalta keskeisiksi näkökulmiksi tarvelähtöisyyden ja henkilökohtaisen siteen edistämisen. Tiimi nosti tärkeiksi asioiksi myös arvojenmukaisuuden, maailmantilan huomioon, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon, syrjäytymisen ehkäisyn, ihmiset kirkkona, jäsenyyden tietoisena valintana sekä moninaisen hengellisyyden.

Verkkosivujen rakentaminen ja lanseeraaminen, kun palveluprosessit on määritelty: Ydin- ja tukipalveluiden keskeisten prosessien ja kaupunkilaisille tarkoitettujen viestien ollessa vielä työstettävänä edistimme sivustokonseptin ja hallintamallin määrittelyä. Verkkosivuhankkeen ohjaus kytkettiin viisaasti osaksi ydin- ja tukipalveluiden ohjausryhmää. Vapautimme tiimistämme resurssia verkkosivujen projektikoordinaattorille. Aloitimme selvityksen mahdollisuudesta hyödyntää kokonaiskirkon alustaa Helsingin tarpeisiin ja tehdä määrittely- ja kehitystyötä yhdessä kirkkohallituksen ja Tampereen yhtymän kanssa. Syksyn kuluessa selvitys nosti esiin haasteita, joita arvioidaan vuoden

2024 alkupuolella. Työ on hidasta. Verkkosivuja ei lanseerattu.

Alueviestijämallin laajeneminen ja vakiintuminen. Alueviestijäkonsepti vahvistui Rohkeasti yhdessä -ohjelman perintönä. Yksi määräaikainen alueviestijä pystyttiin vakinaistamaan vuoden lopussa, yksi uusi alueviestijä aloitti puolitoistavuotisessa pilotissa uudella alueella (Lauttasaari-Töölö) ja pohjoisen alueviestijälle (Malmin rovastikunta) saatiin rekrytointilupa. Huopalahden rovastikunta ei kokonaisuudessaan jatkanut pilottia, mutta resurssi valjastettiin Malmi-Munkkiniemi-yhteistyöhön.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

Viestintäpalveluiden resurssit toisaalta vähenivät, toisaalta lisääntyivät tai ainakin painopisteet osin muutuivat. Kehysbudjetti pieneni edelliseen vuoteen verrattuna 296 000 euroa eli noin 16 prosenttia samalla kun henkilöstömenojen osuus kokonaiskuluista väheni 8 prosenttia: palveluiden ja mainospintojen ostoon rahaa oli käytettävissä siis aiempaa vähemmän sekä absoluuttisesti että suhteellisesti. Toteutuneiden henkilöstömenojen osuus yksikön toimintakatteesta oli noin 41 prosenttia. Syksyn 2022 YT-päätösten myötä palvelutasoa jouduttiin osin laskemaan: vuoden 2023 alusta esimerkiksi sopimus mediatiedotejakelusta lopetettiin, Kyrkpressen-lehden Helsinki-osuutta jouduttiin pienentämään ja sisäisen viestinnän käännöspalveluiden ostoista tinkimään.

Henkilöstösiirrot sisältötiimistä ohensivat sosiaaliseen mediaan käytettävää työvoimaa yhteensä noin yhden henkilötyövuoden verran. Toisaalta tehtävänkuvien ja resurssien muutokset vahvistivat oman tiimimme kykyä kertoa helsinkiläisille auttamisesta ja yhteisestä seurakunnallisista palveluista, mutta samaan aikaan jouduimme lopettamaan esimerkiksi yhteisen median Apua ja tukea -palstan sisällöntuotannon. Siirsimme henkilöstöresurssia väliaikaisesti strategia- ja työyhteisöviestinnästä verkkosivuprojektin edistämiseen.

Ylitämme seurakunta- ja yksikköraajat myös ihan fyysisesti: yhteiskäyttötyöpisteiden ja alueviestijämallissa mukana olevien seurakuntien työtilojen hyödyntäminen sekä etätöiden tekeminen on meille arkipäivää.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Vaikka Kirkko Helsingissä -kanavien sisällöt tuotetaankin työntekijävoimin, seurakuntalaisten ääni kuuluu esim. kanavien kommenteissa ja keskusteluissa sekä itse uutisten, juttujen ja postausten aiheissa: niistä moni kertoo seurakuntien elämästä, yhteisöistä ja tapahtumista, joita ei olisi ilman seurakuntalaisia. Yhteiset isot näkyvät tapahtumat (hautausmaiden pyhäinpäivä, Ukraina-tapahtumat ja joulukalenteri erityisinä esimerkkeinä) elävät ja leviävät somessa nimenomaan kaupunkilaisten omien postausten ansiosta.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Resurssien leikkaaminen näkyy varsin suoraan sekä määrässä että laadussa. Ulkoa ostettavia palveluita tarvitaan, ja niiden korvaaminen omalla työllä synnyttää vaihtoehtoisia kuluja ja voi luoda kielteisiä kerrannaisvaikutuksia muissa vastuissa.

Pitkät ja etenkin venyvät kehityshankkeet edellyttävät vahvaa työyhteisöviestintää. Odottaminen alkaa ymmärrettävästi kyllästyttää jossain vaiheessa ja perusteet hämärtyvät. Viestintää tarvitaan myös päätösten venymisestä ja siitä, jos päätöksiä ei tehdä.

Yhdessä tekeminen on haastavuudestaan huolimatta kokonaisuuden kannalta ja tulevaisuutta ajatellen kustannustehokkain ratkaisu.

Tähän meitä tarvittiin

Kirkko ja kaupungista tehtiin vuoden 2023 aikana kaksikin printtilehden liittyvää lukemistutkimusta. Niiden mukaan lehti on luettu ja luettava ja sitä pidetään tärkeänä välineenä saada tietoa seurakuntien toiminnasta ja tapahtumista. Innolink Oy:n tekemään lukijatutkimukseen vastanneista kirkkoon kuuluvista lukijoista 22 prosenttia vastasi lehden olevan ainoa tai lähes ainoa kontakti seurakuntiin. Toisen, aktiivilukijoille tehdyn tutkimuksen mukaan lehteä pidetään ihmisläheisenä, helppokäyttöisenä ja empaattisena. Se on myös tärkeä uutisväline. Verkossa Kirkko ja kaupunki on valtakunnallinen media, jonka verkkosivut ja sosiaalisen median kanavat tavoittavat myös niitä ihmisiä, joita seurakunnat eivät muuten tavoita. Kirkko ja kaupunki media on kertonut sadoissa artikkeleissaan pääkaupunkiseudun seurakuntien toiminnasta ja ihmisistä sekä tuonut myös globaaleihin ajan ilmiöihin kristinuskoon liittyviä näkökulmia. Media on tukenut ihmisiä erittäin luetuilla ja keskusteluakin herättäneillä hengellisillä ja elämäntaidollisilla jutuillaan. Jouluradio tuo joulumusiikin kautta pääkaupunkiseudun asukkaille ja laajemmin suomalaisille joulun sanomaa. Kokonaisuutena tästä syntyy monikanavainen media, joka on seurakuntien merkittävin säännöllinen kontakti alueen asukkaisiin.

Mikä muuttui vuonna 2023?

Kirkko ja kaupungin printtilehden ilmestymismäärää jouduttiin kasvaneiden paino- ja jakelukulujen vuoksi supistamaan kahdella numerolla. Tämä pyrittiin toteuttamaan niin, että siitä olisi mahdollisimman vähän haittaa seurakunnille. Samanaikaisesti lehden sosiaalisen median sisältöjä on kehitetty ja verkkosivujen ulkoasu uusittu. Varsinkin nuoremmat ikäluokat kuluttavat mediaa verkossa. Printistä tehdään säännöllisesti lukijatutkimuksia ja verkon sekä sosiaalisen median kanavien kävijämääriä ja profiilia pystytään seuraamaan reaaliaikaisesti. Jouluradio osallistuu vuosittain kansalliseen radiotutkimukseen, jonka mukaan se oli joulukuussa valtakunnallisesti kolmanneksi tavoittavin ja neljänneksi kuunnelluin radioasema. Mediatoimitukselle on siis käytössään hyvin tehokkaat mittarit.

Kolme konkreettista tavoitetta vuodelle 2023 ja miten strategiset tavoitteet näkyvät niissä?

Yhteinen mediatoimitus on nimensä mukaisesti koko pääkaupunkiseudun yhteinen, joten se ottaa toiminnassaan huomioon kaikkien seurakuntayhtymien strategiset tavoitteet. Ne ovat varsin samansuuntaisia ja median sisältöjen kannalta ajankohtaisia ja luontevia. Ihmisten arki ja juhla, tarpeet ja toiveet, usko, toivo ja rakkaus, hädässä olevien auttaminen, tasa-arvo, yhdenvertaisuus, oikeudenmukaisuus ja luontoarvot ovat yhteisen mediatoimituksen sisältöjen keskeisiä aiheita.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

Kirkko ja kaupungin toimituksesta on vuoden aikana taloudellisista syistä jätetty täyttämättä kolme vakanssia. Tämä on vaikuttanut heikentävästi etenkin median uutistoimintaan ja myös henkilöstön jaksamiseen. Jouluradio luopui kauppakeskus Redissä olleesta tilasta, joka oli yhteinen Paavalin ja Kallion seurakuntien kanssa. Jouluradio on nyt tehnyt yhteistyötä Töölön seurakunnan ja sen Fokus-tilan kanssa. Printin ilmestymismäärien karsinta vähentää suoraan niitä kontakteja, joita pääkaupunkiseudun seurakunnilla

seurakuntalaisiin on ja vaikuttaa siten niiden strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Painetun lehden ilmestymiskertojen vähentäminen vähensi ilmoitustuottoa. Mediatoimitus toteuttaa taloudellisten resurssien niukkenemisestä huolimatta suurella antaumuksella sille sopimuksessa määritellyjä tehtäviä.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Seurakuntalaiset ja laajemmin kaupunkilaiset ovat median lukijoita, käyttäjiä ja kuuntelijoita. Heiltä saadaan myös ideoita ja palautetta ja heidän avullaan kehitetään toimintaa. Kirkko ja kaupunki -mediassa on vuoden mittaan ilmestynyt useita juttuja, joiden sisältö on perustunut lukijoilta kyselyjen kautta saatuun aineistoon. Lukijat ovat ottaneet innokkaasti ja runsain määrin osaa näihin kyselyihin. Myös Jouluradiossa vuorovaikutus kuulijoiden kanssa on jatkuvaa. Kannattaa mainita myös toimituksessa vierailleet useat lukiolaisryhmät, jotka ovat halunneet tutustua uskontojournalistisen median tekemiseen.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Kirkko ja kaupungille valmistui kevättalvella nelivuotissuunnitelma ja Jouluradiolle tulevaisuussuunnitelma, joiden mukaisesti toimintaa on lähdetty ohjaamaan. Vuoden 2024 alussa valmistellaan ehdotus printtilehden tulevien vuosien ilmestymismääräksi. Printtilehti on noin 330 000 kappaleen levikillään seurakuntien merkittävin säännöllinen kontakti seurakuntalaisiin ja sitä merkittävämpi, mitä useampaan numeroon seurakuntayhtymien taloudelliset voimavarat antavat myöten. Printtilehden rinnalla on kehitettävä digimediaa ja Kirkko ja kaupungin sosiaalisen median alustoja, sillä nämä ovat median kuluttamisen tulevaisuuden suunta ajatellen etenkin millenniaaleja ja Z-sukupolvea, joiden tavoittaminen on seurakunnille keskeisen tärkeää. Jouluradio oli Kansallisen radiotutkimuksen mukaan 15–24-vuotiaiden parissa joulukuussa maan tavoittavin radioasema. Radion kehitystyötä jatketaan hyväksi havaittujen linjausten mukaisesti.

MUU YHTEINEN SEURAKUNNALLINEN TOIMINTA

Muu yhteinen seurakunnallinen toiminta			
	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Diakoniset avustusvarat	289 252	477 494	381 895
3912410000 Kriisiavustukset	59 251	79 700	89 177
3912410001 Ruokapankkitoiminta	163 418	208 300	219 737
3912410002 Myllypuron ruuanjakelu	41 300	41 300	44 593
3912410003 Diakonialeiritoiminnan tukeminen	1 845	28 200	980
3912410004 Osatyökykyisten työllistäminen	23 438	88 994	27 408
3912410005 Kriisiapu	0	31 000	0
Käyttövarat	16 277	15 000	12 181
3921080000 Kirkkoherrainkokouksen käyttövarat	8 510	9 000	12 100
3921080002 Lääninrovastien käyttövarat	150	6 000	81
3921080003 Yhtymänjohtajan käyttövarat	7 617	0	0
Varaus toiminnan yhteisiin menoihin	1 923 421	2 515 240	1 859 458
3931080002 Seurakuntayhtymän teosto- ja gramexmaksut	53 604	54 000	17 113
3931080004 Leiritoiminnan tukeminen	477 663	480 000	476 895
3931080005 Yhteiset tapahtumat	38 865	15 000	4 500
3932040000 Nuoret aikuiset	11 432	0	0
3931080007 Jäsenyyden vahvistaminen	24 257	135 000	102 245
3931080012 Seurakuntatoiminnan digipalvelut	20 287	0	0
3931080014 Hehu korvaukset	6 542	6 000	6 525
3931080015 TKM 7	213 465	13 734	653
3931080016 Kehittämis- ja sopeuttamisraha	965 071	41 868	8 974
3931080017 Kopiosto ry kopiointioik.	54 235	54 000	53 437
3931080018 Osallistuminen yhteiseen sovintohankkeeseen	0	50 000	50 000
3931080020 Tarveharkintainen määräraha	0	1 607 637	1 081 116
3952900021 Kirkon mediasäätiö ry	58 000	58 000	58 000
Avustukset lähetykselle ja kv. diakoniale	3 061 638	2 886 000	2 720 093
3942600000 Suomen Lähetysseura	1 559 864	1 450 000	1 450 000
3942600003 Suomen Pipliaseura	169 944	150 000	150 000
3942600004 Sanansaattajat	120 012	105 000	105 000
3942700000 Kirkon Ulkomaanapu	569 984	500 000	500 000
3942700001 YKN:n myöntämät kohdennetut avustukset	641 834	681 000	515 093
Yleisavustukset	916 474	601 441	598 441
<u>Virkistystoiminta</u>			
3952900001 Helsingin seurakunnan eläkeläiset ry	3 000	0	0
3952900002 Helsingin seurakuntain Toimenhaltijat ry	3 000	0	0
<u>Kansainvälinen toiminta</u>			
3952700000 Suomen Merimieskirkko	106 000	120 000	120 000
3952900016 Kansainvälinen seurakuntatyö	9 000	9 000	9 000
3952900017 New York Finnish Lutheran Congregation	26 500	0	0
<u>Musiikki</u>			
3952900000 Cantores Minores	48 579	30 932	30 932
3952900008 Helsingin Urkukesä ry	19 700	19 700	19 700
3952900022 Gospel Helsinki ry	50 000	50 000	50 000
<u>Kirkollinen toiminta</u>			
3952900005 Tuomasysteisö ry	56 092	56 000	56 000
3952900006 Juutalainen seurakunta	20 000	20 000	20 000
3952900009 Via Crucis	66 500	0	0
3952900015 Anglikaaninen kirkko	24 515	24 000	24 000
3952900023 Helsingin raamattukoulusäätiö ry	7 500	7 500	7 500
3952900024 Suomen Ekumeeninen Neuvosto ry	49 000	0	0
3952900025 Församlingsförbundet rf	5 900	5 000	5 000
<u>Sisäiset vuokrat</u>			
3952900010 Agricola-projekti	254 075	145 723	145 723
3952900000 Cantores Minores	103 421	69 068	69 068
3952900005 Tuomasysteisö ry	18 908	10 844	10 844
3952900015 Anglikaaninen kirkko	20 485	17 173	17 173
<u>Pienet avustukset</u>			
3952900004 Suomen Mielenterveysseuran SOS-palvelu	4 500	4 500	4 500
3952900026 Hgin Nuorten Naisten Kristillinen yhdistys ry	0	2 000	2 000
3952900011 YKN:n myöntämät erilliset avustukset	19 800	10 000	7 000
KAIKKI YHTEENSÄ	6 207 062	6 495 174	5 572 068

TARVEHARKINTAINEN MÄÄRÄRAHA

Tarveharkintainen määräraha on osa yhteisen kirkkovaltuuston 9.12.2021 kokouksessaan päättämää kokonaismäärärahan jakoa vuosille 2023-2025. Yhteinen kirkkoneuvosto voi myöntää seurakunnalle tai yhteisten palveluiden osastolle anomuksesta määrärahaa tietyn projektin tai kehittämistyön toteuttamiseen.

Projektin nimi	Seurakunta/yksikkö	Toteuma v.2023
Rohkeasti eteenpäin -verkostoyhteistyöllä	Tuomiokirkko srk	41 270
Vierelläsi -nuorten jaksamisen tukeminen	Tuomiokirkko srk	35 787
Pyhäinpäivä tutuksi	Malmin srk	50 000
Seurakunta ilman seinä	Kallion srk	43 586
Vahvistuva monikulttuurinen seurakunta	Kannelmäen srk	50 000
Hietaniemen hautausmaan toiminnan kehittäminen	Hietaniemen hautausmaa	49 800
Hyvinvoiva ja ehyt arki	Lauttasaaren srk	47 558
Nuorten aikuisten työ koillis Helsingissä	Malmin srk	34 773
Mielessä mukana	Paavalin srk	50 000
Virastopalvelut yhdessä	Pakilan srk	26 475
Familjeliv -stödnätverk	Petrus frs	30 646
Pitäjänmäen seurakunnan diakoninen kauppa	Pitäjänmäen srk	50 000
Vuosaaren lukion koulutyö	Vuosaaren srk	50 000
Diakoninen kauppa Hermannin valinta	Yhteinen seurakuntatyö / Varustamot	39 894
Oikeus rippikouluun	Yhteinen seurakuntatyö / Rippikoulu	39 962
Venäjänkielisen nuorisotyön kehittäminen	Yhteinen seurakuntatyö / Venäjänkielinen srk-työ	37 404
Konsultaatiotukea seurakuntien strategiatyöhön	Yhteinen seurakuntatyö / Kehittämispalvelut	23 843
Yhteishankinnat Helsingin seurakuntayhtymässä	Hallinto-osasto / Yleishallinto	5 082
Jumalanpalveluselämän tarvelähtöinen kehittäminen	Roihuvuoren srk	30 000
Työnjako 2026	Yhtymän johtajan toimisto	14 369
Gaia -tapahtumakokonaisuuden suunnittelu	Tuomiokirkko srk	24 852
Vanhan kirkon kehittämistyö	Tuomiokirkko srk	23 375
Bärande koncept för sociala medier	Viestintäosasto	4 000
Kokemusasiantuntijat diakoniatyössä	Yhteinen seurakuntatyö / Varustamot	40 000
Matteuksenkirkon englanninkielinen perhetyö	Yhteinen seurakuntatyö / Englanninkielinen srk-työ	17 461
Waste&Feast Kallio	Yhteinen seurakuntatyö / W&F Kallio	45 894
Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokoulutus	Yhteinen seurakuntatyö / Kehittämispalvelut	7 207
Hietaniemen hautausmaa podcast	Viestintäosasto	15 000
Sisäiset vuokrat ja seurakuntien määrärahat	Hallinto-osasto / Yleishallinto	12 678
<u>Vuonna 2023 päättyneet diakoniaprojektit</u>		
Tuu messiin	Yhteinen seurakuntatyö / Erityisnuorisotyö	24 500
Digosallisuus	Mikaelin srk	42 000
Diakonisen miestyön vahvistaminen	Paavalin srk	42 000
Kaikki messiin	Kallion srk	28 000
	Yhteensä	1 077 415

1.2.4. Ympäristö –ja hautaustoimi

Tähän meitä tarvittiin

Hautaus-toimilaki velvoittaa evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntia tai seurakuntayhtymiä ylläpitämään yleisiä hautausmaita. Hautaus-toimen tehtävät ovat viranomaistehtäviä ja osa kirkon perustehtävää. Valtio rahoittaa kirkon yhteiskunnallisten tehtävien hoitamista. Laissa valtion rahoituksesta yhteiskunnalliset tehtävät on rajattu hautaus-toimeen, väestökirjanpitoon ja kulttuurihistoriallisten rakennusten ylläpitoon. Ympäristö- ja hautaus-toimi vastaa hautaus-toimilain ja kirkkolain velvoittamana hautausmaiden ylläpidosta, hautojen luovuttamisesta ja hautapaikkojen riittävydestä helsinkiläisille vainajille, sekä hautarekisterin ylläpidosta.

Kirkon ympäristödiplomia haettiin ja tuomiokapituli myönsi diplomin vuosille 2024-2028. Korpirauhan metsätalalle hyväksyttiin FSC-sertifikaatin mukaisesti laadittu metsäsuunnitelma.

Mikä muuttui vuonna 2023?

Kuolleisuus oli edelleen ennätystasolla vuonna 2023. Hautauksia oli yhteensä 5555.

Ympäristö- ja hautaus-toimessa toteutettiin tuta-menettelyn seurauksena organisaatiomuutos, jossa hautausmaiden henkilöstö siirrettiin toimintavuoden alusta yhteiseen ympäristö- ja hautaus-toimen organisaatioyksikköön ja kolmen viikon jaksotyöaikaan. Muutoksilla lisättiin joustavuutta mm. henkilöstön liikkuvuuden avulla.

Honkanummen hautausmaan krematoriossa sattui 16.6. toimintahäiriö, joka aiheutti suuret savuvahingot ja vauriota laitteistoon. Toimintakatkos aiheutti erilaisia haasteita hautaus-toimeen koko Etelä-Suomessa. Korjaustyöt jatkuvat vuoden 2024 alussa.

Uusi kirkkolaki astui voimaan 1.7., minkä johdosta hautaus-toimen ohjesääntö uusittiin ja päivitettiin hautausmaiden käyttösuunnitelmia.

Haudankaivuu siirtyi urakoitsijalta omana työnä toteutettavaksi, mikä edellytti henkilöstö- ja koneresurssien lisäämistä.

Kolme konkreettista tavoitetta vuodelle 2023 ja miten strategiset tavoitteet näkyvät niissä?

Ympäristö- ja hautaus-toimen keskeisiä tavoitteita vuonna 2023 olivat työyhteisötaitojen edistäminen henkilöstön jaksamisen ja esimiestyön tukemisen muodossa, hautaus-toimen perehdytysmateriaalin ja toimintakorttien päivittäminen sekä Kirkon ympäristödiplomin hakeminen vuosille 2024-2028.

Hautaus-toimessa valmisteltiin vuonna 2024 toteutettavaa valmennuskokonaisuutta, jolla pyritään tukemaan hautaus-toimen työyhteisötaitoja ja uutta toimintakulttuuria organisaatiomuutoksessa.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

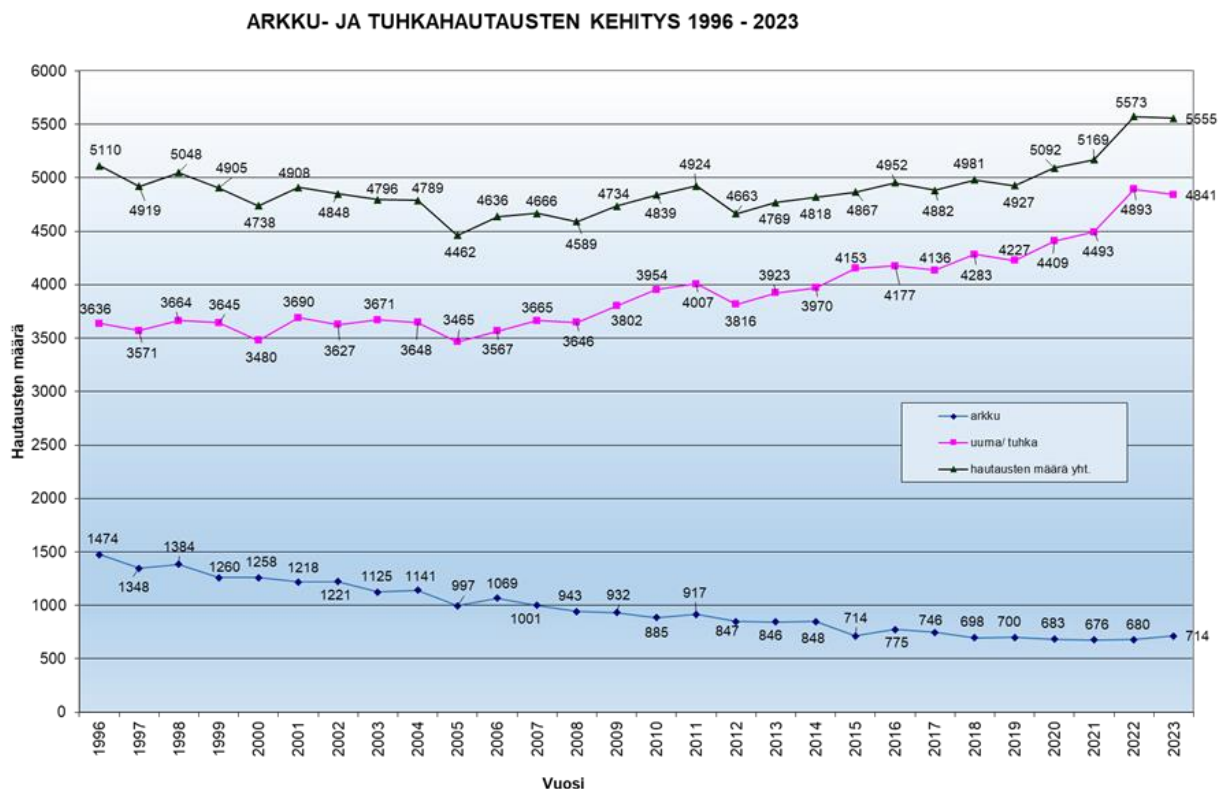
Määrärahojen sekä henkilöstön vähentyminen tilanteessa, jossa kuolleisuus ja sen myötä työmäärä lisääntyvät voimakkaasti, on aiheuttanut kuormitusta henkilöstölle.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Yhteistyössä seurakuntien kanssa järjestettiin suosittuja pyhäinpäivän tapahtumia. Malmin kappelin 100-vuotisjuhla vietettiin elokuussa. Hautausmailla oli runsaasti muitakin tapahtumia, kuten haravointipäivä ja avoimet puutarhat -päivä.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Kasvavan kuolleisuuden myötä hautaustoimen työmäärä lisääntyy ja hoidettava hautausmaapinta-ala laajenee. Tulevaisuuden henkilöstöresurssit ja toiminnan edellyttämät muut tarpeet tulee olla riittävällä tasolla hautaus toimi- ja kirkkolain edellyttämien tehtävien hoitoon.

HAUTAUKSET						
Hautausmaa	arkku	urna	tuhka ilman urnaa	sirottelu	yhteensä	urna- ja tuhka-haudaukset %
Hietaniemi	60	1025	252	205	1542	96 %
Malmi	402	1443	390		2235	82 %
Honkanummi	222	547	108	60	937	76 %
Maunula		537	72	52	661	100 %
Kulosaari	3	34	6		43	93 %
Kallion kirkko		22	37		59	100 %
Östersundom	15	39			54	72 %
Tunnustukseton	12	6	2	4	24	50 %
yhteensä	714	3653	867	321	5555	87 %

LUOVUTETUT HAUDAT						
	arkkuhaudat		uumahaudat		muistolehto ja sirottelu	yhteensä
	uusi	palautunut	uusi	palautunut		
Hietaniemi	2		10	26	535	573
Malmi	35	152	18	187	377	769
Honkanummi	62	30	62	14	241	409
Maunula			81	88	164	333
Kulosaari					8	8
Kallion kirkko			22		37	59
Östersundom	10	1	15		6	32
Tunnustukseton	9		2		8	19
yhteensä	118	183	210	315	1376	2202

1.2.5. Kiinteistötoimi

Mikä muuttui vuonna 2023?

Kiinteistö- ja rakennusalan korkeasuhdanne taittui vuonna 2022 aiheuttaen hyvin sekavan markkinatilanteen vuodelle 2023. Maailmantilanteen epävarmuus on osaltaan vaikuttanut materiaalien ja laitteiden toimitusketjuihin lisäten epävarmuutta ja varovaisuutta. Energian hinnan vaihtelut ovat jatkuneet vastoin ennako-odotuksia ja niiden ennakoitavuus on vaikeaa.

Kiinteistö- ja rakennusalalla on tarjoushalukkuus lisääntynyt, mutta epävarmuutta lisää alan toimijoiden taloudelliset haasteet, minkä vuoksi toimijoiden konkurssiriskit ovat nousseet ja toteutuneetkin merkittävässä määrin. Niin suunnitteluun kuin itse rakentamiseenkin tarjouksia saa nyt hyvin.

Korkojen korkean tason ja yleisen epävarmuuden lisääntymisen seurauksena kiinteistöjen ja huoneistojen ostohalukkuus laski merkittävästi aiheuttaen myyntihintojen kääntymisen laskuun samalla kun myyntiajat ovat pidentyneet merkittävästi. Asuntojen ja kiinteistöjen arvot laskivat merkittävästi vuonna 2023.

Miten kolme tärkeintä tavoitetta toteutuivat?

Suurten peruskorjaus/parannushankkeiden priorisointi yhdessä luottamuselimien ja käyttäjien kanssa on edennyt, mutta varsinainen käsittely on viivästynyt keväälle 2024. Tähän on osaltaan vaikuttanut työn laajuus sekä sisältöön luottamuselimiltä tulleet lisätoiveet. Työ on edennyt hyvässä yhteishengessä eri tahojen kanssa.

Vuoden 2023 kesällä onnistuttiin rekrytoimaan lähes 2 vuotta vapaana olleeseen pääosin työajastaan kohteiden myyntiin käytävä toimitila-asiantuntija. Samaan aikaan aloitti myös hankepäällikkönä arkkitehti, jonka tehtäväkuva painottuu kiinteistöjen monikäyttöisyyden lisäämiseen ja seurakuntien talosta toisiin tiloihin siirtymishankkeen vetämiseen. Näiden rekrytointien avulla on resurssitilanne näissä tehtävissä parantunut, mikä on näkynyt myyntien lukumäärän kasvamisena sekä lisääntyneinä hankkeiden suunnitteluiden käynnistymisinä. Resurssit ovat erittäin tärkeä lisä omassa käytössä olevien tilojen tiivistämisen, kehitettävien kohteiden edistämisen ja tiloista luopumisen tavoitteiden edistämisessä.

Sijoitusomaisuuden osalta sijoitusten kannattavuuden raportointitapa on käsitelty ja hyväksytty loppuvuonna 2023 sijoitusneuvottelukunnassa. Tulevaisuuden suuntaviivat kiinteistösijoitustoiminnan osalta ovat valmistelussa ja menossa käsittelyyn vuoden 2024 keväällä.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakoutuivat?

Ylläpitotöitä on vuonna 2023 ollut edelleen paljon. Investointeja saatiin edistettyä, mutta edelleen osa töistä siirtyy tuleville vuosille, missä uusi määrärahakäytäntö mahdollistaa suunnitelmallisemman toiminnan ja tuo osaltaan helpotusta. Seurakuntayhtymän rakennusten suuresta määrästä ja korkeasta iästä johtuen töitä on niin paljon, että hankkeita joudutaan priorisoimaan resurssien rajallisuuden vuoksi. Kiinteistökannan ikärakenteen vuoksi suuri osa kiinteistöistä tarvitsisi merkittäviä korjauksia nyt samaan aikaan. Avoinna olevia vakansseja on saatu täytettyä, mutta muutosten vuoksi rekrytointeja on jatkettava

henkilökunnan vaihtuvuuden vuoksi. Erityisen haastava tilanne on hautapalveluissa. Osa henkilöstöstä on kuormittunut ja sen vaikutuksia seurataan ja korjaaviin toimiin on ryhdytty.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Seurakuntien määrärahojen määräytymisperusteet ja sisäisten vuokrien määräytymisperusteet johtivat siihen, että seurakunnat jatkoivat laajasti taloudellisten resurssiensa ja käytössään olevien tilojensa suunnittelua, muutoksia ja niistä luopumisia usean vuoden aikaperspektiivillä. Vierailut seurakuntaneuvostoissa ja seurakuntien johtokunnissa jatkuivat vilkkaina laajentaen osallistujien kokonaisnäkemystä, kehittämällä yhteistoimintaa ja lisäten tietämystä pidemmän aikavälin mahdollisuuksista.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Vuoropuhelua, asioiden avointa käsittelyä ja seurakunnissa vierailuja tulee jatkaa aktiivisesti asioihin vaikuttavien eri näkökulmien esiintuomiseksi ja keskinäisen ymmärtämisen ja yhteistyön kehittämiseksi.

Eri toimijat tulee sitouttaa pitkäaikaiseen päätöksentekoon, jotta investoinnit kohdistuvat niihin tiloihin, jotka ovat Helsingin seurakuntayhtymän käytössä pitkälle tulevaisuuteen. Suurempiin korjauksiin ja muutostöihin tulee varata entistä enemmän aikaa ja muita resursseja erityisesti valmistelu- ja suunnitteluvaiheeseen, jotta kohteet palvelevat korjausten jälkeen paremmin ja monipuolisemmin käyttäjiä.

Kiinteistösijoitustoimintaa tulee kehittää valikoivammaksi siten, että sijoituskohteista tulee laatia pitkän aikavälin suunnitelmat kohteiden luokitteluun perustuen erityisesti luovuttavien kohteiden osalta.

KIINTEISTÖJEN UUDIS- JA NYKYHINTALASKELMA 31.12.2023

1.1.2024

Vastuualue	hum ²	brm ²	rm ³	Uudishinta	%	Nykyhinta	Vuosikuluma	Tavoitetaso
				€		€	€/v %/v	Nykyhinta %
Kirkot	74 960	84 290	525 829	602 911 000	76,8	463 147 000	6 046 000 1,00	78 - 86
Hautausmaarakennukset	17 357	19 652	80 888	58 983 000	67,9	40 058 000	911 400 1,55	72 - 80
Leirikeskukset	10 636	12 209	39 528	35 826 000	65,2	23 374 000	603 600 1,68	65 - 78
Toimitilat	41 006	46 502	170 148	140 725 000	65,3	91 859 000	2 001 000 1,42	72 - 80
Toimitilasalkku yhteensä	143 959	162 653	816 393	838 445 000	73,8	618 438 000	9 562 000 1,14	76 - 84
Sijoituskiinteistöt	55 843	63 143	213 340	151 773 000	67,1	101 792 000	2 374 000 1,56	
Sijoitussalkku yhteensä	55 843	63 143	213 340	151 773 000	67,1	101 792 000	2 374 000 1,56	
Kaikki yhteensä	199 802	225 796	1 029 733	990 218 000	72,7	720 230 000	11 936 000 1,21	

Kiinteistökannan pitäminen nykykunnossa edellyttäisi huomattavasti vuosikulumaa suuremman investointitason mm. toimintojen tiivistämisen vaatimien tilamuutosten ja kertyneen korjausvelan alentamisen vuoksi. Kiinteistöistä ja tiloista luopumalla vähennetään osaltaan korjausvelkaa ja vuosikulumaa sekä ulos maksettavia kustannuksia painottamalla luopumisia heikkokuntoisimpiin ja vuokratontilla oleviin kohteisiin. Investointien priorisoinnin yhteydessä on pyrittävä selvittämään myös kohteen tulevaa pitoaikaa entistä tarkemmin.

KULTTUURIHISTORIALLISTEN ARVOJEN KUSTANNUKSET

Vuosi 2023 oli ensimmäinen, jolloin Kirkkohallitus laati koko maan seurakuntatalouskohtaiset laskennalliset kulttuuriperintökustannukset. Helsingin seurakuntayhtymän kustannukset olivat 1 849 112 euroa. Koko Suomen kustannukset yhteensä olivat 24,2 milj. euroa.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia pihapiireineen ovat Helsingin Tuomiokirkko, Johanneksenkirkko, Kannelmäen kirkko, Kulosaaren kirkko, Käpylän kirkko, Lauttasaaren kirkko, Meilahden kirkko, Mikael Agricolan kirkko, Oulunkylän vanha kirkko, Paavalinkirkko, Puotilan kappeli, Suomenlinnan kirkko, Temppeliaukion kirkko, Töölön kirkko, Vanhakirkko, Östersundomin kirkko, Hietaniemen kappeli, Honkanummen kappeli, Kampin kappeli ja Malmin kappeli. Urku-, kirkonkello- ja konservointikustannukset muissa kohteissa ovat myös osa kulttuurihistoriallisesti arvokkaan omaisuuden ylläpitokustannuksia.

**Tuloslaskelman, investointien ja rahoituslaskelman
toteutumisvertailut**

2. Tuloslaskelmaosan toteutuminen (ulk/sis)

Talousarvio oli muutosten jälkeen 7,6 milj. euroa ylijäämäinen. Tilinpäätös oli 31,7 milj. euroa ylijäämäinen. Toimintatuotot ylittivät tuloarvion 1,6 milj. eurolla ja toimintakulut alittivat talousarviomäärärahat 9,5 milj. eurolla. Toimintakate alitti näin ollen talousarvion 11,0 milj. eurolla. Kirkollisverot ylittivät alkuperäisen talousarvion 11,2 milj. eurolla. Rahoitustuottojen ja kulujen nettotuotto ylitti talousarvion 8,8 milj. eurolla. Vuosikatetta kertyi peräti 29,4 milj. euroa enemmän kuin alkuperäisen talousarvion summa.

	Toteuma 2022	TA 2023	TA muutokset 2023	TA yhteensä 2023	Toteuma 2023	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot	36 205 385,66	34 379 801,57	-1 100 000,00	33 279 801,57	34 870 185,14	-1 590 383,57	104,8
Korvaukset	5 657 117,94	5 433 117,00		5 433 117,00	5 542 518,42	-109 401,42	102,0
Myyntituotot	1 564 334,26	2 958 345,00	-700 000,00	2 258 345,00	2 392 253,65	-133 908,65	105,9
Maksutuotot	5 791 510,01	5 755 339,00	-400 000,00	5 355 339,00	5 800 433,49	-445 094,49	108,3
Vuokratuotot	2 703 409,85	2 832 063,00		2 832 063,00	2 875 621,74	-43 558,74	101,5
Metsätalouden tuotot	21 942,61				51 409,19	-51 409,19	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	1 144 164,41	1 055 260,00		1 055 260,00	983 113,44	72 146,56	93,2
Tuet ja avustukset	1 170 162,60	1 038 892,00		1 038 892,00	1 152 110,26	-113 218,26	110,9
Muut toimintatuotot	121 635,78	28 700,00		28 700,00	32 234,60	-3 534,60	112,3
Sisäiset tuotot	18 031 108,20	15 278 085,57		15 278 085,57	16 040 490,35	-762 404,78	105,0
Toimintakulut	-113 279 201,29	-118 323 345,84	-676 391,57	-118 999 737,41	-109 544 437,82	-9 455 299,59	92,1
Henkilöstökulut	-54 871 520,67	-54 390 942,35	-6 342,86	-54 397 285,21	-54 365 007,15	-32 278,06	99,9
Palvelujen ostot	-22 957 488,22	-24 733 774,77	-426 576,00	-25 160 350,77	-21 821 350,61	-3 339 000,16	86,7
Palvelun ostot - sisäiset	-1 867 033,84	-1 260 475,00		-1 260 475,00	-2 135 669,83	875 194,83	169,4
Vuokratulot	-2 620 873,65	-2 531 034,69		-2 531 034,69	-2 847 785,10	316 750,41	112,5
Sisäiset vuokratulot	-16 164 074,36	-14 017 611,03		-14 017 611,03	-13 904 820,52	-112 790,51	99,2
Aineet ja tarvikkeet	-9 108 324,59	-9 395 915,00	-12 432,00	-9 408 347,00	-9 020 150,63	-388 196,37	95,9
Annetut avustukset	-4 331 042,34	-5 596 460,00	-231 000,00	-5 827 460,00	-4 098 918,89	-1 728 541,11	70,3
Muut toimintakulut	-1 358 843,62	-6 397 133,00	-40,71	-6 397 173,71	-1 350 735,09	-5 046 438,62	21,1
TOIMINTAKATE	-77 073 815,63	-83 943 544,27	-1 776 391,57	-85 719 935,84	-74 674 252,68	-11 045 683,16	87,1
Kirkollisverotulot	83 214 509,61	83 300 000,00	7 700 000,00	91 000 000,00	94 515 850,16	-3 515 850,16	103,9
Valtionrahoitus	13 000 704,00	13 270 000,00		13 270 000,00	13 349 292,00	-79 292,00	100,6
Verotuskulut	-1 359 961,84	-1 345 000,00		-1 345 000,00	-1 350 859,10	5 859,10	100,4
Kirkon rahastomaksut	-9 279 226,02	-9 500 000,00		-9 500 000,00	-9 500 330,00	330,00	100,0
Rahoitustuotot ja -kulut	5 025 879,32	10 179 457,00		10 179 457,00	19 002 054,24	-8 822 597,24	186,7
Korkotuotot	468 277,66				637 242,54	-637 242,54	
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot	21 793 589,88	14 983 660,00		14 983 660,00	17 341 580,38	-2 357 920,38	115,7
Muut rahoitustuotot	1 625 683,67	3 400 000,00		3 400 000,00	2 351 737,30	1 048 262,70	69,2
Sisäiset korkotuotot	4 508 325,03				4 598 944,61	-4 598 944,61	
Arvon alentumiset sijoituksista	-23 946 773,94				-8 682 136,08	8 682 136,08	
Arvon alentumisten palautukset sijoituksista	18 376 427,65				16 808 801,94	-16 808 801,94	
Korkokulut	-36 122,67				-7 262,30	7 262,30	
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut	-7 775 005,37	-8 204 203,00		-8 204 203,00	-8 888 507,32	684 304,32	108,3
Muut rahoituskulut	-5 480 197,56				-559 402,22	559 402,22	
Sisäiset korkokulut	-4 508 325,03				-4 598 944,61	4 598 944,61	
VUOSIKATE	13 528 089,44	11 960 912,73	5 923 608,43	17 884 521,16	41 341 754,62	-23 457 233,46	231,2
Poistot ja arvonalentumiset	-13 636 511,34	-10 807 039,99		-10 807 039,99	-10 214 989,52	-592 050,47	94,5
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 622 011,85	-10 807 039,99		-10 807 039,99	-9 498 975,47	-1 308 064,52	87,9
Kertaluonteiset poistot	-14 499,49				-716 014,05	716 014,05	
Sisäiset vyörytyserät	0,00						
Erilliskirjanpitoa hoidetut rahastot	0,00				0,00	-0,00	
Tuotot	4 319 568,20				6 629 745,29	-6 629 745,29	
Kulut	-8 734 229,19				-6 599 187,26	6 599 187,26	
Siirrot rahastosta/rahastoon	4 414 660,99				-30 558,03	30 558,03	
TILIKAUDEN TULOS	-108 421,90	1 153 872,74	5 923 608,43	7 077 481,17	31 126 765,10	-24 049 283,93	439,8
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	579 896,68	500 000,00		500 000,00	567 717,11	-67 717,11	113,5
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	471 474,78	1 653 872,74	5 923 608,43	7 577 481,17	31 694 482,21	-24 117 001,04	418,3

3. Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan talousarvion luvut johdetaan tuloslaskelmasta (vuosikate) ja investointiosasta.

	TALOUSARVIO	MUUTOKSET	TA YHTEENSÄ	TOTEUMA	POIKKEAMA
<u>Tulorahoitus</u>	<u>11 960 913</u>	<u>5 923 608</u>	<u>17 884 521</u>	<u>40 989 991</u>	<u>23 105 470</u>
Vuosikate	11 960 913	5 923 608	17 884 521	41 341 755	23 457 234
Tulorahoituksen korjauserät	0		0	-351 764	-351 764
<u>Investoinnit</u>	<u>-23 200 000</u>	<u>-2 584 689</u>	<u>-25 784 689</u>	<u>-10 008 229</u>	<u>15 776 460</u>
Investointimenot	-23 200 000	-2 584 689	-25 784 689	-11 080 776	14 703 913
Pysyvien vastaavien myyntitulot			0	1 072 547	1 072 547
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-11 239 087	3 338 919	-7 900 168	30 981 762	38 881 930
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	0	0	97 436	97 436
Lyhytaikaisten saamisten muutos	0	0	0	-2 855 858	-2 855 858
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-1 862 935	-1 862 935
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	0	0	0	-4 621 357	-4 621 357
Rahavarojen muutos	-11 239 087	3 338 919	-7 900 168	26 360 404	34 260 573

4. Investointiosan toteutuminen

KOHDE	TALOUSARVIO	MUUTOKSET	TALOUSARVIO YHTEENSÄ	TOTEUMA	POIKKEAMA
73 ICT-investoinnit					
731 Hallinto-osasto	910 000	0	910 000	415 103	494 897
732 Yhteinen seurakuntatyö	30 000	0	30 000	3 193	26 807
733 Viestintä	230 000	0	230 000	0	230 000
734 Hautaustoimi	30 000	0	30 000	29 788	212
ICT-investoinnit yhteensä	1 200 000	0	1 200 000	448 084	751 916
74 Hautaustoimi					
741 Uudisrakennukset	30 000	35 000	65 000	33 282	31 718
743 Rakennusten peruskorjaus ja -parannus	305 000	1 862 922	2 167 922	347 567	1 820 355
745 Maa- ja vesirakentaminen	725 000	-21 369	703 631	188 551	515 080
747 Koneet ja kalusto	770 000	210 000	980 000	209 808	770 192
Hautaustoimi yhteensä	1 830 000	2 086 553	3 916 553	779 207	3 137 346
75 Kiinteistötoimi					
751 Uudisrakennukset	0	335 000	335 000	0	335 000
753 Rakennusten peruskorjaus ja -parannus	15 166 000	562 854	15 728 854	6 461 913	9 266 941
754 Urut	104 000	-58 622	45 378	45 378	0
755 Maa- ja vesirakentaminen	0	0	0	0	0
757 Koneet ja kalusto	350 000	-91 096	258 904	28 904	230 000
759 Erittelemättömät ja muut investoinnit	4 550 000	-250 000	4 300 000	3 317 290	982 710
Kiinteistötoimi yhteensä	20 170 000	498 136	20 668 136	9 853 485	10 814 650
Varsinaiset investoinnit yhteensä	23 200 000	2 584 689	25 784 689	11 080 776	14 703 912
78 Sijoituskiinteistöt					
	0	0	0	0	0
*) HHR:n osake- ja rakennushankinnat	561 000	0	561 000	0	561 000
Investointitoiminta yhteensä	561 000	0	561 000	0	561 000
Myyntit yhteensä (taseesta vähennettävä osuus)	2 000 000	0	2 000 000	720 783	
HHR:n osuus	0	0	0	0	
HSRKY:n osuus	2 000 000	0	2 000 000	720 783	
Investointiosa yhteensä	23 761 000	2 584 689	26 345 689	11 080 776	15 264 912

Investointien sitovuustaso on investointikohtainen. Tietohallinnon investointihankkeiden sitovuustasona on ylin osastotaso 73.

ICT-investoinnit yhteensä sekä aineelliset investoinnit hankkeittain

Tilaus		TA kuluva 2023	Talousarviomuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2023	Yli/ali	T-%
Kokonaistulos		23 760 999,68	2 584 689,00	26 345 688,68	11 080 776,28	15 264 912,40	42,1
2014HKINV	Helsingin seurakuntayhtymä	23 760 999,68	2 584 689,00	26 345 688,68	11 080 776,28	15 264 912,40	42,1
HKL_73	ICT-investoinnit	1 200 000,00		1 200 000,00	448 083,95	751 916,05	37,3
HKL_74	Hautausoinnit	1 830 000,00	2 086 553,00	3 916 553,00	779 207,08	3 137 345,92	19,9
HKL_741	Uudisrakennukset	30 000,00	35 000,00	65 000,00	33 281,60	31 718,40	51,2
2006296	Maunulan huoltoalueen varistorakennus		30 000,00	30 000,00		30 000,00	
2009702	Hietaniemen uuden huoltorak. muutostyöt	30 000,00	5 000,00	35 000,00	33 281,60	1 718,40	95,1
HKL_743	Rakennusten peruskorjaus ja -parannus	305 000,00	1 862 922,00	2 167 922,00	347 566,94	1 820 355,06	16,0
2001279	TA-taso Hautautus. rakenn perusk. ja par.	200 000,00	-200 000,00	0,00		0,00	
HKL_743610	HIETANIEMEN HAUTAUSMAA		0,00	0,00		0,00	
HKL_743620	MALMIN HAUTAUSMAA	55 000,00	0,00	55 000,00	4 158,96	50 841,04	7,6
HKL_743630	MAUNULAN UURNALEHTO		1 421 130,00	1 421 130,00		1 421 130,00	
HKL_743640	HONKANUMMEN HAUTAUSMAA	50 000,00	641 792,00	691 792,00	343 407,98	348 384,02	49,6
HKL_745	Maa- ja vesirakentaminen	725 000,00	-21 369,00	703 631,00	188 550,54	515 080,46	26,8
2002600	TA-taso HTM maa- ja vesirakentaminen	100 000,00	-100 000,00	0,00		0,00	
HKL_745810	HIETANIEMEN HAUTAUSMAAN MAA- JA VESIRAK.	320 000,00	-50 910,00	269 090,00	28 925,83	240 164,17	10,7
HKL_745820	2007326N UURNALEHTO	25 000,00		25 000,00		25 000,00	
HKL_745830	HONKANUMMEN HAUTAUSMAA	280 000,00	-65 000,00	215 000,00	22 679,81	192 320,19	10,5
HKL_745840	MALMIN HAUTAUSMAA		194 541,00	194 541,00	136 944,90	57 596,10	70,4
HKL_747	Koneet ja kalusto	770 000,00	210 000,00	980 000,00	209 808,00	770 192,00	21,4
2002587	TA-taso HTM koneet ja kalusto	50 000,00	-50 000,00	0,00		0,00	
HKL_747010	HIETANIEMEN HAUTAUSMAA	300 000,00		300 000,00		300 000,00	
HKL_747030	HONKANUMMEN HAUTAUSMAA	300 000,00	200 000,00	500 000,00	209 808,00	290 192,00	42,0
HKL_747040	MAUNULAN UURNALEHTO	120 000,00	60 000,00	180 000,00		180 000,00	
HKL_75	Kiinteistötoimi	20 169 999,68	498 136,00	20 668 135,68	9 853 485,25	10 814 650,43	47,7
HKL_751	Uudisrakennukset		335 000,00	335 000,00	0,00	335 000,00	0,0
2010685	Oulunkylän vanha kko lisärakentaminen		135 000,00	135 000,00		135 000,00	
2007454	Kannelmäen kaavakehitys ja rakentaminen		200 000,00	200 000,00	0,00	200 000,00	0,0
HKL_753	Rakennusten peruskorjaus- ja parannus	15 166 000,00	562 854,00	15 728 854,00	6 461 913,44	9 266 940,56	41,1
2011009	Kallion kirkko porraskorjaus		58 877,00	58 877,00	58 877,14	-0,14	100,0
2010929	Merihiekan korjaus		60 000,00	60 000,00	55 248,20	4 751,80	92,1
2010930	Viikin kirkon ikkunoiden korjaus		100 000,00	100 000,00		100 000,00	
2010895	Mylypuron kirkko saneeraus		343 786,00	343 786,00		343 786,00	
2010704	Hermannin toim. siirtym. Paavalinkko:oon		250 000,00	250 000,00		250 000,00	
2010706	Ruistolan kko korjaukset		160 000,00	160 000,00		160 000,00	
2010682	Kallion kko tilamuutoksia ja hissi		100 000,00	100 000,00	1 775,89	98 224,11	1,8
2009747	Herttoniemenrannan kappelin korjaukset	40 000,00	-40 000,00	0,00		0,00	
2009748	Puotilan kappelin rakennusvuotojen korjaukset	100 000,00	63 000,00	163 000,00	60 889,92	102 110,08	37,4
2008674	Vanha kirkko, talotekniset korjaukset		50 000,00	50 000,00		50 000,00	
2008675	Meritullinkadun viemäriremontti	300 000,00	150 000,00	450 000,00	33 480,00	416 520,00	7,4
2008589	Korkeavuorenk 10 3.krs käyttötark.muutos	2 100 000,00	1 375 754,00	3 475 754,00	31 938,90	3 443 815,10	0,9
2008473	Mikaelinkirkko		394 617,00	394 617,00		394 617,00	
2007376	Vanha kirkko korjaukset		100 000,00	100 000,00	1 215,13	98 784,87	1,2
2005985	Roihuvuori kaavoitus				-7 798,29	7 798,29	0,0
2005183	Malmin kirkko	6 390 000,00	6 162,00	6 396 162,00	5 102 825,87	1 293 336,13	79,8
2001898	Östersundomin kirkko lämmitysuraat		95 825,00	95 825,00	95 825,45	-0,45	100,0
2000900	Tuomiokirkko		90 000,00	90 000,00	58 289,83	31 710,17	64,8
2000895	Lautasaaren kirkko				0,00	0,00	0,0
2006236	Johanneksen kko pieni kappeli	175 000,00	-140 346,00	34 654,00		34 654,00	
2006238	Maunulan kirkko korjaukset		528 388,00	528 388,00		528 388,00	
2006266	TA-taso/energiatehokkuushankkeet	250 000,00	-250 000,00	0,00		0,00	
2007554	Vuosaaren kirkko		250 000,00	250 000,00		250 000,00	

Tilaus		TA kuluva 2023	Talousarviomuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2023	Yli/ali	T-%
2008522	Hietan v kappi julkisivukorjaukset	90 000,00	-21 319,00	68 681,00	68 681,12	-0,12	100,0
2008524	Malmn kappeli katon huoltomaalaus	90 000,00	50 841,00	140 841,00		140 841,00	
2008528	Kivisaari vesivessat paineviemäri		28 076,00	28 076,00	0,00	28 076,00	0,0
2008529	Lekholm paineviemäri ja vesi		33 014,00	33 014,00		33 014,00	
2008601	Agricolankko, ikkunat		400 000,00	400 000,00		400 000,00	
2008955	Korpirauha lämmönjakokeskus	50 000,00	364 000,00	414 000,00	306 342,00	107 658,00	74,0
2009577	Munkkivuoren kko lämmönjakokeskus uusimine	60 000,00	-60 000,00	0,00		0,00	
2009578	Mikael Agricolan kko lämmönjakokeskukset	120 000,00	55 000,00	175 000,00	174 311,62	688,38	99,6
2009616	Kulosaaren kappelisähköjen ajantasaistam	45 000,00		45 000,00	28 573,27	16 426,73	63,5
2010346	Hniemen kappeli htm vanhan puolen portti		48 346,00	48 346,00	43 772,00	4 574,00	90,5
2010347	Laajasalon kko Ikkunoiden uusiminen		150 000,00	150 000,00	94 258,60	55 741,40	62,8
2010540	Lautasaaren kirkko 2		250 000,00	250 000,00	245 534,28	4 465,72	98,2
2010541	Johanneksen kirkko 2		7 873,00	7 873,00	7 872,51	0,49	100,0
2010542	Hissi Paavalinkirkko		66 960,00	66 960,00		66 960,00	
2010638	Huopalahden kko ja kellotapulin maalaus		650 000,00	650 000,00		650 000,00	
2010639	Roihuvuoren kko verkotus		150 000,00	150 000,00		150 000,00	
HKL_753000	KOHDISTAMATTOMAT HANKKEET	2 550 000,00	-2 550 000,00	0,00		0,00	
HKL_753269	KIRKKOJEN KORJAUKSET	2 806 000,00	-2 806 000,00	0,00		0,00	
HKL_754	Urut	104 000,00	-58 622,00	45 378,00	45 377,99	0,01	100,0
2001280	TA-taso/Soitin hankinnat kirkkoihin	50 000,00	-50 000,00	0,00		0,00	
2006181	Lautasaar kuoriurkujen puhdistus	54 000,00	-8 622,00	45 378,00	45 377,99	0,01	100,0
HKL_757	Koneet ja kalusto	350 000,00	-91 096,00	258 904,00	28 903,84	230 000,16	11,2
2010927	Maunulan kko AV		100 000,00	100 000,00		100 000,00	
2008553	Johanneksen kko AV	150 000,00	-20 000,00	130 000,00		130 000,00	
2010544	Porkkalan vesiläite				28 903,84	-28 903,84	0,0
HKL_757000	YKSILÖIMÄTTÖMÄT TALOTEKNIKKALAITTEET	200 000,00	-171 096,00	28 904,00		28 904,00	
HKL_759	Muut kiinteistötoimen investoinnit	4 549 999,68	-250 000,00	4 299 999,68	3 317 289,98	982 709,70	77,1
2011504	Ulvilantie 7 C 23				46 109,18	-46 109,18	0,0
2008531	Lehtisaaren liikekeskuksen purku	250 000,00	-250 000,00	0,00		0,00	
2009569	Koy Hgin Bulevardi 16 lainanlyhennykset	233 334,00		233 334,00	0,00	233 334,00	0,0
2009570	Lehtisaaren Papinpöydänkj 2 lainanlyhenn	290 909,00		290 909,00	286 817,46	4 091,54	98,6
2009571	Haagan pappilantie 2 A lainan lyhennys	193 333,00		193 333,00	190 114,10	3 218,90	98,3
2009572	Suonionkatu 7 lainan lyhennys	133 333,00		133 333,00	133 333,34	-0,34	100,0
2009573	As Oy Helsingin Freytaginkulma	314 253,00	124 408,00	438 661,00	438 661,00	0,00	100,0
2009575	As Oy Hgin Paraistentie 13 lainan lyhenn	270 270,00		270 270,00	270 270,28	-0,28	100,0
2009576	Jätkäsaaren Atrium lainanlyhennykset	778 723,00		778 723,00	778 723,40	-0,40	100,0
2009586	As Oy Haagan Pappilantie 2b lainan lyhen	156 666,68		156 666,68	156 666,68	0,00	100,0
2009619	As Oy Pajupillintie 28 lainan lyhennys	55 000,00	-55 000,00	0,00		0,00	
HKL_759711	OSAKEHUONEISTOJEN PERUSKORJAUKSET	1 374 178,00	-69 408,00	1 304 770,00	697 924,54	606 845,46	53,5
HKL_759807	MAANKÄYTTÖSOPIMUKSET	500 000,00		500 000,00	318 670,00	181 330,00	63,7
HKL_HHR	Hautainhoitorahasto	561 000,00		561 000,00		561 000,00	
2008567	Koy Kirsikan lainanlyhennykset	561 000,00		561 000,00		561 000,00	

III Tilinpäätöslaskelmat

1. Tuloslaskelma

	<u>1.1.-31.12.2023</u>	<u>1.1.-31.12.2022</u>	<u>Erotus</u>	<u>Ero %</u>
3 TOIMINTATUOTOT	18 829 694,79	18 174 277,46	655 417,33	4 %
## Korvaukset	5 542 518,42	5 657 117,94	-114 599,52	-2 %
## Myyntituotot	2 392 253,65	1 564 334,26	827 919,39	53 %
## Maksutuotot	5 800 433,49	5 791 510,01	8 923,48	0 %
## Vuokratuotot	2 875 621,74	2 703 409,85	172 211,89	6 %
## Metsätalouden tuotot	51 409,19	21 942,61	29 466,58	
## Kolehdit, keräykset ja lahjoitustuotot	983 113,44	1 144 164,41	-161 050,97	-14 %
## Tuet ja avustukset	1 152 110,26	1 170 162,60	-18 052,34	-2 %
## Muut toimintatuotot	32 234,60	121 635,78	-89 401,18	-73 %
4 TOIMINTAKULUT	-93 503 947,47	-95 248 093,09	1 744 145,62	-2 %
40 Henkilöstökulut	-54 365 007,15	-54 871 520,67	506 513,52	-1 %
## Palkat ja palkkiot	-43 936 428,25	-44 546 849,53	610 421,28	-1 %
## Henkilösivukulut	-10 808 851,90	-10 847 845,35	38 993,45	0 %
## Henkilöstökulujen oikaisuerät	380 273,00	523 174,21	-142 901,21	-27 %
## Palvelujen ostot	-21 821 350,61	-22 957 488,22	1 136 137,61	-5 %
## Vuokratulut	-2 847 785,10	-2 620 873,65	-226 911,45	9 %
46 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 020 150,63	-9 108 324,59	88 173,96	-1 %
## Ostot tilikauden aikana	-9 017 278,66	-9 103 338,94	86 060,28	-1 %
## Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-2 871,97	-4 985,65	2 113,68	-42 %
47 Annetut avustukset	-4 098 918,89	-4 331 042,34	232 123,45	-5 %
49 Muut toimintakulut	-1 350 735,09	-1 358 843,62	8 108,53	-1 %
5 TOIMINTAKATE	-74 674 252,68	-77 073 815,63	2 399 562,95	-3 %
## Verotulot	107 865 142,16	96 215 213,61	11 649 928,55	12 %
## Kirkollisverotulo	94 515 850,16	83 214 509,61	11 301 340,55	14 %
## Valtionrahoitus	13 349 292,00	13 000 704,00	348 588,00	3 %
## Verotuskulut	-1 350 859,10	-1 359 961,84	9 102,74	-1 %
## Keskusrahastomaksut	-9 500 330,00	-9 279 226,02	-221 103,98	2 %
## Toiminta-avustukset	0,00	0,00	0,00	100 %
60 Rahoitustuotot- ja kulut	19 002 054,24	5 025 879,32	13 976 174,92	278 %
## Sijoituskiint. ja huon. tuotot	17 341 580,38	21 793 589,88	-4 452 009,50	-20 %
## Sijoituskiint. ja huon. kulut	-8 888 507,32	-7 775 005,37	-1 113 501,95	14 %
## Korkotuotot	637 242,54	468 277,66	168 964,88	36 %
## Muut rahoitustuotot	2 351 737,30	1 625 683,67	726 053,63	45 %
## Korkokulut	-7 262,30	-36 122,67	28 860,37	-80 %
## Arvonmuutokset sijoituksista	8 126 665,86	-5 570 346,29	13 697 012,15	-246 %
## Muut rahoituskulut	-559 402,22	-5 480 197,56	4 920 795,34	-90 %
2 VUOSIKATE	41 341 754,62	13 528 089,44	27 813 665,18	206 %
Poistot ja arvonalentumiset	-10 214 989,52	-13 636 511,34	3 421 521,82	-25 %
## Suunnitelman mukaiset poistot	-10 214 989,52	-13 636 511,34	3 421 521,82	-25 %
Erilliskirjanpitoa hoidetut rahastot:				
## Tuotot	6 629 745,29	4 319 568,20	2 310 177,09	53 %
## Kulut	-6 599 187,26	-8 734 229,19	2 135 041,93	-24 %
## Siirto rahastoon/rahastosta	-30 558,03	4 414 660,99	-4 445 219,02	-101 %
1/1 TILIKAUDEN TULOS	31 126 765,10	-108 421,90	31 235 187,00	-28809 %
## Tilinpäätössiirrot	567 717,11	579 896,68	-12 179,57	-2 %
1 TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	31 694 482,21	471 474,78	31 223 007,43	6622 %

2 Rahoituslaskelma

	1.1.–31.12.2023	1.1.–31.12.2022
Tulorahoitus	40 989 990,68	9 967 218,71
Vuosikate	41 341 754,62	13 528 089,44
Tulorahoituksen korjaukset	-351 763,94	-3 560 870,73
Investoinnit	-10 008 229,57	-10 210 591,55
Investointimenot	-11 080 776,28	-15 038 617,08
Pysyvien vastaavien myyntitulot	1 072 546,71	4 828 025,53
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	30 981 761,11	-243 372,84
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 621 356,77	-1 803 826,81
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	97 436,12	0,00
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-2 855 857,93	-1 881 568,87
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-1 862 934,96	77 742,06
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-4 621 356,77	-1 803 826,81
Rahavarojen muutos	26 360 404,34	-2 047 199,65
Rahavarojen muutos (tase)	26 360 404,34	-2 047 199,65
Rahoitusarvopaperit	19 273 762,98	-11 064 704,64
Rahat ja pankkisaamiset	7 086 641,36	9 017 504,99
Rahavarojen muutos	26 360 404,34	-2 047 199,65
Rahavarat 31.12.	216 309 244,61	189 948 840,27
Rahavarat 1.1.	189 948 840,27	191 996 039,92

3. Tase

VASTAAVAA	31.12.2023		31.12.2022	
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT</u>				
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>				
A Aineettomat oikeudet	715 613,98		1 084 402,17	
A Hautaustoimen aineettomat hyödykkeet	96 416,48		114 836,41	
A Muut pitkävaikutteiset menot	1 539 954,83	2 351 985,29	1 062 638,18	2 261 876,76
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>				
A Maa- ja vesialueet	52 444 421,30		52 161 540,01	
A Hautaustoimen aineelliset hyödykkeet	16 635 747,61		18 438 850,48	
A Rakennukset	115 562 505,22		121 175 261,62	
A Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 377 704,11		2 608 472,82	
A Koneet ja kalusto	581 006,76		949 766,80	
A Muut aineelliset hyödykkeet	461 948,45		461 948,45	
A Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	8 522 501,37	196 585 834,82	2 206 147,66	198 001 987,84
<u>Sijoitukset</u>				
A Osakkeet ja osuudet	105 530 289,56	105 530 289,56	104 059 241,08	104 059 241,08
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</u>				
# Testamentti- ja lahjoitusrahastojen varat	18 761 129,15		17 816 785,22	
# Seurakuntien keräysvarat	0,00		0,00	
# Hautainhoitorahaston varat	40 825 817,05	59 586 946,20	37 890 562,39	55 707 347,61
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>				
<u>Saamiset</u>				
<u>Pitkäaikaiset saamiset</u>				
C Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
<u>Lyhytaikaiset saamiset</u>				
C Myyntisaamiset	1 923 978,64		3 252 487,99	
C Lainasaamiset	0,00		0,00	
C Muut saamiset	4 709 188,08		861 457,84	
C Siirtosaamiset	1 359 868,49	7 993 035,21	1 023 231,45	5 137 177,28
<u>Rahoitusarvopaperit</u>				
C Osakkeet ja osuudet	199 550 202,11		161 166 465,51	
C Muut arvopaperit	0,00	199 550 202,11	19 109 973,62	180 276 439,13
Rahat ja pankkisaamiset		16 759 042,50		9 672 401,14
C4		588 357 335,69		555 116 470,84
<u>VASTATTAVAA</u>				
<u>OMA PÄÄOMA</u>				
III Peruspääoma	182 534 379,98		182 534 379,98	
III Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	277 499 135,64		277 027 660,86	
III Tilikauden ylijäämä/alijäämä	31 694 482,21	491 727 997,83	471 474,78	460 033 515,62
<u>POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET</u>				
III Poistoero	18 438 696,85	18 438 696,85	19 006 413,96	19 006 413,96
<u>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT</u>				
Ulostilitettävät jumalanpalveluskolehdit	39 961,21		0,00	
Ulostilitettävät muut kolehdit	40 403,89		0,00	
Ulostilitettävät keräykset	17 071,02		0,00	
# Testamentti- ja lahjoitusrahastojen pääomat	18 761 129,15		17 816 785,22	
# Hautainhoitorahaston pääoma	40 825 817,05	59 684 382,32	37 890 562,39	55 707 347,61
<u>VIERAS PÄÄOMA</u>				
<u>Pitkäaikainen</u>				
III Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00		0,00	
III Saadut ennakot	819 000,00		838 500,00	
III Muut velat	0,00	819 000,00	0,00	838 500,00
<u>Lyhytaikainen</u>				
III Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00		0,00	
III Saadut ennakot	357 718,07		297 990,04	
III Ostovelat	5 248 767,28		5 135 117,84	
III Muut velat	2 044 553,16		2 473 086,56	
III Siirtovelat	10 036 220,18	17 687 258,69	11 624 499,21	19 530 693,65
		588 357 335,69		555 116 470,84

4. Konsernitase

	31.12.2023		31.12.2022	
VASTAAVAA				
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT</u>				
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>				
Aineettomat oikeudet	2 365 016,24	2 365 016,24	2 274 907,71	2 274 907,71
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>				
Maa- ja vesialueet	57 897 675,33		60 231 730,89	
Hautaus-toimen aineelliset hyödykkeet	16 635 747,61		18 511 036,60	
Rakennukset	196 771 611,13		204 205 197,21	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 220 585,55		2 465 483,83	
Koneet ja kalusto	727 548,48		1 243 028,30	
Muut aineelliset hyödykkeet	462 348,45		462 348,45	
Ennakkomaksut ja keskenkäisöt	8 522 501,37	283 238 017,92	2 206 147,66	289 324 972,94
<u>Sijoitukset</u>				
Osakkeet ja osuudet	37 237 588,03	37 237 588,03	36 012 088,27	36 012 088,27
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</u>				
Toimeksiantojen varat	59 586 946,20	59 586 946,20	55 707 347,61	55 707 347,61
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>				
<u>Vaihto-omaisuus</u>				
Aineet- ja tarvikkeet	25 515,02	25 515,02	25 515,02	25 515,02
<u>Saamiset</u>				
Saamiset	9 266 010,44	9 266 010,44	6 427 450,51	6 427 450,51
<u>Rahoitusarvopaperit</u>				
Rahoitusarvopaperit	200 223 600,55	200 223 600,55	181 532 755,28	181 532 755,28
Rahat ja pankkisaamiset	23 286 447,21	23 286 447,21	16 344 239,18	16 344 239,18
VASTAAVAA YHTEENSÄ		615 229 141,61	587 649 276,52	
VASTATTAVAA				
<u>OMA PÄÄOMA</u>				
Peruspääoma	182 534 379,98		182 534 379,98	
Osakepääoma	20 338 398,58		19 081 956,47	
Muut omat rahastot	2 030 782,89		2 071 936,32	
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	235 925 644,43		238 544 443,17	
Tilikauden yli-/alijäämä	28 265 666,17	469 094 872,05	-2 561 748,13	439 670 967,81
VÄHEMMISTÖOSUUDET	3 791 687,66	3 791 687,66	3 791 677,83	3 791 677,83
<u>POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET</u>				
Poistoero	18 438 696,85		19 006 413,96	
Vapaaehtoiset varaukset	1 375 010,17	19 813 707,02	1 573 082,20	20 579 496,16
<u>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT</u>				
Toimeksiantojen pääomat	59 684 382,32	59 684 382,32	55 707 347,61	55 707 347,61
<u>VIERAS PÄÄOMA</u>				
<u>Pitkäaikainen vieras pääoma</u>				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	38 531 068,18		41 609 352,11	
Saadut ennakot	819 000,00		850 297,51	
Muut velat	-24 594,19	39 325 473,99	7 286,78	42 466 936,40
<u>Lyhytaikainen</u>				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 413 441,60		3 387 015,33	
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00		0,00	
Lainat muilta luotonantajilta	0,00		0,00	
Saadut ennakot	388 150,51		352 269,93	
Ostovelat	5 878 609,53		5 804 095,80	
Muut velat	2 280 560,51		2 728 040,21	
Siirtovelat	11 558 256,42	23 519 018,57	13 161 429,44	25 432 850,71
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		615 229 141,61	587 649 276,52	

IV Tilinpäätöksen liitetiedot

1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätös on laadittu Kirkkohallituksen antaman tilinpäätösohjeen mukaan.

1.1. Arvostusperiaatteet ja menetelmät

Pysyviin vastaaviin merkityt aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on arvostettu seuraavasti:

* Aineettomat oikeudet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Muut pitkävaikutteiset menot	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Maa- ja vesialueet	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Hautausmaat	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Rakennukset	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Kiinteät rakenteet ja laitteet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Koneet ja kalusto	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Muut aineelliset hyödykkeet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Keskeneräiset työt ja hankinnat	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Sijoitukset	alkuperäiseen hankintamenoonsa tai sitä alhaisempaan tilinpäätöspäivän markkina-arvoon

Vaihtuvien vastaavien saamisiin merkityt myynti-, laina ja muut saamiset on arvostettu nimellisarvoonsa tai tätä alhaisempaan todennäköiseen arvoonsa.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenoonsa tai tätä alempaan tilinpäätöspäivän markkina-arvoon.

Velat on arvostettu nimellisarvoonsa.

1.2. Jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Menot ja tulot

Menojen ja tulojen kirjaamisperusteena on suoriteperuste. Kirkollisverotulot kirjataan maksuperusteisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet: Hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Taseeseen aktivoidaan yli 20 000 euron hankinnat, jotka poistetaan taloudellisena vaikutusaikanaan.

Yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyi 7.10.2021 poistosuunnitelman, joka otettiin käyttöön 1.1.2022. Joitakin poistoajoja lyhennettiin Kirkkohallituksen antaman suosituksen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat	1.1.2022 alkaen
	poistoaika vuotta
Aineettomat hyödykkeet	
Tietojärjestelmien käyttöoikeus	3
Muut aineettomat oikeudet	3
Muut pitkävaikutteiset menot	3
Aineelliset hyödykkeet	
Hautausmaat	
<i>Muut pitkä vaikutteiset menot</i>	3
Siunauskappelit	40
Muut rakennukset	10
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15
Urut	15
Koneet ja laitteet	3
Muut aineelliset hyödykkeet	3
Rakennukset	
Kirkot	50
Seurakuntatalot	20
Kappelit	40
Leiri- ja kurssikeskukset	20
Asuinrakennukset	25
Diakonian lalitokset	15
Hallinto- ja laitosrakennukset	20
Muut rakennukset	15
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Maa- ja vesirakenteet	15
Urut	15
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	15
Koneet ja kalusto	
Kuljetusvälineet	5
ATK-laitteisto	3
Muut koneet ja laitteet	3
Hautainhoitorahaston poistosuunnitelma	
Kasvihuoneet ja kioskit	10
Muut rakennukset	10
ATK-laitteet	3

1.3. Konsernitase

Helsingin seurakuntayhtymä laatii vain konsernitaseen Kirkkohallituksen tilinpäätösohjeen mukaan. Konsernitaseen laatimisessa on käytetty seuraavia periaatteita:

- Konsernin keskinäinen omistus eliminoidaan nimellis- eli pariarvomenetelmällä.
- Konserniyhtiöiden väliset velat ja saamiset on oikaistu.
- Osakkuusyhtiöitä tai omistusyhteisyhteisöjä ei ole yhdistetty konsernitaseeseen.
- Lähipiiriyhteisöt, joissa Helsingin seurakuntayhtymän äänivaltaosuus on yli 50 % ja joiden taseen loppusumma on yli miljoona euroa, on yhdistetty konsernitaseeseen. Lähipiiriyhteisöjen osalta Gaius-säätiön vuoden 2019 tase ja Töölön Kristan vuoden 2020 tase. Fanny Wredes Stiftelsen, Johannes Diakoniföreningin, Stiftelsen Lugnetin osalta on yhdistetty vuoden 2022 tase, ja Töölön tukisäätiön konsernitaseeseen on yhdistetty vuoden 2023 tase. Lähipiiriyhteisöjen toiminnassa ei ole tapahtunut muutoksia. Lähipiiriyhteisöjä, joiden taseen loppusumma on alle miljoona euroa, ei ole yhdistetty konsernitaseeseen olennaisuuden periaatteella.
- Konsernin taseeseen aktivoidun hyödykkeen sisäinen kate eliminoidaan konsernitaseessa, mikäli se on olennainen.
- Vähemmistöosuus erotetaan konsernin omasta pääomasta omaksi eräkseen. Vuoden 2023 konsernitaseessa As Oy Lontoonpihan vähemmistöosuus 49,07 % on erotettu omasta pääomasta omaksi eräkseen.
- Konsernitaseessa tytäryhtiöiden tekemät poistot on oikaistu vastaamaan Helsingin seurakuntayhtymän poistosuunnitelman mukaisia poistoja. Poisto-oikaisut kohdistuvat konsernin edellisten tilikausien yli-/alijäämään tai tilikauden yli-/alijäämään.

2. Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tilinpäätöskirjan sisältö vastaa pääosin Kirkkohallituksen ohjetta.

3. Tuloslaskelman liitetiedot

Henkilöstökulut	2023	2022
Rahapalkat	43 936 428	44 546 849
<i>Rahapalkat (aktivoitunut) 409700</i>	<i>-57 654</i>	<i>-66 442</i>
	<hr/> 43 878 774	<hr/> 44 480 407
Sosiaalimaksut 410000,414000,415000	1 724 895	1 638 105
<i>Sosiaalimaksut (jaksotetut)</i>		
<i>Sosiaalimaksut (aktivoitunut) 416000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	<hr/> 1 724 895	<hr/> 1 638 105
Eläkevakuutusmaksut 412000	9 109 003	9 157 109
<i>Eläkevakuutusmaksut (jaksotetut)</i>	<i>-39 098</i>	<i>26 984</i>
	<hr/> 9 069 905	<hr/> 9 184 093
Eläkekulut 414500	13 691	22 724
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauseurat	-380 273	-523 174
Henkilöstökulut ilman luontoisetuja ja muita henkilöstömenoja	54 306 992	54 802 155
Muut henkilöstömenot 418300	361	2 924
Henkilöstökulut ilman luontoisetuja	54 307 353	54 805 079
Luontoisedut yhteensä 407800	57 654	66 442
Henkilöstökulut yhteensä	54 365 007	54 871 520

Vapaaehtoiset henkilöstökulut	2023	2022
Matkakustannukset (oma henkilöstö) (437000)	550 777	490 442
Koulutuspalvelut, henkilöstö (439000)	462 092	512 378
Työterveyshuolto (439300)	643 543	608 429
	<hr/> 1 656 411	<hr/> 1 611 249

Tarkemmat tiedot henkilöstöstä, henkilöstön tilasta ja investoinneista henkilöstöön annetaan kertomusvuodelta erillisessä henkilöstökertomuksessa.

Rahoitusarvopapereiden tuotot- ja kulut	2023	2022
Tuotot:		
Korkotuotot (600000-602000)	637 243	468 278
Sijoitusten myyntivoitot (606010, 606030)	1 014 676	284 593
Osinkotuotot (605000)	225 721	100 391
Palkkionpalautukset (606200)	976 814	890 043
Valuuttakurssivoitot (606100)	843	299 964
Muut rahoitustuotot (607000)	133 684	50 692
Yhteensä	<hr/> 2 988 980	<hr/> 2 093 961
Arvonmuutokset sijoituksista netto	8 126 666	-5 570 346
Kulut:		
Korkokulut (610000-614000)	7 262	36 123
Sijoitusten myyntitappiot (625220,625230)	533 132	5 413 562
Omaisuuksien hoito- ja välityspalkkiot (625300)	22 851	45 306
Valuuttakurssitappiot (625000)	1 964	20 624
Muut rahoituskulut (626000)	1 455	707
Yhteensä	<hr/> 566 665	<hr/> 5 516 320
Rahoitusarvopapereiden tuotto	10 548 981	-8 992 705

Sijoituskiinteistöjen tuotot ja kulut**2023****2022****Tuotot:**

Vuokratuotot(604000,604090, 604100,604200)	16 484 255	17 794 170
Metsätaloustuotot 604300	3 370	926
Pysyvien vastaavien myyntivoitot 604500	351 764	1 792 530
Muut tulot	502 191	2 205 965
Yhteensä	17 341 580	21 793 590

Kulut:

Palvelujen ostot (615200,615240,615350,615220, 615210)	964 404	1 018 674
Vuokratulot (615000,615040,615050,615100)	5 662 664	4 614 591
Aineet, tarvikkeet ja tavarat (615230,615300,615320)	351 110	349 888
Metsätalouden kulut (615360)	5 366	1 849
Muut kulut (615360,615370,615400)	1 904 963	1 790 003
Yhteensä	8 888 507	7 775 005

Sijoituskiinteistöjen tuotto**8 453 073****14 018 584****Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä (netto)****19 002 054****5 025 879****Tilinpäätössiirrot**

Poistoeron muutos	567 717	579 897
-------------------	----------------	----------------

Rahastojen muutos

Hautainhoitorahaston muutos (679800)	-915 057	-3 799 272
Testamenttirahaston muutos (679800)	945 615	-1 235 228
	30 558	-5 034 500

Tilintarkastuspalkkiot BDO Audiator Oy**35 756****18 442**

4. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

4.1. Pysyvät vastaavat ja poistot

Nro	Pysyvien vastaavien ryhmä	Kirjanpitoarvo 01.01.2023	Lisäykset 2023	Vähennykset 2023 2)	Siirrot erien välillä 1)	Kirjanpitoarvo ennen poistoja	Tilikauden sumu- ja kertapoistot	Kirjanpitoarvo 31.12.2023
1002	Aineettomat hyödykkeet	2 028 799,87	445 237,01	0	-36 679,20	2 437 357,68	-607 975,42	1 829 382
1110	Maa- ja vesialueet	52 161 540,01	318 670,00	-35 788,71	0	52 444 421,30	0	52 444 421
1130	Hautausmaat	18 438 850,48	370 742,48	0	0	18 809 592,96	-2 173 845,35	16 635 748
1160	Rakennukset	121 175 261,62	795 813,51	0	350 788,26	122 321 863,39	-6 759 358,17	115 562 505
1180	Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 608 472,82	45 377,99	0	0	2 653 850,81	-276 146,70	2 377 704
1190	Koneet ja kalusto	949 766,80	28 903,84	0	0	978 670,64	-397 663,88	581 007
1200	Muut aineelliset hyödykkeet	461 948,45	0	0	0	461 948,45	0	461 948
1310	Osakkeet ja osuudet	104 059 241,08	2 156 042,54	-684 994,06	0	105 530 289,56	0	105 530 290
	Yhteensä	301 883 881	4 160 787	-720 783	314 109	305 637 995	-10 214 990	295 423 005
101500	Keskeneräiset aineettomat	233 076,89	252 846,94	0	36 679,20	522 603,03	0	522 603
128000	Keskeneräiset työt	2 206 147,66	6 667 141,97	0	-350 788,26	8 522 501,37	0	8 522 501
	Yhteensä	304 323 106	11 080 776	-720 783	0	314 683 099	-10 214 990	304 468 110

- Sarakkeen arvo kuvaa siirtoja eri omaisuustilien ja Keskeneräisten töiden -tilin välillä.
- Pysyvien vastaavien investoinnit kirjataan "Keskeneräisten töiden" -tilin kautta hankkeen valmistumiseen saakka, jolloin ne siirretään luonteensa mukaisille pysyvien vastaavien tileille.

4.2. Siirtosaamiset

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Kela korvausten jaksotus	250 000	235 000
Helsingin kaupunki Harkinnanvarainen lisäavustus	0	30 000
eQ palkkionpalautus HSRKY	263 112	197 729
Hki-Vantaa yht. maa-alueuotot/kulut	620 121	302 582
Kohdistamattomat FirstCard-laskut	156 794	166 847
YV 2023 siirtyvät	34 126	0
Turistityö siirto v 2023	58 296	0
Iltpäiväkerhon tulot	0	40 040
Tuoton korjaus. Sacrum Kotimaa	20 934	
Muut siirtosaamiset	10 862	51 034
Haahtela Vuokrareskontra	-54 376	
Siirtosaamiset yhteensä	<u>1 359 868</u>	<u>1 023 231</u>

4.3. Rahoitusomaisuus

	Hankinta-arvo	Kirjanpitoarvo	Markkina-arvo	Erotus kp.arvo vs hank.arvo	Erotus m.arvo vs kp.arvo
Sijoitusten pankkitilien saldo	6 094 330	6 094 330	6 094 330	0	0
Korkorahastot	94 717 225	93 349 984	95 948 007	-1 367 241	2 598 023
Osakerahastot	79 244 753	78 233 682	85 031 465	-1 011 071	6 797 783
Pääomarahastot	28 416 790	27 966 536	28 807 060	-450 254	840 524
Saldo ilman pankkitilejä	202 378 768	199 550 202	209 786 532	-2 828 566	10 236 330
Saldo yhteensä	208 473 098	205 644 532	215 880 862	-2 828 566	10 236 330

Rahoitusomaisuuteen kuuluvien arvopapereiden arvonalentumisia on kirjattu vuoden 2023 tilinpäätöksessä 2,8 milj. euroa. Tilinpäätöksessä 2022 tehtyjä arvonalentumisia on palautettu vuonna 2023 10,9 milj. euroa. Toimenpiteiden yhteisvaikutus on 8,1 milj. euroa.

5. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

5.1 Siirtovelat

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Lomapalkkajaksotus	9 002 724	9 144 941
Vuokraajaksotus	19 500	19 500
Kuluvaraus As Oy Hgin Viikin Letkajenkka	100 000	282 221
Kuluvaraus As Oy Hgin Lontoonpiha	74 497	74 497
Kuluvaraus As Oy Hgin Berliininpiha	282 221	253 719
Tuntipalkkojen jaksotus	137 805	256 678
Kuluvaraus Jätkäsaaren Atrium	50 000	50 000
Kiinteistövero	0	905 459
YV siirtyvät erät	0	8 111
Lahjoitukset /avustukset Siirto	39 964	36 328
Keräysvarojen/kolehtien siirto	8 393	70 177
Terveystalo jaksotus	0	53 144
Ukranalaiset Suomessa avustus	0	50 000
Syys ja joulukuun tuplalaskut Kotimaa Oy:lle	0	96 063
Haahtela Vuokraeskontra	0	21 081
Muut siirtovelat	321 116	302 579
Siirtovelat yhteensä	<u>10 036 220</u>	<u>11 624 499</u>

6. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

6.1. Kattamaton eläkevastuu (laskennallinen JuEL-vastuu)

Kirkon eläkevastuu 31.12.2023 on noin 5 516 milj. euroa.

Eläkerahaston suuruus 31.12.2023 on noin 1 853 miljoonaa euroa, joten koko kirkon kattamaton eläkevastuu 31.12.2023 on noin 3 664 milj. euroa.

Keva huolehtii seurakuntien henkilöstön työeläketurvan toimeenpanosta. Kirkon eläkerahasto vastaa eläketurvan rahoituksesta.

JuEL:in mukaan määräytyvistä eläkesitoumuksista seurakuntataloudet vastaavat yhteisvastuullisesti, eikä niiden kattamatonta osaa voida jakaa seurakuntatalouskohtaisesti.

Helsingin seurakuntayhtymän laskennallinen osuus koko kirkon kattamattomasta eläkevastuusta voidaan kuitenkin arvioida seuraavasti:

Eläkerahaston kattamaton eläkevastuu 31.12.2023	3 663 787 218
Koko kirkon palkkasumma vuonna 2023	536 300 000
Helsingin seurakuntayhtymän palkkasumma (JuEL)	45 901 953
Hautainhoitorahaston palkkasumma	2 604 674
<u>Yhteensä</u>	<u>48 506 627</u>
Helsingin seurakuntayhtymän osuus	313 583 794 a)
Hautainhoitorahaston osuus	17 794 092 a)
<u>Yhteensä</u>	<u>331 377 885</u>

Helsingin seurakuntayhtymän laskennallinen osuus koko kirkon kattamattomasta eläkevastuusta on 313,6 milj. euroa (vuonna 2022 vastaava luku oli 293,3 milj. euroa)

Hautainhoitorahaston osuus koko Helsingin seurakuntayhtymän laskennallisesta eläkevastuusta on 17,8 milj. euroa (vuonna 2022 vastaava luku oli 16,3 milj. euroa)

Laskennallinen kattamaton osuus on yhteensä 331,4 milj. euroa

Helsingin seurakuntayhtymän oman eläkesäännön mukaisten eläkkeiden vuotuinen eläkevastuu on noin 18.000 euroa.

a) Helsingin seurakuntayhtymän osuuden laskentakaava on seuraavanlainen:

Keskusrahaston eläkevastuuvajaus * Hgin seurakuntayhtymän palkkasumma (HHR:n palkkasumma)
Koko kirkon palkkasumma

6.2. Kiinnitykset, omavelkaiset takaukset, koronvaihtosopimukset ja leasingvastuut

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä tai takauksia				
	Seurakuntayhtymä		Konserni	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0	0	38 344 830	41 531 078
Vakuudeksi annetut kiinnitykset			46 869 000	46 869 000
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta	0	0	14 722 816	16 154 019

Johdannaiset	Kohde-etuuden arvo				Käypä arvo			
	Seurakuntayhtymä		Konserni		Seurakuntayhtymä		Konserni	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Koronvaihtosopimukset	0	0	11 977 842	14 253 018	0	0	-83 110,00	-921 193,43

Tilikauden päättyessä Helsingin seurakuntayhtymän tytäryhtiöillä voimassa olleilla koronvaihtosopimuksilla on suojattu vaihtuvakorkoisten pankkilainojen korkoriskiä. Koronvaihtosopimukset on käsitelty kirjanpidossa suojaavina ja ne erääntyvät tilikausien 2022–2027 aikana.

Leasingvastuiden yhteismäärä				
	Seurakuntayhtymä		Konserni	
	2023	2022	2023	2022
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	381 149	399 217	381 149	399 217
Myöhemmin maksettavat	331 969	360 922	331 969	360 922
Yhteensä	713 118	760 139	713 118	760 139

Leasing sopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta

6.3. Maanvuokravastuut

Helsingin seurakuntayhtymän vastuut maanvuokrista tehtyjen sopimusten mukaan ovat seuraavat:

Seuraavalla tilikaudella (vuonna 2024) maksettavat tonttien vuokrat	Yhteensä	143 866
Vuosina 2025 - 2029 maksettavat tonttien vuokrat	Yhteensä	707 551
Vuosina 2030 eteenpäin maksettavat tonttien vuokrat	Yhteensä	3 162 335
	Kaikki yhteensä	4 013 752

6.4. Arvonlisäveron palautusvastuu

Arvonlisäverolain mukaan uudisrakentamis- tai perusparantamismenoista vähennyksenä käsiteltäyn veroon sisältyy palauttamisvastuu 10 vuoden ajalla, jos kiinteistön tai sen osan käyttötarkoitus muuttuu tänä aikana vähennykseen oikeuttamattomaksi.

Arvonlisäveron palautusvastuiden määrä oli 31.12.2022 yhteensä 14.762,01 euroa, 31.12.2023 määrä on 0 euroa.

6.5. Hautausmaa-alueiden vallintarajoitukset

Helsingin seurakuntayhtymän hautausmaa-alueilla on vallintarajoitukset. Hautaus-toimilaki 5.5.2003 / 457 10 § ja 28 § 5 mom.

7. Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

TYTÄRYHTEISÖN/ YHDISTYKSEN/ SÄÄTIÖN NIMI	KOTIPAIKKA	OMISTUS- OSUUS	ÄÄNIVALTA- OSUUS	OMASTA	VIERAASTA	TILIKAUDEN
				PÄÄOMASTA 1000 euroa	PÄÄOMASTA 1000 euroa	TULOKSESTA 1000 euroa
<u>Tytär-yhteisöt (yhdistelty konsernitaseeseen)</u>						
As Oy Helsingin Suonionkatu 7	Helsinki	100,00 %	100,00 %	7 101	1 639	4
As Oy Kastelholmantie 1	Helsinki	100,00 %	100,00 %	331	5	0
Kiinteistö Oy Pajupillintie 28	Helsinki	100,00 %	100,00 %	97	358	0
As Oy Helsingin Haagan Pappilantie 2 a	Helsinki	100,00 %	100,00 %	1 677	2 329	22
Kiinteistö Oy Haagan Pappilantie 2 b	Helsinki	100,00 %	100,00 %	375	1 892	0
As Oy Helsingin Korkeavuorenkatu 10	Helsinki	100,00 %	100,00 %	6 782	19	0
As Oy Helsingin Laivalahdenkaari 28	Helsinki	100,00 %	100,00 %	4 880	12	0
As Oy Helsingin Freytaginkulma	Helsinki	100,00 %	100,00 %	2 385	6 141	3
Kiinteistö Oy Latokartanon Liikekeskus	Helsinki	100,00 %	100,00 %	5 271	1	-12
Kiinteistö Oy Latokartanon Liikekeskuksen Pysäköint	Helsinki	100,00 %	100,00 %	1 120	0	0
Kiinteistö Oy Helsingin Bulevardi 16	Helsinki	100,00 %	100,00 %	16 592	4 256	126
Kiinteistö Oy Kellokosken Juhlatalo	Tuusula	100,00 %	100,00 %	3 237	1	-23
As Oy Helsingin Lontoonpiha	Helsinki	50,93 %	50,93 %	3 931	800	0
As Oy Helsingin Kiskontie 22	Helsinki	100,00 %	100,00 %	6 552	14	-28
As Oy Helsingin Paraistentie 13	Helsinki	100,00 %	100,00 %	3 791	2 619	30
Kiinteistö Oy Helsingin Lehtisaaren Papinpöydänkuja 2	Helsinki	100,00 %	100,00 %	3 980	1 112	-17
As Oy Helsingin Jätkäsaaren Atrium	Helsinki	100,00 %	100,00 %	10 192	13 841	-7
<u>Osakkuus- ja omistusyhteisyyshyönteisöt (ei yhdistelty konsernitaseeseen)</u>						
As Oy Helsingin Viikin Letkajenka 2021	Helsinki	15,96 %	15,96 %	4 263	312	-
As Oy Helsingin Viikin Agropolis 2021	Helsinki	21,28 %	21,28 %	2 909	261	-
As Oy Helsingin Lehtihovi 2021	Helsinki	33,24 %	33,24 %	3 464	774	5
As Oy Neulapadontie 7 2020	Helsinki	29,92 %	29,92%	146	11	-
Kiinteistö Oy Vantaan Kuusitie 25 2021	Vantaa	21,11 %	21,11 %	379	3	-4
As Oy Hiihtomäentie 34 tilikausi 30.6.2020	Helsinki	9,92 %	9,92 %	68	119	1
As Oy Ruoholahdenkatu 16 2021	Helsinki	22,71 %	22,71 %	160	116	-17
As Oy Helsingin Berliininpiha 2019	Helsinki	4,55 %	4,55 %	922	126	-
<u>Hautainhoitorahaston osakkuusyhteisöt (ei yhdistelty konsernitaseeseen)</u>						
Kiint.Oy Espoontori 2021	Espoo	21,46 %	21,46 %	5 541	2 663	0
Kiinteistö Oy Kirsikka / 2023	Kirkkonummi	35,00 %	35,00 %	8 251	5 735	-
<u>Lähipiiriyhteisöt (yhdistelty konsernitaseeseen)</u>						
Töölön seurakunnan tukisäätiö (2023)	Helsinki	100,00 %	59,00 %	3 222	18	20
Fanny Wredes stiftelse (v. 2022)	Helsinki	100,00 %	57,00 %	2 269	12	-20
Gaius-säätiö (v. 2019)	Helsinki	100,00 %	55,56 %	14 403	8 406	-279
Töölön Krista Ry (v. 2020)	Helsinki	100,00 %	50,00 %	980	66	99
Stiftelsen Lugnet (v. 2022)	Helsinki	100,00 %	71,00 %	1 849	8	-11
Johannes diakoniförening (v. 2022)	Helsinki	62,50 %	62,50 %	749	60	56
<u>Lähipiiriyhteisöt (ei ole yhdistelty konsernitaseeseen, koska taseen loppusumma alle 1 milj. € tai HSRKY:n äänivaltaisuus alle 50 %)</u>						
Lauttasaaren perhesäätiö (v. 2022)	Helsinki		75,00 %	352	2,34	1
Käpylän siirtolayhdistys (v. 2022)	Helsinki		55,56 %	199		124
Lasten Suviranta -säätiö (v. 2022)	Helsinki		100,00 %	1 134		11
Björkebo sommarhem rf (v. 2022)	Helsinki		42,86 %	9		0
Pro Lukas rf (v. 2022)	Helsinki		44,44 %	74		1
Pro Markus rf (v. 2022)	Helsinki		66,67 %	15		-3
Pakilan Tormaystävät (v. 2022)	Helsinki		25,00 %	1	0,25	0

8. Taseyksikköinä hoidettujen rahastojen tilinpäätökset

8.1. Testamenttirahastojen tilinpäätöslaskelmat

VASTAAVAA	31.12.2023		31.12.2022	
PYSYVÄT VASTAAVAT				
<u>Aineelliset hyödykkeet ja sijoitukset</u>				
Asunto-osakkeet	1 963 260,85		2 173 260,85	
Maa- ja vesialueet	5 000,00	1 968 260,85	5 000,00	2 178 260,85
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>				
<u>Saamiset</u>				
<u>Lyhytaikaiset saamiset</u>				
Lyhytaikaiset myyntisaamiset	0,00		0,00	
Saamiset yhtymältä	0,00		410 677,99	
Siirtosaamiset	14 282,11	14 282,11	25 151,09	435 829,08
<u>Rahoitusomaisuusarvopaperit</u>				
Osakkeet ja osuudet	16 651 163,82		14 164 147,91	
Muut arvopaperit	23 552,70	16 674 716,52	831 452,70	14 995 600,61
Rahat ja pankkisaamiset		103 869,67		207 094,68
		18 761 129,15		17 816 785,22
VASTATTAVAA				
<u>OMA PÄÄOMA</u>				
Sidottu pääoma		9 146 710,20		9 104 475,42
Vapaa pääoma	8 350 219,41		9 947 538,01	
Tilivuonna tuloutetut testamenttivarat	326 248,05		213 306,36	
Tilikauden yli-/alijäämä	277 061,54	8 953 529,00	-1 448 534,57	8 712 309,80
<u>VIERAS PÄÄOMA</u>				
<u>Lyhytaikainen</u>				
Rahastojen velat				
Lyhytaikaiset ostovelat	2 956,90		0,00	
Velka yhtymälle	657 933,05	660 889,95	0,00	0,00
		18 761 129,15		17 816 785,22
Testamentti- ja lahjoitusrahaston tuloslaskelma				
		Toteutuma		Toteutuma
		2023		2022
<u>Toimintatuotot</u>				
Vuokratuotot	207 362,62		198 821,77	
Muut tuotot	59,96	207 422,58	28,81	198 850,58
<u>Toimintakulut</u>				
Huoneistokulut	-96 188,13		-89 614,08	
Hautojen hoitomaksut	-120,00		-2 086,90	
Muut kulut	-6 725,82		-3 215,00	
Käytetty varoja toimintaan	-668 553,56	-771 587,51	-833 145,81	-928 061,79
yht.		-564 164,93		-729 211,21
<u>Rahoitustuotot ja -kulut</u>				
Korkotuotot	3 869,16		24 450,91	
Osinkotuotot ja tuotto-osuudet	38 387,30		56 251,40	
Sijoitusarvopap. myyntivoitot	219 175,69		161 183,87	
Asuntojen myyntivoitot	50 262,52		0,00	
Valuuttakurssivoitot	12 913,09		19 306,39	
Palkkionpalautukset	63 070,42		48 652,29	
Muut rahoitustuotot	39,23		0,00	
Arvonalentumisten palautukset	927 653,93	1 315 371,34	434 316,25	744 161,11
Rahoituskulut	-105 960,89		-61 024,20	
Sijoitusarvopap. myyntitappiot	-192 947,88		-474 775,56	
Valuuttakurssitappiot	-338,44		-30,78	
Arvonalentumiset	-174 897,66	-474 144,87	-927 653,93	-1 463 484,47
		841 226,47		-719 323,36
yht.				
Tilikauden tulos		277 061,54		-1 448 534,57
<u>Pääömiin tehdyt muutokset</u>				
Tilivuonna tuloutetut uudet testamentit/lahjoitukset		6 392,44		52 397,12
Tuloutukset sijoituksista (ja asunnon myynnistä v. 2023)		109 855,61		160 909,24
Tuloutus asunnon myynnistä		210 000,00		
Pääoman kasvu tilivuoden aikana ilman tulosta		326 248,05		213 306,36

Taseen sidottu pääoma 9.146.710,20 € sisältää Vastaavaa puolelta asunnot sekä maa-alueen yht. 1.968.260,85 €, rahoitusomaisuusarvopapereista muut kuin eQ:n, Korkian, BlueOrchardin, OP:n ja UB:n sijoitussalkkujen arvopaperit yht. 7.178.449,35 €.

Vapaalla pääomalla tarkoitetaan eQ:n ja vaihtoehtoisten sijoitusten sijoitussalkuissa olevia rahavaroja.

Tilikauden tulos 277.061,54 € ei sisällä tilivuonna tuloutettuja testamenttivaroja (uudet testamentit/lahjoitukset sekä tuloutukset sijoituksista). Tilivuonna tuloutetut testamenttivarat huomioon ottaen tilikauden tulos on 277.061,54 € + 326.248,05€ = 603.309,59 €.

Tilinpäätöksessä on tehty seuraavat muutokset vapaaseen sekä sidottuun pääomaan:

Vapaan pääoman nettomuutos:

Siirrot vapaasta pääomasta sidottuun pääomaan:

rah.tuott. kautta kasvaneet arvopaperiosuuksien arvot, ei eQ ja vaihtoeht.sij.	-371 120,74
rah.tuott. kautta vähentyneet arvopaperiosuuksien arvot, ei CS/eQ	18 830,35
Lisäsijoitus Aktia	-9 800,00
	<hr/>
	-362 090,39

Sidotun pääoman nettomuutos:

Lisäsijoitus Aktia	9 800,00
Sijoitettujen varojen realisointi (sidotun pääoman väh.)	-109 855,61
Asunnon myynti	-210 000,00
Siirrot vapaasta pääomasta sidottuun pääomaan lisäykseksi:	
rah.tuott. kautta kasvaneet arvopaperiosuuksien arvot, ei eQ ja vaihtoeht.sij.	371 120,74
Siirrot vapaasta pääomasta sidottuun pääomaan vähennykseksi:	
rah.tuott. kautta vähentyneet arvopaperiosuuksien arvot, ei eQ ja vaihtoeht.sij.	-18 830,35
	<hr/>
	42 234,78

8.2. Hautainhoitorahaston toimintakertomus ja tilinpäätös

Hautainhoitorahaston olennaiset piirteet

Hautainhoitorahaston tehtävänä on tarjota monipuolisia ja luotettavia hautainhoitopalveluja sopimuksessa määritellyllä tavalla sekä turvata toiminnan jatkuvuus sijoittamalla rahaston varoja tuottavasti ja taloudellisesti riskit halliten. Hautainhoitorahasto vastaa, erillään seurakuntayhtymän taloudesta, rahaston varojen ja omaisuuden pääomalla ja tuotolla niiden hautojen hoidosta, jotka seurakuntayhtymä on ottanut huolehtiakseen. Hautausmailla hautainhoitorahaston vastuulla olevien hoitosopimusten hautojenhoitotyöt toteutetaan kiinteistöosaston ympäristö- ja hautaus-toimen palveluyksikön johtamana ja järjestämänä. Arvopaperisijoitustoimintaa hoitaa hallinto-osasto ja kiinteistö-sijoitustoimintaa kiinteistöosasto. Kiinteistöosaston ympäristö- ja hautaus-toimen hautapalveluyksikkö on hoitanut haudanhoitosopimusten solmimisen ja niihin liittyvän asiakaspalvelun sekä haudanhoitokisterin ylläpidon.

Arviointi toiminnasta ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

Toimintavuonna hautainhoitorahaston kanssa tehtyjä hoitosopimuksia oli yhteensä 55 357 kappaletta, joista 16 291 oli hautaoikeuden lunastuksen yhteydessä otettuja niin sanottuja perushoitoja, 8 311 yhden kesän hoitoja, 14 687 määräaikaishoitoja (5-100 vuotta) ja 16 068 ainaishoitoja. Määräaikaishoidot ovat kestoaltaan eripituisia ja myös hoidettavat haudat ovat pinta-alaltaan erikokoisia. Tällä hetkellä solmimme 5-25 vuoden määräaikaishoitoja. Hautainhoitorahaston hautojenhoitotoiminta toteutui osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön avulla laadukkaasti ja ennakkosuunnitelmien mukaisesti.

Ympäristötoiminta

Hautojen hoitotoiminnassa ympäristöasiat huomioidaan Kirkon ympäristödiplomin mukaisesti.

Arviointi resurssien käytöstä

Rahavarojen sijoitustoiminta

Sijoitustoiminnan vähimmäistavoitteena on sijoitetun pääoman reaaliarvon säilyttäminen. Tästä syystä vuosituoton tulee olla vähintään inflaation suuruinen. Hautainhoitorahaston varojen sijoittamisessa pyritään matalahkolla, sijoitusstrategian mukaisella riskitasolla mahdollisimman hyvään tuottoon.

Korko- ja osakesalkun varainhoito kilpailutettiin vuoden 2021 alussa ja päävarainhoitajaksi valittiin eQ Varainhoito Oy 1.3.2021 lähtien. CapMan Wealth Services Oy on toiminut seurakuntayhtymän yhteistyökumppanina suhteessa Credit Suisseen, jossa seurakuntayhtymän struktuurisijoitukset ovat olleet säilytyksessä. Yhteistyö CapMan Wealth Services Oy:n kanssa päättyi syksyllä 2023, jonka jälkeen struktuurisijoituksia on hoidettu suoraan Credit Suisseen kanssa. Hautainhoitorahaston viimeiset struktuurisijoitukset erääntyivät joulukuun 2023 lopulla.

Seurakuntayhtymän sijoitustoiminnan ohjeet ovat olleet voimassa vuoden 2021 alusta lähtien, ohjaten seurakuntayhtymän oman sijoitussalkun lisäksi myös hautainhoitorahaston

sekä testamentti- ja lahjoitusrahastojen sijoitustoimintaa. Sijoitustoiminnan ohjeet sisältävät muun muassa linjauksen seurakuntayhtymän strategisesta allokaatiosta, jonka pohjalta sijoitusneuvottelukunta vahvistaa sijoitustoiminnassa kulloinkin sovellettavan taktisen allokaation. Strateginen ja taktinen allokaatio eivät kuitenkaan ole ohjanneet Credit Suissen säilytyksessä olevia struktuureja. Struktuurien myynnistä ja erääntymisestä vapautuvat varat on sijoitettu strategisen ja taktisen allokaation linjausten mukaisesti.

Yhteinen kirkkoneuvosto hyväksyi kokouksessaan 14.12.2023 seurakuntayhtymän uuden sijoitussuunnitelman, joka astuu voimaan 1.1.2024 alkaen, korvaten tuolloin seurakuntayhtymän sijoitustoiminnan ohjeet.

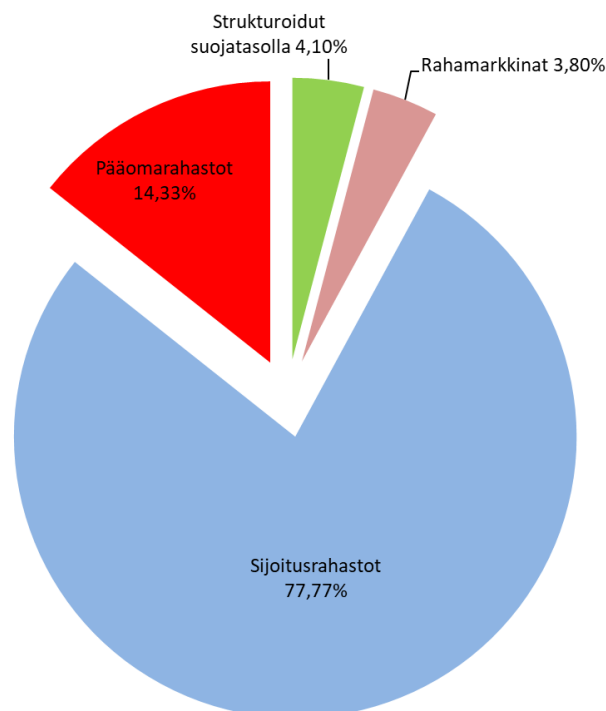
Hautainhoitorahaston sijoitusten kirjanpitoarvo oli tilinpäätöksessä 25,3 milj. euroa, markkina-arvo oli vuoden vaihteessa 26,5 milj. euroa. Vuonna 2023 eQ:n varainhoidon korko- ja osakesijoitussalkun tuotto oli 11,64 % (salkun aloituspäivästä 19.4.2021 lähtien yht. 1,86 %).

Hautainhoitorahaston eQ Varainhoidon sijoitussalkku sisältää osakerahastoja, lyhyen koron rahastoja, pitkän koron rahastoja sekä vaihtoehtoisista sijoituksista Private Equity – ja Private Credit –rahastoja. Salkun riskitaso on hallittu riittävällä hajauttamisella. Vastaavasti osa Credit Suissen säilytyksessä olevista strukturoiduista sijoituksista on ollut pääomaturvattuja.

eQ:n vaihtoehtoisten sijoitusten lisäksi hautainhoitorahaston sijoitussalkku sisältää kolmea vaikuttavuusrahastoa (Korkia Uusiutuva Energia –rahasto, Blue Orchard Sustainable Assets –rahasto ja UB Forest Industry Green Growth Feeder –rahasto) sekä Osuuspankin R2 Crystal –hedgerahastoa ja Hamilton Lane Large Buyout Club –rahastoa.

Sijoitustoiminnassa käytetään eettisesti korkeatasoisia varainhoitajia ja sijoitustoiminnassa suositaan positiivisen arvottamisen vaihtoehtoa, eli vastuullisten yritysten suosimista sijoituskohteina.

Sijoitusten jakauma 31.12.2023:

Hautainhoitorahaston kiinteistösijoitukset

Hautainhoitorahastolla on sijoituskiinteistöjä yhteensä noin 9041 m² ja niiden markkina-arvoksi on arvioitu noin 8,7 milj. euroa. Merkittävimmät omistukset ovat yhteensä 4885 m² osuudet Kirkkonummella sijaitseva Kiinteistö Oy Kirsikka ja Kiinteistö Oy Espoontorin 4106 m² suuruinen toimistokohde Espoon keskuksessa. Lisäksi omistetaan Honkanummen hautausmaan Kukkatalo.

Kirkkonummen kohde on vuokrattu lähes täysin. Neuvotteluja vuokrasopimusten jatkosta ja uusia vuokrasopimuksia on tehty merkittävästi vuonna 2023, joista merkittävin on kohteen päävuokralaisen pitkäaikainen jatkovuokrasopimus, joka allekirjoitettiin syksyllä 2023. Kiinteistö Oy Espoontorin toimistotilat tyhjenivät kesällä 2020 kaikkien vähemmistöosakkeenomistajien oalta, hautainhoitorahaston tilat mukaan lukien. Osakkaat ovat yhdessä selvittäneet mahdollisuuksia tilojen vuokraamiseen ja myymiseen. Kiinteistön pääomistajan vaihtuminen kesällä 2023 on merkittävästi parantanut kiinteistön hallintaa ja päätöksenteon avoimuutta. Toimia tiloista luopumiseksi jatketaan aktiivisesti vuonna 2024.

Kiinteistösijoitustoiminnan vastuut

Helsingin seurakuntayhtymä / Hautainhoitorahasto on sitoutunut vastaamaan Kiinteistö Oy Kirsikan lainojen korkoihin ja lyhennyksiin tarvittavista vastikkeista. Helsingin osuus näistä lainoista on noin 5,5 milj. euroa.

JOHTOPÄÄTÖKSET TOIMINNAN TULEVAA SUUNNITTELUA VARTEN

Hautainhoitorahaston hoitohaudoille tarvitsemat ryhmäkasvit hankitaan ryhmäkasviviljelyyn erikoistuneilta kauppapuutarhoilta.

Hautainhoitorahaston hautojen hoitoon kohdistuvat menot katetaan vuosittain syntyvillä hoitotoiminnan tuotoilla, määräaikaishoitojen pääomavähennyksillä ja rahavarojen sekä kiinteistösijoitusten tuotoilla. Ainaishoitosopimukset ja ennen 1970-lukua solmitut pitkäaikaiset hoitosopimukset eivät ole sisältäneet inflaatio suojaa. Käytännössä osa vanhoista hoitosopimuksista on sellaisia, joissa alun perin maksettu hoitopääoma on jo käytetty ko. haudan hoitoon, vaikka hoitosopimukset ovat vielä voimassa. Tämä heikentää hautainhoitorahaston taloudellista tilannetta. Sijoitustoiminta turvaa sopimushautojen hoitotason ylläpitämisen, hautainhoitorahaston maksuvalmiuden sekä tarpeelliset investoinnit. Hautainhoitorahaston sijoitustoimintaa hoidetaan sijoitustoiminnan ohjeen mukaisen strategian pohjalta.

ARVIOINTI HAUDANHOITOSOPIMUSTEN VASTUISTA JA HAUTAINHOITORAHASTON VAROJEN YLI- TAI ALIKATTEISUUDESTA

Kirkkohallituksen antaman laskentaohjeen mukaan hautainhoitorahaston tai seurakunnan taseen liitetiedoiksi tehdään:

1. laskelma haudanhoitovastuun määrästä tilinpäätöspäivänä
2. laskelma hautainhoitosopimusten yli- tai alikatteisuudesta

Kun tilivuoden hautainhoidon välittömät ja välilliset kulut jaetaan hoidettujen hautojen lukumäärällä, saadaan yhden hoidetun haudan kulut keskimäärin tilivuoden aikana. Jäljellä olevan hoitovastuun määrä saadaan kertomalla yhden hoidetun haudan kulut kaikkien hoidossa olevien hautojen yhteenlasketulla, jäljellä olevien haudanhoitovuosien lukumäärällä.

Laskelma hautainhoitorahaston yli- tai alikatteisuudesta laaditaan siten, että hautainhoitorahaston taseen loppusummasta vähennetään jäljellä oleva haudanhoitovastuun määrä. Kun seurakunnassa arvioidaan hautainhoitorahaston yli-/alikalteisuutta, otetaan huomioon myös varojen käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus. Kirkkohallitukselle ilmoitetaan hautainhoitosopimusten yli-/alikalteisuus kirjanpitoarvon mukaan laskettuna.

Laskelma antaa erään karkealla tasolla olevan tarkastelumallin tilinpäätöshetkellä arvioida hautainhoitorahaston vastuita ja hautainhoitorahaston varojen yli- tai alikalteisuutta. Laskelma ei sisällä arviointia tulevan inflaatio- ja kustannuskehityksen vaikutuksista vastuisiin. Laskelma ei myöskään tarkastele hautainhoitorahaston sijoitustoiminnan pääomien tulevaa tuottoa ja kehitystä.

Laskennallisen hoitovastuun yli-/alikalteisuudessa voi olla suurtakin vaihtelua eri vuosien tilinpäätöksissä. Vaihteluun vaikuttaa mm:

- sijoitustoiminnassa toteutettavien operaatioiden vaikutukset tasearvojen muutoksiin
- pienetkin vaihtelut vuosittaisissa hoitokustannuksissa hoitohautaa kohden aiheuttavat suuresta hoitovuosimassasta johtuen laskennallisesti merkittäviä muutoksia yli-/alikalteisuuteen.
- ainaishoitosopimukseen sisältyvän tulevan hoitovastuun arvioinnin laskennalliseksi perusteeksi ainaishoitajien pituudeksi määriteltiin vuoden 2002 hautainhoitovastuulaskelmaan 30 vuotta. Vuodesta 2002 on kulunut kaksikymmentäyksi vuotta ja ainaishoitosopimukseen sisältyvän hoitovastuun hahmottamiseksi vuodelle 2023 on jäljempänä olevassa laskelmassa käytetty ainaishoidon kestonä 9 vuotta.

Käyttötalousosa

	TA kuluva 2023	Toteuma 1 - 12 /2023	Yli-Ali	T-%
Toimintatuotot (ulkoiset)	2 509 850,00	2 458 640,46	51 209,54	98,0
Toimintakulut (ulkoiset)	-4 350 722,92	-4 035 071,45	-315 651,47	92,7
Toimintakate	-1 840 872,92	-1 576 430,99	-264 441,93	85,6
Poistot ja arvonalentumiset				
Laskennalliset erät		-25 943,51	25 943,51	0,0
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	-1 840 872,92	-1 602 374,50	-238 498,42	87,0

Tuloslaskelma

900 HAUTAINHOITORAHASTO

	<u>1.1.-31.12.2023</u>	<u>1.1.-31.12.2022</u>	<u>Erotus</u>	<u>Ero %</u>
3 TOIMINTATUOTOT	2 458 640,46	2 400 131,96	58 508,50	2 %
## Korvaukset	0,00	0,00	0,00	100%
## Maksutuotot	2 458 641,77	2 399 833,19	58 808,58	2 %
## Tuet ja avustukset	0,00	300,00	-300,00	
## Muut toimintatuotot	-1,31	-1,23	-0,08	
4 TOIMINTAKULUT	-4 035 071,45	-3 816 956,75	218 114,70	6 %
40 Henkilöstökulut	-3 242 786,75	-3 057 320,79	185 465,96	6 %
## Palkat ja palkkiot	-2 604 674,46	-2 455 404,95	149 269,51	6 %
## Henkilösivukulut	-656 688,03	-612 549,14	44 138,89	7 %
## Henkilöstökulujen oikaisuerät	18 575,74	10 633,30	7 942,44	75 %
## Palvelujen ostot	-216 768,92	-183 079,53	33 689,39	18 %
## Vuokratulut	-5 431,58	-3 837,18	1 594,40	42 %
46 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-569 153,33	-572 719,25	-3 565,92	-1 %
## Ostot tilikauden aikana	-569 153,33	-572 719,25	-3 565,92	-1 %
49 Muut toimintakulut	-930,87	0,00	930,87	0 %
5 TOIMINTAKATE	-1 576 430,99	-1 416 824,79	-159 606,20	11 %
60 Rahoitustuotot ja -kulut	661 373,92	-1 616 106,26	2 277 480,18	-141 %
## Sijoituskiint. ja huon. tuotot	1 265 500,64	1 203 561,31	61 939,33	5 %
## Sijoituskiint. ja huon. kulut	-1 481 846,32	-1 197 919,39	283 926,93	24 %
## Korkotuotot	2 771,62	24 073,43	-21 301,81	88 %
## Muut rahoitustuotot	173 346,07	158 802,02	14 544,05	9 %
## Korkokulut	0,00	-628,50	-628,50	
## Arvonmuutokset sijoituksista	1 355 646,73	-727 266,40	-2 082 913,13	-286 %
## Muut rahoituskulut	-654 044,82	-1 076 728,73	-422 683,91	-39 %
2 VUOSIKATE	-915 057,07	-3 032 931,05	2 117 873,98	-70 %
## Poistot ja arvonalennukset	0,00	-766 341,18	766 341,18	-100 %
## Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	-766 341,18	766 341,18	-100 %
## Arvonalentumiset (-palautukset)	0,00	0,00	0,00	100 %
1A TILIKAUDEN TULOS	-915 057,07	-3 799 272,23	2 884 215,16	-76 %

Tuloslaskelma – vertailu talousarvioon

	<u>TA 2023</u>	<u>Toteutuma 2023</u>	<u>Erotus</u>	<u>Käyttö%</u>
TOIMINTATUOTOT	2 509 850,00	2 458 640,46	-51 209,54	98 %
Maksutuotot	2 509 850,00	2 458 641,77	-51 208,23	98 %
Tuet ja avustukset	0,00	0,00	0,00	-100 %
Muut toimintatuotot	0,00	-1,31	-1,31	-100 %
TOIMINTAKULUT	-4 350 722,92	-4 035 071,45	315 651,47	93 %
Henkilöstökulut	-3 612 722,92	-3 242 786,75	369 936,17	90 %
Palkat ja palkkiot	-2 898 014,57	-2 604 674,46	293 340,11	90 %
Henkilösivukulut	-714 708,35	-656 688,03	58 020,32	92 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	0,00	18 575,74	18 575,74	-100 %
Palvelujen ostot	-173 900,00	-216 768,92	-42 868,92	125 %
Vuokrakulut	-11 700,00	-5 431,58	6 268,42	46 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-552 400,00	-569 153,33	-16 753,33	103 %
Ostot tilikauden aikana	-552 400,00	-569 153,33	-16 753,33	103 %
Muut toimintakulut	0,00	-930,87	-930,87	-100 %
TOIMINTAKATE	-1 840 872,92	-1 576 430,99	264 441,93	86 %
Rahoitustuotot- ja kulut	-65 000,00	661 373,92	726 373,92	-1117 %
Sijoituskiint. ja huon. tuotot	1 220 000,00	1 265 500,64	45 500,64	104 %
Sijoituskiint. ja huon. kulut	-1 285 000,00	-1 481 846,32	-196 846,32	115 %
Korkotuotot	0,00	2 771,62	2 771,62	-100 %
Muut rahoitustuotot	0,00	173 346,07	173 346,07	-100 %
Korkokulut	0,00	0,00	0,00	-100 %
Arvonmuutokset sijoituksista	0,00	1 355 646,73	1 355 646,73	-100 %
Muut rahoituskulut	0,00	-654 044,82	-654 044,82	-100 %
VUOSIKATE	-1 905 872,92	-915 057,07	990 815,85	-52 %
Poistot ja arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	-100 %
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	-100 %
TILIKAUDEN TULOS	-1 905 872,92	-915 057,07	990 815,85	-52 %
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 905 872,92	-915 057,07	990 815,85	-52 %

Tase

<u>VASTAAVAA</u>	<u>31.12.2023</u>		<u>31.12.2022</u>	
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT</u>				
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>				
A1 Rakennukset ja kiinteät rakenteet	738 500,00		738 500,00	
A2 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankii	0,00	738 500,00	336 000,00	1 074 500,00
<u>Sijoitukset</u>				
A3 Osakkeet ja osuudet	11 651 670,58	11 651 670,58	11 315 670,58	11 315 670,58
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>				
<u>Saamiset</u>				
<u>Lyhytaikaiset saamiset</u>				
C1 Myyntisaamiset	56 162,15		44 958,83	
C2 Muut lyhytaikaiset saam srk-yhtymältä	0,00		0,00	
C3 Siirtosaamiset	159 608,56	215 770,71	148 437,23	193 396,06
<u>Rahoitusarvopaperit</u>				
C4 Osakkeet ja osuudet	23 335 978,92		18 499 814,32	
C5 Muut arvopaperit	1 000 128,00	24 336 106,92	6 590 206,74	25 090 021,06
Rahat ja pankkisaamiset		3 883 768,84		216 974,69
C4		<u>40 825 817,05</u>		<u>37 890 562,39</u>
<u>VASTATTAVAA</u>				
<u>OMA PÄÄOMA</u>				
IIA Peruspääoma	750 832,55		750 832,55	
IIA Ainaishoitosopimusten pääomat	501 007,36		501 007,36	
IIA Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	24 882 804,94		28 682 077,17	
IIA Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-915 057,07	25 219 587,78	-3 799 272,23	26 134 644,85
<u>VIERAS PÄÄOMA</u>				
<u>Pitkäaikainen</u>				
IIIE Saadut ennakot	10 163 749,59	10 163 749,59	9 775 307,63	9 775 307,63
<u>Lyhytaikainen</u>				
IIIE Saadut ennakot	1 431 415,62		1 430 994,36	
IIIE Ostovelat	169 045,85		41 377,99	
IIIE Velka srk-yhtymälle	3 736 774,23		404 970,95	
IIIE Siirtovelat	105 243,98	5 442 479,68	103 266,61	1 980 609,91
		<u>40 825 817,05</u>		<u>37 890 562,39</u>

Rahoituslaskelma

<u>VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
<u>TULORAHOITUS</u>	-915 057,07	-3 032 931,05
Vuosikate	-915 057,07	-3 032 931,05
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
<u>INVESTOINNIT</u>	0,00	-336 000,00
Käyttöomaisuusinvestoinnit	0,00	-336 000,00
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0,00	0,00
<i>Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta</i>	<u>-915 057,07</u>	<u>-3 368 931,05</u>
<u>RAHOITUSTOIMINNAN KASSAVIRTA</u>		
<u>MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET</u>	3 827 937,08	-387 451,21
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-22 374,65	-30 813,06
Korottomien lyhyt- ja pitkäaikaisten velkojen muutos	3 850 311,73	-356 638,15
<i>Rahoitustoiminnan nettokassavirta</i>	<u>3 827 937,08</u>	<u>-387 451,21</u>
<i>Kassavarojen muutos</i>	<u>2 912 880,01</u>	<u>-3 756 382,26</u>
<u>KASSAVAROJEN MUUTOS</u>	<u>2 912 880,01</u>	<u>-3 756 382,26</u>
Kassavarat 31.12.	28 219 875,76	25 306 995,75
Kassavarat 1.1.	25 306 995,75	29 063 378,01

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätös on laadittu Kirkkohallituksen antaman tilinpäätösohjeen mukaan.

1.1. Arvostusperiaatteet ja menetelmät

Pysyviin vastaaviin merkityt aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on arvostettu seuraavasti:

* Aineettomat oikeudet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Muut pitkävaikutteiset menot	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Maa- ja vesialueet	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Hautausmaat	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Rakennukset	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Kiinteät rakenteet ja laitteet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Koneet ja kalusto	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Muut aineelliset hyödykkeet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Keskeneneräiset työt ja hankinnat	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Sijoitukset	alkuperäiseen hankintamenoonsa tai sitä alhaisempaan tilinpäätöspäivän markkina-arvoon

Vaihtuvien vastaavien saamiin merkityt myynti-, laina ja muut saamiset on arvostettu nimellisarvoonsa tai tätä alhaisempaan todennäköiseen arvoonsa.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenoonsa tai tätä alemmaan tilinpäätöspäivän markkina-arvoon.

Velat on arvostettu nimellisarvoonsa.

1.2. Jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Menot ja tulot

Menojen ja tulojen kirjaamisperusteena on suoriteperuste. Kirkollisverotulot kirjataan maksuperusteisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet: Hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Taseeseen aktivoidaan yli 20 000 euron hankinnat, jotka poistetaan taloudellisena vaikutusaikanaan.

Yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyi 7.10.2021 uuden poistosuunnitelma, joka otettiin käyttöön 1.1.2022. Joitakin poistoajkoja lyhennettiin.

Pysyvät vastaavat	1.1.2022 alkaen
	poistoaika vuotta
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>	
Tietojärjestelmien käyttöoikeus	3
Muut aineettomat oikeudet	3
Muut pitkävaikutteiset menot	3
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>	
<i>Hautausmaat</i>	
<i>Muut pitkä vaikutteiset menot</i>	3
Siunaukset	40
Muut rakennukset	10
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15
Urut	15
Koneet ja laitteet	3
Muut aineelliset hyödykkeet	3
<i>Rakennukset</i>	
Kirkot	50
Seurakuntatalot	20
Kappelit	40
Leiri- ja kurssikeskukset	20
Asuinrakennukset	25
Diakonian lalitokset	15
Hallinto- ja laitosrakennukset	20
Muut rakennukset	15
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Maa- ja vesirakenteet	15
Urut	15
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	15
Koneet ja kalusto	
Kuljetusvälineet	5
ATK-laitteisto	3
Muut koneet ja laitteet	3
<i>Hautainhoitorahaston poistosuunnitelma</i>	
Kasvihuoneet ja kioskit	10
Muut rakennukset	10
ATK-laitteet	3

1. Tuloslaskelman liitetiedot

<u>Henkilöstökulut</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Rahapalkat	2 604 674	2 455 405
Sosiaalimaksut	104 899	94 046
Eläkevakuutusmaksut	551 789	518 503
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-18 576	-10 633
Henkilöstökulut ilman luontaisetuja ja muita henkilöstömenoja	3 242 787	3 057 321
Muut henkilöstömenot	298	880
Henkilöstökulut ilman luontaisetuja	3 243 085	3 058 201
Luontoisedut yhteensä	60	240
Henkilöstökulut yhteensä	3 243 145	3 058 441

<u>Rahoitusarvopapereiden tuotot- ja kulut</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Tuotot		
Korkotuotot	2 772	24 073
Sijoitusten myyntivoitot	40 921	79 409
Valuuttakurssivoitot	0	75
Osinkotuotot	0	0
Palkkionpalautukset	132 366	79 318
Muut rahoitustuotot	59	0
Yhteensä	176 118	182 875
Kulut		
Arvopapereiden arvonalentumiset	161 912	1 517 559
Edellisen vuoden arvonalentumisten palaut.	-1 517 559	-790 292
Arvonmuutokset yhteensä	-1 355 647	727 266
Sijoitusten myyntitappiot	640 293	1 054 430
Valuuttakurssitappiot	39	47
Omaisuuksien hoitopalkkiot	13 426	21 847
Muut rahoituskulut	286	1 033
Yhteensä	654 045	1 077 357
Kulut yhteensä	-701 602	1 804 624
Rahoitusarvopapereiden tuotto	877 720	-1 621 748

Sijoituskiinteistöjen tuotot ja kulut

Tuotot		
Vuokratuotot	1 265 501	1 203 561
Yhteensä	1 265 501	1 203 561
Kulut		
Vuokratulot	1 474 027	1 197 427
Palvelujen ostot	7 656	0
Sijoituskiinteistöjen verot	0	0
Muut kulut	164	493
Yhteensä	1 481 846	1 197 919
Sijoituskiinteistöjen tuotto	-216 346	5 642

Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä	661 374	-1 616 106
--	----------------	-------------------

<u>Poistot ja arvonalentumiset</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Suunnitelman mukaiset poistot	0	766 341
Pysyvien vastaavien osakkeiden arvonalentumiset	0	0
Edellisen vuoden arvonalentumisten palautukset	0	0
	0	0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	0	766 341

2. Taseen liitetiedot

Pysyvät vastaavat ja poistot

Nro	Pysyvien vastaavien ryhmä	Kirjanpitoarvo 01.01.2023	Lisäykset 2023	Vähennykset 2023	Siirrot erien välillä 1)	Kirjanpitoarvo ennen poistoja	Tilikauden sumu- ja kertapoistot	Kirjanpitoarvo 31.12.2023
106000	Hautaus-toimen muut rakennukse	0,00	0	0	0	0,00	0	0
107500	Hautaus-toim.muut aineell.hyöd.	738 500,00	0	0	0	738 500,00	0	738 500
132000	Osakkeet ja osuudet	11 315 670,58	0	0	336 000	11 651 670,58	0	11 651 671
	Yhteensä	12 054 170,58	0	0	0	12 390 171	0	12 390 171
128000	Keskeneräiset työt	336 000,00	0		-336 000	0,00	0	0
	Yhteensä	12 390 171	0	0	0	12 390 171	0	12 390 171

- 1) Sarakkeen arvo kuvaa siirtoja eri omaisuustilien ja Keskeneräisten töiden -tilin välillä. Pysyvien vastaavien investoinnit kirjataan "Keskeneräisten töiden" -tilin kautta hankkeen valmistumiseen saakka, jolloin ne siirretään luonteensa mukaisille pysyvien vastaavien tileille.

Rahoitusomaisuus

Hautainhoitorahaston sijoitusten rahoitusomaisuuden arvot 31.12.2023

	Hankinta-arvo	Kirjanpitoarvo	Markkinahinta	Erotus kp.arvo vs hank.arvo	Erotus m.hinta vs kp.arvo
Sijoitusten pankkitilien saldo	1 006 853	1 006 853	1 006 853	0	0
Osakerahastot	9 533 177,86	9 473 604	10 031 913	-59 574	558 309
Korkorahastot	10 236 891,18	10 165 277	10 554 390	-71 614	389 113
Pääomarahastot	3 727 822,04	3 697 098	3 793 561	-30 724	96 464
Strukturoidut ind-lainat	1 000 128	1 000 128	1 085 400	0	85 272
Saldo ilman pankkitilejä	24 498 019	24 336 107	25 465 264	-161 912	1 129 157
Saldo yhteensä	25 504 872	25 342 960	26 472 117	-161 912	1 129 157

Rahoitusomaisuuteen kuuluvien arvopapereiden arvonalentumisia on kirjattu vuoden 2023 tilinpäätöksessä 161.912 euroa. Tilinpäätöksessä 2022 tehtyjä arvonalentumisia on palautettu vuonna 2023 1.517.559 euroa. Toimenpiteiden yhteisvaikutus on 1.355.647 euroa.

Oma pääoma	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Peruspääoma	750 833	750 833
Hautojen ainaishoitosisopimusten pääomat	501 007	501 007
Ed. tilikausien ylijäämä	24 882 805	28 682 077
Tilikauden yli- / alijäämä	-915 057	-3 799 272
Oma pääoma yhteensä	<u>25 219 588</u>	<u>26 134 645</u>

Pitkäaikainen vieras pääoma

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Saadut ennakot määräaikaisista haudanhoitosopimuksista	10 163 750	9 775 308
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	<u>10 163 750</u>	<u>9 775 308</u>

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot määräaikaisista haudanhoitosopimuksista	1 431 416	1 430 994
Ostovelat	169 046	41 378
Siirtovelat		
Muut siirtovelat	0	0
Lomapalkkajaksotus	103 746	103 267
Muut lyhytaikaiset siirtovelat	1 498	0
	<u>105 244</u>	<u>103 267</u>
Muut velat		
Hautainhoitorahaston velka Helsingin seurakuntayhtymälle	3 733 227	360 583
Verotili	3 547	44 388
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	<u>5 442 480</u>	<u>1 980 610</u>

3. Vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Eläkevastuuvajaus (laskennallinen JuEL –vastuu)

Hautainhoitorahaston osuus koko Helsingin seurakuntayhtymän laskennallisesta eläkevastuusta on 17,8 milj. euroa (vuonna 2022 vastaava luku oli 16,3 milj. euroa).

Laskelma löytyy Helsingin seurakuntayhtymän eläkevastuuvajauslaskelmasta.

4. Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

TYTÄRYHTEISÖN/ YHDISTYKSEN/ SÄÄTIÖN NIMI	KOTIPAIKKA	OMISTUS- OSUUS	ÄÄNIVALTA- OSUUS			
				OMASTA PÄÄOMASTA 1000 euroa	VIERAASTA PÄÄOMASTA 1000 euroa	TILIKAUDEN TULOKSESTA 1000 euroa
Hautainhoitorahaston osakkuusyhteisöt (ei yhdistelty konsernitaseeseen)						
Kiint.Oy Espoontori 2021	Espoo	21,46 %	21,46 %	5 541	2 663	0
Kiinteistö Oy Kirsikka / 2023	Kirkkonummi	35,00 %	35,00 %	8 251	5 735	-

Laskennallinen hautainhoitovastuu

Hautainhoitorahaston laskennallisen hoitovastuun määrittäminen on tehty alla olevan taulukon mukaisesti:

- hoitosopimuksia 2023 yhteensä 55.357 kpl
- menopohja on kustannuspaikkojen 9014010000 ja 9024030000-9024030005 (HHR:n hallinto ja hautausmaat) sekä kustannuspaikan 9034030000 (Malmin hautausmaan huoltorakennus) nettomenot vuonna 2023
- laskennallinen hoitokustannus yhtä hoitosopimusta kohden on 72,89 euroa
- ainaishoitojen hoitoajaksi on laskennassa määritely 9 vuotta (16.068 kpl)

Hoitovastuulaskelma

• Menot 2023

Menot yhteensä	4 035 071
poistot	0
Kustannukset yhteensä	4 035 071
Hoitosopimuksia	55 357
Kustannukset sopimusta kohti	72,89

• Laskennallinen hoitovastuu 2023

1) Määräaikaisten sopimusten hoitovastuu

Jäljellä olevia määräaikaisia hoitovuosia on laskelmien mukaan 278.638

Hoitojen kustannukset ovat nykyisellä hintatasolla:

* hoitovuosien yhteismäärä	278 638
* kustannukset/sopimus vuonna 2023	72,89
* laskennallinen hautainhoitovastuu	<u>20 310 426</u>

Lisäksi on ainaishoitosopimuksia 16.068 kappaletta. Ainaishoitojen hoitoajaksi on tässä laskelmassa määritely 9 vuotta.

2) Ainaishoitojen laskennallinen hoitovastuu

Ainaishoitojen kustannukset ovat nykyisellä hintatasolla:

* hoitovuosien yhteismäärä (10 v)	144 612
* kustannukset/sopimus 2022	72,89
* laskennallinen hautainhoitovastuu	<u>10 541 029 €</u>

3) Hoitovastuulaskelma

Hoitovastuiden yhteissumma on	30 851 455
Hautainhoitorahaston taseen vastaavaa	40 825 817
Vähennetään otetut lainat	0
	<u>40 825 817</u>

• Hoitovastuun yli/alikatteisuus 2023

9 974 362

Ainaishoitojen tulevien hoitovuosien määrä sopimusta kohti on laskelmassa 9 vuotta. Ainaishoitojen määrä on vuodesta 2002 alkaen määritely 30 vuodeksi. Hoitoaikavähennys vuoteen 2023 on 9 vuotta.

Vastaavalla tavalla laskettuna vuoden 2022 hoitovastuun ylikatteisuus oli 1 834 488 euroa. Tilinpäätöskirjassa 2022 on käytetty ainaishoitojen tulevana hoitovuosien määränä 10 vuotta.

V Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

1. Tilinpäätöksen allekirjoitus

Helsingissä 21.3.2024

Maika Vuori, puheenjohtaja

Riitta Asikanius, varapuheenjohtaja

Lari Ahokas

Esa Ahonen

Petteri Auvinen

Martina Harms-Aalto

Marianne Heikkilä

Ami Lainela

Sari Mäkimattila

Raija Olkkola

Elina Raike-Ojanen

Juha Raitio

Juha-Pekka Sihvonen

Juha Silander, hallintojohtaja

2. Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 13.5.2024

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Tiina Lind, päävastuullinen tilintarkastaja
JHT, KHT

VI Luettelot ja selvitykset

1. Luettelo kirjanpitoKirjoista

Kirjanpitoaineisto säilytetään Kirkon palvelukeskuksen tietojärjestelmässä sähköisessä muodossa. Kassatositteet liitteineen säilytetään arkistossa paperitulosteina. Tilinpäätöskirja tilikaudelta säilytetään sidottuna kirjana.

2. Luettelo tositelajeista

Tositenumerot				
Kassa- ja muistiotositteet				
AB	Automaattikirjaus	1000000	-	1999999
K1	Kirjanpitoliiittymä tarj.laskut	1000000	-	1999999
K2	Kirjanpitoliiittymä, verokäsittely	1000000	-	1999999
K3	Kirjanpitoliiittymä	1000000	-	1999999
K4	Verkkomaksut	1000000	-	1999999
PK	Kassajärjestelmä	1000000	-	1999999
SA	Kipan muistiotosite/pääkirjatosite	1000000	-	1999999
SE	Sisäiset erät (vyörytys)	1000000	-	1999999
SK	Seurakuntatalouden muistiotosite/pääkirjatosite	1000000	-	1999999
SN	Kolehdit muistiotosite	1000000	-	1999999
SR	Sijoituskirjanpidon muistiotosite	1000000	-	1999999
SZ	Peruutus muistio	1000000	-	1999999
TO	Tiliote	1000000	-	1999999
T1	Maksuliikenneohjelman tiliointi	1000000	-	1999999
ZA	Tilin avaussaldo	1000000	-	1999999
ZM	M2 Kirjanpitoliiittymä	1000000	-	1999999
ZY	Yhdistyvät seurakunnat	1000000	-	1999999
Käyttöomaisuus				
AA	Käyttöomaisuus kirjaus	1000000	-	1999999
AF	Poistokirjaukset	3000000	-	3999999
AI	Investointituet käyttöomaisuus	1000000	-	1999999
AM	Käyttöomaisuuden myynti	1000000	-	1999999
AZ	Purku käyttöomaisuuteen	1000000	-	1999999
Myyntilaskut				
AV	Diakonia-avustusten "kuittaustositteet"	14000000	-	14999999
DA	Asiakastosite	18000000	-	18999999
DG	Asiakkaat-hyvitys	18000000	-	18999999
DP	Perintätoimiston suoritukset (viite- ja tilitysaineis- tot)	14000000	-	14999999
DR	Asiakkaat-lasku (konversiolasku)	18000000	-	18999999
DV	Viivästyskorkolasku	18000000	-	18999999
DZ	Asiakkaat -maksukirjaus	14000000	-	14999999
M1	Hautainhoitojärjestelmä (myyntireskontraliitty- män lasku)	18000000	-	18999999
M2	Resurssivarausjärjestelmä (myyntireskontraliitty- män lasku)	18000000	-	18999999

M3	Myyntireskontra yleinen (myyntireskontraliittymän lasku)	18000000	-	18999999
MV	Maksuvapautukset	14000000		14999999
RV	Laskun siirto (Kipan järjestelmän lasku)	90000000	-	99999999
ZD	Luottotappio	18000000	-	18999999

Tositenumerot

Ostolaskut

KA	Toimittajatosite	19000000	-	19999999
KG	Toimittajat - hyvitys	19000000	-	19999999
KR	Toimittajat - lasku	19000000	-	19999999
KZ	Toimittajat - maksu	15000000	-	15999999
TM	Matkalaskut ostoreskontra	19000000	-	19999999

Palkat

PV	Lomapalkkavaraus	1000000	-	1999999
P1	Palkat verokäsittely	1000000	-	1999999

VII Tilintarkastuskertomus

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Helsingin seurakuntayhtymän yhteiselle kirkkovaltuustolle

Olemme tarkastaneet Helsingin seurakuntayhtymän hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2023. Tilinpäätös sisältää seurakuntayhtymän tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutusvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätöksen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen ja sen liitetiedot.

Yhteisen kirkkoneuvoston ja muiden tilivelvollisten velvollisuudet

Yhteinen kirkkoneuvosto ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa seurakuntayhtymän hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Yhteinen kirkkoneuvosto ja hallintojohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot seurakuntayhtymän toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Yhteinen kirkkoneuvosto ja hallintojohtaja vastaavat myös sisäisen valvonnan järjestämisestä ja sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheellisyyskäsitysten havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet hallinnon lainmukaisuutta ja päätöstenmukaisuutta. Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet ja voidaksemme lausua sisäisen valvonnan järjestämisestä mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon seurakuntayhtymän sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

Olemme tehneet tarkastuksen kohtuullisen varmuuden saamiseksi siitä, onko seurakuntayhtymän hallintoa hoidettu laillisesti sekä asianomaisten toimielinten ja viranhaltijoiden päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Tarkastuksen tulokset

Seurakuntayhtymän hallintoa on hoidettu laillisesti ja päätösten mukaisesti.

Seurakuntayhtymän sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Seurakuntayhtymän tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitase liitteineen on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden toiminnasta, taloudesta, taloudellisesta kehityksestä ja taloudellisista vastuista.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 13. toukokuuta 2024

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Tiina Lind
JHT, KHT